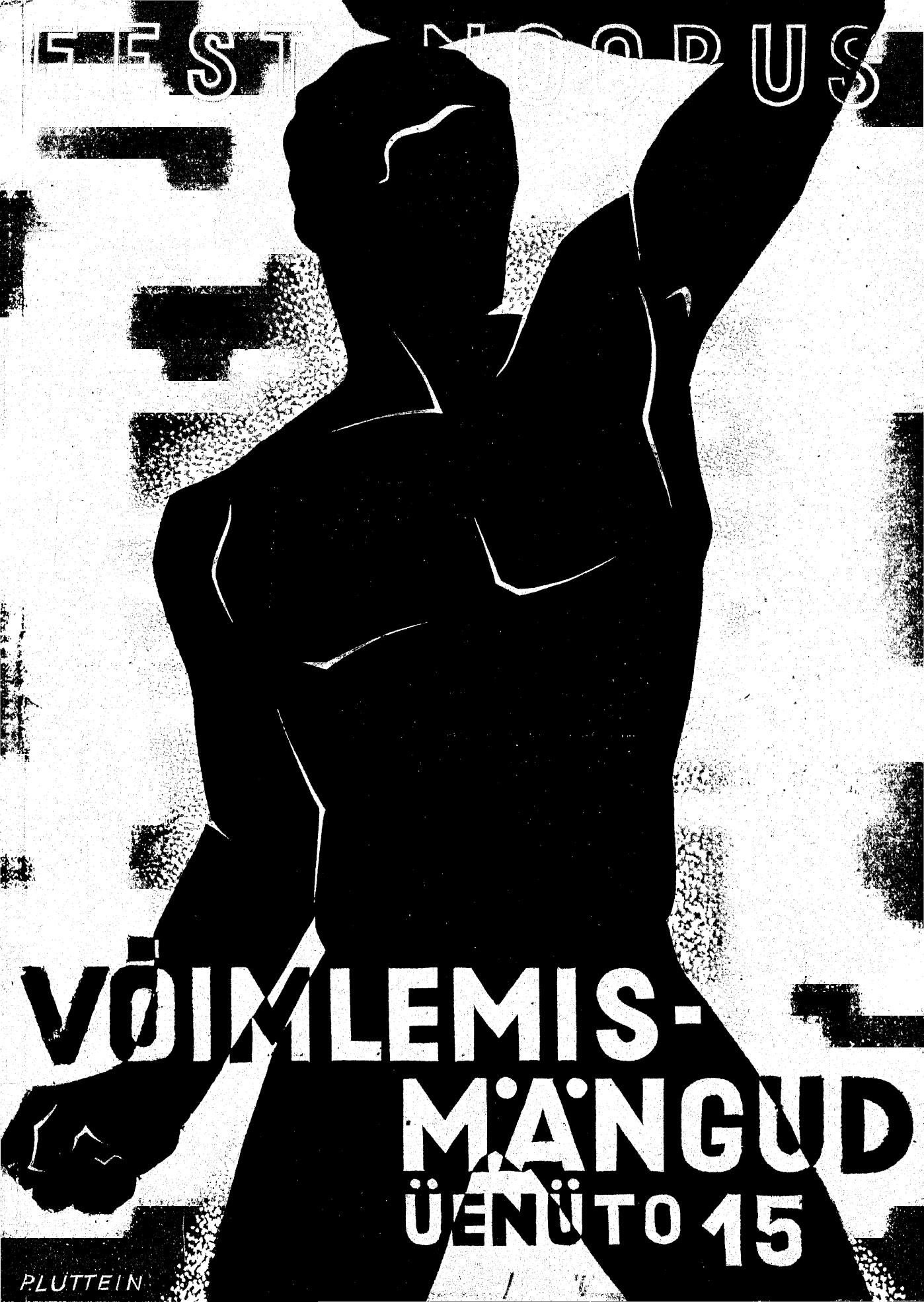

EST NODUS

**VOIMLEMIS-
MÄNGÜD
ÜENÜTO 15**

PLUTTEIN

NARVA KALEVI MANUFAKTUUR

käib põhimõtte järele

suurim vastupidavus, kõrge elegants, kõige odavamad hinnad!

Valmistatakse kvaliteedilt võrdselt parimale välismaa kaubale: meesterahva ülikonariiet, püksi- ja mantliriidet, daamidele kleidi-, kostüümi- ja mantliriidet, kõiki vormiriiete sorte, õppuriete riidet, piljardiriidet j. p. m.

Moe-, pudu- ja pesuäri

VENNAD LEPP

TARTUS, KAUBAHOOV 2, TELEFON 4-81.

Soovitab suures valikus:

triiksärke, kraesid, kaelasidemeid, siidi-kaelasalle, kindaid, trakse, sukki, sokke, taskurätte, meeste- ja naisterahva pesu, puuvillast ja

villast trikoopesu, võimlemistrikoosid, pitse, pesatse ja kõiksugu hooaja **moe- pudu- ja pesukaupa.**

Vihmavarje ja jalutuskeppe. Käsitööniite D. M. C. ja C. B. Kootud villaseid naisterahva jakke ja veste. Villast lõnga rohkeis värves. Hommiku ja võimlemiskingi j. n. e.

KAABUSID.

Hinnad odavad. Müük suurel ja väikesel arvul.

United Baltic Corporation, L^{td.}

158, Fenchurch Street, London, E. C.

---

owners of

Anglo Baltic Line,

maintaining a

REGULAR WEEKLY SERVICE FROM

Tallinn

TO

Riga, London and Newcastle on-Tyne

THROUGH CARGO WITH PROMPT TRANSHIPMENT AT LONDON TO:

Hull, Leith and Glasgow

and to the MAIN PROVINCIAL INLAND TOWNS, and to

Antwerp, Brussels, Dunkirk

also to

*U. S. A., Gulf Ports, Pacific Coast, Siam, India,
Australia, New Zealand, South Africa, Palestine*

etc.

For particulars regarding freight — rates etc. apply to:

United Baltic Corporation

(ESTONIAN AGENCY — R. KINGHORN)

Tallinn, Jaani 6. Tel. 444-34

EESTI NAHAVABRIK

J. A. REKAND & J. MAASIK

Tartus, Aleksandri tän. 107, telefon 88

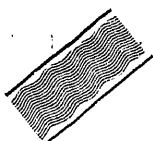
VALMISTAB:

Kroom talda, kroom pealis-, raag-, pinsol- ja koorepargipastlanahka, kroom masinarihmu

Võtab nahku parkimiseks vastu.

H I N N A D M Õ Õ D U K A D

M. Andreesen'i
rätsepaäri

suurim inglise riide ladu Eestis

Tallinn, Rataskaevu 14-4, tel. 430-54

Keemia- ja kosmeetikatööstus

„RIVIERA“

(Omanik B. GLÜCKMANN)

Tallinnas, S. Pärnu m. 120, tel 462-52

Saunaseep I-a
„Rieviera“ nr. 52
iludusseebid
Roheline pesuseep
Pesusooda
Lõhnaõlid

*Soodsaim koetud saaduste, pesu
jne. ostukoht on*

A. H. Aamisepp'a

ÄRI

Valli 4

Tel. 465-13

Juuksetööstus

„Granberg“

*Daamide ja härrade
teenimine*

Tallinn

Veetke oma suvepuhkus

Pärnus,

Eesti kaunimas suvituskohas!

Päikesepeisteline, elurõõmus supelrand

Moodne ravila

Muda-, raba-, söehappe- ja teised tervisevannid

Mitmesugused lõbustused. — Sümfoonia-koutserdid.

Odavad „paušaal“ ja üksikhinnad.

Lähemaid teateid aadressil: Pärnu supelinspektorile.

ÜHISPANK

Pärnu Eesti Laenu
Hoiu Ühisus

Rüütli tän. 40, telefon 3-40

Vanim rahaasutis Pärnus

*Toimetab kõiki
pangaoperatsioone*

ÄRITUNNID 9—2.

AURUVÄRVIMISE VABRIK

R. NATUS

VILJANDIS, TARTU T. 24. TELEFON 59.

Asutatud 1838. a.

ERIALA:

Kõiksuguste kangaste vanutamine, värvimine, käärimine, pressimine ja dekateerimine.

Kõiksuguste lõngade ja valmisriiete (tervelt või lahtiarutult värvimine).

Puuvillaste ja linaste asjade värvimine.

Värvimisel tarvitatakse **Indathren-värve**, millised täiesti pesukinlad.

KEEMILINE PESUKODA.

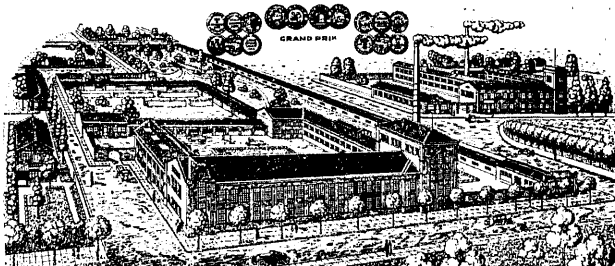
Vastuvõtmine pea kõigis linnades ja alevites. Töö tehakse kõige uuemate nõuete järele, riie ei pleegi ega määri.

Tellimiste täitmise kiire.

Suuremad ja täielikumad

linaketramise, kudumise, värvimise, pleekimise, villakraasimise, ketramise, kalavõrgukudumise, võrgulõnga- ja nõövivabrikud,

Näitusel kõrgemad
auhinnad (Grand Prix).

Saatke oma linad, takud ja villad lõngaks ja riideks valmistamiseks ja kangad värvimiseks

PÄRNU

Linatööstuse A.-S. vabrikutele

Pärnus, Rääma tänav nr. 38, telefon 125.

Töö kiire ja hea. Palume meie aadressi tähelepanna ja pöörake meie tööde vastuvõtja poole igas linnas ja rahvarikkamates maakohtades. Kaupmeestele parim sisseostu koht.

Pärnu Linatööstuse A.-S.

METSAEKSPORT-ÄRI

MEIER JUDEIKIN

OSTAB

PIIRAMATA ARVUL KASVAVAT
METSA, PALKE JA EKSPORT-
LAUDU.

MÜÜB

SOODSATE HINDADEGA KUIVI
EHITUSMATERJALE.

PEAKONTOR: VÖRUS — VABRIKU TÄN. 6, TELEF. 89.

OSAKONND: TALLINNS — UUS SADAMA 11, TEL. 428-09.
TAPAL — TELFON 28.
MUSTVEES — TELEFON 15.
PÕLVA RAUDTEEJAAMAS — TELEF. 4-e.

Ü. K.
**EESTI
RAHVAPANK**

TALLINNAS, SUUR KARJA 19
TELEFON 425-55

Toimetab kõiki panga operatsioone nii liikmetega kui ka
võõrastega.

JUHATUS

Kinnitusselts „TALU“

toimetab kõige soodsamalt tule-, elu-, murdvarguse-,
õnnetusjuhuste-, klaasi-, looma ja rahe kindlustusi.

„Talu“ esindajad on igas vallas ja linnas.

Peakontor TALLINNAS, Estonia puiestee 27, telefon 459-07 ja 459-09.

PEAAGENTUURID:

Tartus — Promenadi t. 6, telef. 8-05

Viljandis — Kivi t. 5, telef. 1-93

Rakveres — Laada 15, telef. 1-08

Jõhvis — Narva 5

Paides — Pikk 23

Tapal — Kesk t. 3

Võrus — Jüri t. 22, telef. 1-33

Valgas — Vabaduse 2

Petseris — Võru t. 3

NOORSOOLASED!

KÜLASTAGE

nrs! Aug. G. Kinof'i

FOTO - ATELJEED

TALLINN, KUNINGA 2

TEL. 458-84

„Mimosa“

lilleäri

Raekoja hoones.

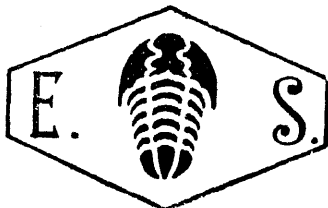
Tel. 432-60

*Omab rikkalikuma lillede ja rooside
valiku, boorberipuude ning palmide kau-
nistused, pidulaudade ilustamine ning
maitserikkamad leinapärjad.*

EESTI KIVIÕLI ^{A/Ü.}

Suurim põlevkivitööstus Eestis.

Juhatus ja müügiosak.
Tallinn, Vene t. 7.
Kõnetraadid: 463-05, 464-50
ja 465 56.

Tehased ja kaevandus: Kiviõli jaam.

Kõnetraat: Sonda 15.

Kauba märk.

Saadused:

Kõrgeväärtusline kütteõli.
Immutusõli.
„Fenolaat“ ja „Carbestoleum“ —
puuosade kaitsmiseks mädanemise eest
pealekandmise teel.
Puuvilja-karbolineum „Estoleum“.

Kõrges headuses katusetõrv.
Mootornafta.
Auto- ja aviobensiin „Estolin“ —
kõrge kvaliteediga segamata kodumaa
bensiin lennukitele ja mootorsõiduki-
tele.

Tarvitage ja nõudke kõikjal „EESTI KIVIÕLI“ A-ü. saadusi.

Naha- ja karusnaha-tööstus

Vennad A. & R. HOFF

Vabrik: Viljandis,
Jaama tän. 8

Ladu: Tallinnas,
Vene tän. 13

SOOVITAME OMA VABRIKU

Karusnahkade osakonnast:

Kodu- ja välismaa karusnahku, karakul-, skunks-
kängur-, opossum- ja kõiksugu imitatsioone,
nagu nugis, murmel, nutriett, oposett j. n. e.

Naha osakonnast:

Täis koorepargi pastlanahka, juhti, rihmu, roo-
masid j. n. e.

Oma tööstuse tarvis ostame kõrgema päevahin-
naga igasuguseid kodu- ja metsloomana hku

Müük ainult suurel arvul.

EESTI NOORUS

VÖIMLEMISPIDUSTUSTE JA ÜENÜ TALLINNA OSAKONNA
15. AASTAPÄEVA JUUBELINUMBER

Nr. 6

JUUNI 1934

VI AASTAKÄIK

ÜLEMAALISELT TUNGLAID ON LOITMAN

Ülemaaliselt tunglaid on loitman
noorte käten ja südamen.
Taevas tegude verevalt koidab,
võimsalt aatekülv põldudel idaneb.

Eesti pojele-tütreile kodu
imbund südame veresse.
Kraavid lõikavad võltside padu:
võõrapärase äravool maa tervendab.

Noorsoo pihkuden atrade kured
vaimupõldudel seisavad.
Läidet iganust kütisetuled,
tõuseb uuestsünd-fööniks sest reipana!

Ühendusen meil käed kasvand kokku,
rütmin ühine südamelöök.
Noorte paletel õhetab agu,
noori ootaman kohustav töö!

VALDO KREKMAN

15 -AL AASTAPÄEVAL

Töötegijad ÜENÜ-s: asutajad, noored ja teised kõik, kes olete tulnud ja aitate kaasa selle rahvusliku organisatsiooni arenemisele ja õilistamisele, olge tervitatud ja tänatud tehtud töö ja nähtud vaeva eest. Olgu ÜENÜTO 15 aastapäev, mis langeb ühte peaaegu ÜENÜ samase tähtpäevaga, Teile selleks tunnuseks, et see organisatsioon on vaim Eesti vaimust, veri Eesti verest; koondis, mille kaudu Eesti rahvas tahab kasvata ja kujundada oma noori. Ei oleks meie organisatsioon muidu lühikese ajaga sarnost võrku kudunud üle maa, ei oleks muidu püsinud 15 aastat organisatsiooni esindusosakond, ÜENÜ kultuuriline löögiüksus, kui ei oleks rahvas ja tegelased annud temale oma parima, kui ei oleks annud temale tunnustuse.

Minule on saanud au osaks olla mõndagi aastat ÜENÜTOga üsna lähedases kokkupuutumises. ÜENÜTO on jätnud oma inimeste kaudu kõige paremad muljed ja usu osakonna püsisusse. ÜENÜTO tegelastes leidub palju töötahet, armastust oma organisatsiooni vastu ja ohvimeelsust. Need tegurid on võõr maldanud võidu nii mitmeski raskuses ja loonud pidulikkudel sündmustel suure vaimustuse.

Sammu edasi on ÜENÜTO astunud kindlasti seltskonna tuntumate tegelaste juuretõmbamisega. Eriti väarikaid tegelasi oleme saanud juure kahel viimasel aastal. Minul on veene ja arusaamine, et vanemate tegelaste tugev juhtimine ja noorte intensiivne ja ennastsalgav töö kooskõlastatult annab edaspidi senisest suuremaid tulemusi.

Olgu meil kõigil usku oma organisatsioonisse, töösse ja inimestesse. Sellega määrame avaramad väljavaated ja anname organisatsioonile võimaluse täita oma kutsekohustuse meie väikse isamaa ja rahva vastu nende mõlema parema tuleviku nimel.

K. Kranfeldt

AUGUST MEIKOP:

ÜENÜ AASTATE TEELT

ÜENÜTO ÜENÜ liikumise rajaja ja lahutamata kaastööline.

Kaledas ilmastikus kujunes ja kasvas ÜENÜ. Kasvas sõjamõlus ja ärevas iseolemise kujundamise keerises. Algatajaile

ennustati vaid üht, s. o. laevahukku kurjakoolutavail karidel. Ent ÜENÜ-l on olnud vist oma kaitsevaimudki. Või oli see üksikute juhtide jonn ja isekus, mis nooruslaeva juhtis taas kangastuvate kaugete randade lausikmaale. Igatahes on tookordsed ÜENÜ-d ületand rivaaolid, nagu Koolinoorsoo Liit, Tartu Noorsoo Liit, Tungal, Takoli ja teised, ammu lahkund noorsoo-aate võitlustandrelt. Püsib vaid ÜENÜ.

ALGUSE VAIKSUS.

Naivne oli kõik alguses. Imelik tunduks nüüd tookordne nõue: liikmed kõnelgu eesti keelt ja asjaajamine toimugu eesti keeles... või nimigi, mille juures vaieldi: **üleecstiline**, **ülemaaline**... Seletab seda lahkumine Vene riigist, kus algkoolgi oli venekeelne ja kohalike seltsidegi registreerimine oli seotud suurte raskustega, rääkimata ülemaalisist..

Väikegi on veel tegevus. Esimesed osakonnad saadavad Keskjuhatusese kirjade ja protokollide ära kirjad, **igakuulised** liikmete läbikäigud. Väheneb liikmete arv, saadab Keskjuhatus hoiatava märgukirja... Tallinna kirjatoimetaja palub Keskjuhatuset saata laekahoidjale märgukiri, et see osakonnale tulnud kirju enda käes ei hoiaks ja laeka üleandmisel teisele palutakse sinna juure ka Keskjuhatusese esindaja.

Omalt poolt kutsus Keskjuhatus osakondi ringkirjaliselt Tallinna os. esimesele eesti õhtule (sept. 1919.) ning aastavahetuse-**perekonna** õhtule (31. det. 1919.) — „futuristliku“ eeskavaga, nagu kirjas mainitakse. Ja tullaksegi — ning siit vahest saavadki alguse ÜENÜ-s hiljem hinnatud omakultuuri ettevõtted ja traditsioonilised aastavahetuse õhtud...

TUNG KÕRGUSTE POOLE.

Kuid kõige väiksuse kiuste tundub tegevuses illegaalseilt liikumisilt pärandatud suurt

joont, suurt hoogu. Tundub tungi avarusele, jõule... Alatakse sõda liigsele tantsule, alkoholile; rünnatakse ajakirjandust; aruteldakse oma kodu, oma ajakirja küsimusi; korraldatakse suurejooneline soome-sõit; algatakse kõrgele kätünivaid lavaalgatusi; kaaluteldakse noorsoo kongressi, oma rahvaülikööli küsimusi ja mõndagi muud üllast ja aatelist... Mõnigi püüe ja pürgimus täitub, mõni taas variseb kokku raskuste ees...

ÕPPURID.

ÜENÜ asutajad olid enamuses **õpilased**. Siiski lapseeas väljajõudnud „õppurid“. Veneaegsed määrused ja maailmasõda olid kõigiti tõkestand hariduse saamist ja selle lõpuleviimist. Nüüd sulgudes kadudes tungiti muidugi vanadusele vaatamata koolidesse. Leidus isegi kõrgemates algkoolides (6-kl. algkooli veel polnud) 17—20 aastaseid nooreid. Ka keskkoolide (eriti aga õhtukeskkoolide, ja ÜENÜ asutajad olidki päämiselt Tall. õhtukeskkoolist) õpilaste ja üliõpilaste koosseis oli tookord tunduvalt vanem praegusest.

See õpilasnooruslik elevus peegeldub ka esimesis osakonnis. Tallinnas on pooled ja Kaius 95% liikmeist õpilasi. Saue, Kadriina, Simunas on asutajaiks isegi kõrgemate algkoolide õpilased. Väga häätahtlik liikumisele on ka tookordne **õpetajaskond**. Vähemalt kuni „Viljandi patulangemiseni“.

LINN JA MAA.

Kui meie koolile sageli võib heita ette õpilaste võõrutamist maast, on ÜENÜ liikumise kohe instinktiivselt kohanend meie olude ja meie maa agraariseloomuga. ÜENÜ asutati linnas, et organiseerida maad, ega pole ÜENÜ noored kunagi läind vastollu koduküla ja isataluga. Linn ja maa on täiesti segi ja täiendavad teineteist. Esimesed maosakonnadki — Rapla, Juuru, Kose, Kaiu, Kehtna, Kolga jt. — asutatakse Tallinnas, päämiselt siia koolidesse neist ümbrusist kogund õpilasist. Talvel asutakse siis linnas, et kevade tulekul kogu osakonnaga matkata maale. Raplast kurdetakse veel kolm aastat hiljem, et talviti tulevat juhatusese koosolekuid pidada

Tallinnas. ÜENÜ Tallinna osakonna kirja-toimetaja on ühtlasi ka Jüri osak. esimees, mis põhjustab isegi kirj vahetuse Keskjuhatusesega ning hiljem tekibki põhikirja vastav parandus: üks liige ei või olla korraka kahe osakonna juhatuses. Ainsana suurorganisatsioonina on ÜENÜ-s see linna ja maa koostöö säilind täni. Ja kõigiti kasuks ÜENÜ-le. Maapärase tagasihoidlikkuse ja linna-pärase kõrgema kultuuri huvi sünteesiga on ÜENÜ aastate teel sammund rahvusliku tervikluse teed oma riikluse ja omakultuuri vaimus.

RASKUSED.

Mõnedki suuremad algatused õnnestusid alul hästi. Nii „Eesti õhtu” Draamateatris, suurejooneline soome keele kursus (160 kuulajat!), suurem ühine väljastõit Soome, mille aineil hiljem noorsoolased Leemets, Riismann ja teised koostasid lõbusa 3-vaatusliku opereti „Soome sõit”, mille käsikiri hiljem kahjuks, kadund teadmata kuhu.

Hiljem muutuvad koormavaks eriti aineli-sed raskused. Loodud Keskjuhatusel puudu-vad sisetulekud kantselei kujundamiseks ja ruumide üüriks. Tuli siis leppida Tall. osakonna juures saadud ulalusega, mida küll kümneid kordi on tulnud ühiselt vahetada... Osakondade võrk oli väike ja toetused neilt vähesed. Vaid Tallinna osakonnalt saadi paari õnnestund väljasõidu sisetulekuist suuremaid summasid, kord vist isegi 30 000 marka.

UHNEMISKATSED.

Raskusist väljapääsemiseks hakati kaalu-ma võimalusi ühinemiseks mõne teise noor-soo-koondisega. Kuid katsetel polnud tule-musi. ÜENÜ, tuges ülemaalisele nimele, oli kaunis nõudlik ning „Tungla” ja „Tartu Noorsoo Liidu” juhid teadagi ei tahtnud loo-buda oma nimest. Tolleaegne suurim noorte koondis „Koolinoorsoo Liit” taas luges end õpilaste kutseorgiks, kellel ei sobivat ühi-neda laiemale alusele asund ÜENÜ-ga.

Pikemalt kestsid läbirääkimised NMKÜ-ga, esialgu küll vaid ühise ajakirja väljaand-mise ümber. Ainelised väljavaated olid mee-litavad: teati, mister Gottil tulnud Eestisse 3 milj. põhikapitaliga. Ent varsti selgus ka siin ühistöö lootusetus, sõltudes eeskätt Tall. rahvuslikumate noorte iseteadvusest, kuna teati NMKÜ-s olevat ka „vonne” ja põhjaarmeelasi.

RIIKLIKE TOETUSTE OOTEL.

Tuli taas sammuda oma teed üksinda ja loota vaid Haridusministeeriumi juhuslikele

toetusile. Needki olid imeväikesed võrreldes näit. Karskusliiduga. See sai riigilt aastast kuus (6) miljonit. Kindla, regulaarse, toetuse saamine riigilt ei tahtnud sobida vaadete lah-kuminekute tõttu (J. Veide vaidlus „Päeva-lehes” kristlik-saksasõbralise ministri H. Baueriga; V. Leemetsi artiklid „Urikivis”) Tuju tõsis; kui 1927. a. minister A. Mõttus ÜENÜ toetuseks võttis riigi eelarvesse Kr. 3000. Ent see rööm oli üürike. Toimus jär-jekorraline valitsuse kriis, haridusministriks sai sotsialist L. Johanson. Eelarve võeti riigi-kogust tagasi. ÜENÜ toetus kustutati ja anti Töölisteraatrile; ÜENÜ-le lubati vastu toetus riigivanema summadest. Ent need summad sulasid — Kadrioru lossi remontimiseks.

Ei õnnestund muudki katsed. Paluti ÜE-NÜ-le esinduskohta Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsuses, milleks oli säältpoolt nõusolek. Palve jäi täitmata. ÜENÜ tegelevat kehakul-tuuriga muuseum. Ent määrati kaks esinda-jat vastasutatud Töölisspordi Liidule...

ESINDUSKOGUD.

Kuid ÜENÜ on eland kõikide kiuste. To-sin aastaid elati isegi palgalise kantselei-jõuta ning õhtuti toimetasiid Keskjuhatuses liikmed ise kantseleid. Kohustas ühtekuulu-vuse tugev tunne. Ja aastate takka tundub, et suurimaks ühendajaks, noorusliku elavuse andjaks ja ülalpidajaks on ÜENÜ-s olnud küll **Esinduskogu koosolekud**. On loomulik, et neile koosolekuile ja koosviibimisile kogunesid ÜENÜ ideelisemad inimesed. Esinda-jate-rikkad koosolekud (sageli ühest ühin-gust mitu esindajat) olid siis tihti väga kõrge-pingelised. Ja nii on aastate teel seda õhk-konda aidand kütta 1607 esindajat 34-s Esin-duskogus: neist maaesindajaid 1083.

Sõelutud on siin 356 päevakorra punkti all leegion noorsootööle elulisi-olulisi küsi-musi: põhikirja, ajakirja, organiseerimise ja omakultuuri alal. Kuulati aruandeid kohta-delt, kaaluteldi töömetode, majandust ja muud.

Et koosolekud esindajaile oleksid tõeliseks noorsootöö kooliks, on nende sisustamiseks aastate jooksul korraldatud rida referaate. On esind 41 kõnelejat 68 korda, neist mitmed (Tbias, Idla, Kurvits, Meikop, Raudkats, Riis-man, Vilberg) mitmekordselt. Esinend on veel: Einbund, Ernits, Eisen, Hubel, Kiivet, Kornel, Liidemann, Loorits, Pitka, Uluots, Visnapuu ja palju teisi tuntud tegelasi. Saaks kena raamatuke, kui need referaadid kokku kõita!

ÜENÜTO 10. aastapäevalt Noorseppade kodus.

KESKJUHAATUS.

Suur koorem ÜENÜ tööst langeb Keskjuhatuse õlule. Aastate teel on siin istund ja higistand 68 isikut, kellest Abreltab, Hasenbuš ju lahkund igavesti. Paljud taas mitmekordselt (Meikop 11, Leemets, Riisman 10, Inglise 9, Jõger, Rooberg 8 korda). Siin on olnud linna ja maad, samuti igasugust maailmavaadet. Kõiki siin ühendas rahvuslik noorsootöö. Esitatud on olnud Albu, Hageri, Hõimla, Juuru, Järvakandi, Kadja, Kehtna, Kilti, Kuusalu, Märjamaa, Narva, Porkuni, Purga, Rae, Rapla, Saadjärve, Saue, Tallinna, Voldi ja Väandra osakonnad.

Töö, mida siin tehtud, on kohutavalt suur. Umbes 750. koosolekul on aruteldud ligi 4000 päevakorra punkti, mida sisaldavad virnad protokollid raamatuid. On kaaluteldud igasugu noorte organiseerimisega seoses olnud asju. Kõnelemas ja esinemaski on käidud sajad korrad (nrs. Meikop 72 osakonnas, paljudes mitmekordselt.) Välja saadetud on üle 25 000 kirja, üle 200 ringkirja ja tuhande ümber kirju välismaile. On kutsutud ellu ajakirja, ekskursioonide, nimede eestistamise, karskuse, informatsiooni, spordi, maatulunduse, kirjanduse, näitekesktoimkonnad. Ja mõndagi muud on korraldatud. Mainime kas või meie suurpidustusi, milliste suurejoonelisus vennasrahvale täni olnud imestusobjektiks.

AJAKIRJAD.

Palju muret, palju hoolt, suurt sõnavõttu, kuid ka ohtralt omaloomingu rõõmu on toond tegelasile ajakirjad, millistest ilmud aastate reas: Ellu!, Urikivi, Urituli, Eesti Noorus. Neist oli Urituli, kui õieti Tall. osak. häälekandja, teatavas seoses Keskjuhatusega. Majanduslikult pole nad ükski end täielikult tasund, ent moraalselt on neil olnud mõju kahtlemata suur. Paljud on siin katsetades omandand hiljem kirjandusliku nime. Paljudele on siinsed artiklid olnud tõukejõuks edaspidises noorsootöös.

Lugematuist kaastöölisist ja kaastööst mainime siinkohal Emar Eme (V. Leemets) rahvusküsimusi ja noorsoo-organisatsiooni iseloomustavaid, K. Utuste kultuurilisi nähteid ja O. Ibiuse noorusküsimusi vaatlevaid ideoloogilisi artikleid; Ed. Riismani artikleid ja vesteid; Käbin Käesoo (Helmi Siigur) õrnu metsamuinasjutte; Ulrich Taumi koostatud rahvatantse; Ago Jõgeri toimetuslikku, kunstilist ja poetilist inspiratsiooni; Adrienne Lintsi, Laura Grau jt. luuletisi ja lemmeleale; Herman Halliste, Ferdi Sannamehe kunstilist kaasabi...

Praegune ajakiri „Eesti Noorus“ on tungind ka välismaile. Nii kirjutab L. Vesterein Helsinki.

„...Sain täna „Eesti Nooruse“ märtsi kuu numbri. Täna selle eest ja täna üldse „Eesti

Nooruse" eest. Märtsi number on eriti huvitav ja korda läinud ja pani mind vaimustusse ja andis juure usku Eesti noorte suure tulevikku. Tahtsin Teid tänada sellise hää ajakirja eest. Ja kogu liikumise eest, mille juhiks olete. Ootan, et leiaksite abinõusid levitada toda läbi ja läbi positiivset liikumist veel palju laiemale. Sest on pimedaid nurki veel kodumaal küllalt..." (9. IV. 34. a.)

TANAPÄEV.

Nii on ÜENÜ sammund rivaalide ja raskuste kiuste pikalist tõusu ja arengu teed. Visalt, kuid kindlalt tõuseb osakondade ja liikmete arv. Seniasutatud 280 osakonnast on küll viiendik tegevuse lõpetand, kuid võrreldes teiste selle aja jooksul asutatud kultuuriliste seltsidega, kus see arv tõuseb 80% ÜENÜ 20% vastu, pole siin midagi kurta. Vaadeldes paari-aastaste vaheaegade kaupa on ÜENÜ-s olnud liikmeid:

1919 — 400;	1927 — 3870;
1921 — 1330;	1929 — 5860;
1923 — 1800;	1931 — 8500;
1925 — 3020;	1933 — 9900;

Nüüd (1934. a.) on see arv tõusnud tunduvalt üle 10 000.

Suureks on paisund osakondades praegune tehtava töö hulk. Tervelt 680 tegevusharus (ÜENÜ õpiringid!) töötab tuhandeid noori mitmesugustel tegevusaladel. Ilmuvad käiajakirjad (16), töötavad laulukoorid (86), oma raamatukogud (76), lugemislauad (32), orkestrid (72). On korraldatud 104 kursust, 392 referaati, 330 õppekäiku, 816 võistlust, 1553 pidu ja esinemist, õpitud 504 näidendit ja palju muud. Keeb elav ja hoogne tegevus, millele senisest enam aitab kaasa ka õpetajaskond.

MIDA ON ÜENÜ ANDNUD LIIKMETELE.

Kui arvud kõnelevad väljaspoole, tunnevad noored ise ÜENÜ-s liikumas seesmisi jõude, mida arvudega ei saa edasi anda. Aastate teel on ÜENÜ-st käind läbi 35 000 noort, kellele ÜENÜ olnud soojendajana, teenäitajana ja rakendajana.

Meil on Eestis kohutavalt palju hingeliselt külmetavat, sihitult ekslevat noorust, keda juhivad vaid muutlik ja hõlpsasti ümbrusele alistuv massinimese instinkt. Sellel noorusel tikub kaduma isiksus ja individuaalsus. Karakter jääb kujundamata, kujuneb vaid mingi viirel maailmavaade. Ruttu kasvab vaid umbrohi ja kraadepoisilikkus. Kultuuritaim vajab kohta ja pikemat aega kasvamiseks. Se-

da aega ja kohta on tuhandele eesti noorile pakkund ÜENÜ, kes liikmeile annud kodule ja koolile järgneva vajaliku kolmanda kosumiskoha. Vähe on noorele kooliteadmisist, mida omatakse lapseeas. Vaja on ka järgnevaid elamusi, järgnevat ideelisemat õhkkonda. Seda on liikmeile pakkund ÜENÜ ja tõsiselt hirm hakkab mõeldes: mida oleksid need 35 000 noort teind? Kuhu oma ülevoolava noorusenergia rakendand? Kui poleks olnud ÜENÜ-d, kus nad aastate teel korraldand tuhandeid esinemisi, loenguid, näitusi, noortepäevi, võistlusi, õppekäike, katseid, kursusi, koosolekuid? Kas poleks see energia siis suures osas valgund asjata alla külatänavatpidi, nagu see lärmitsedes ja alkohoolitsedes toimub praegugi veel tuhandeis eesti külades. Vaid teotsemisega tekib uus õhkkond.

MIDA ON ÜENÜ ANDNUD EESTILE?

Ka see küsimus on ÜENÜ-le kui suurorganisatsioonile ta 15. a. puhul õigustatud. Meie rahva kehha on sajandite kestel tekkinud palju võõr-ollust. Kõik noorsoo-organisatsioonid, ja usun eeskätt ÜENÜ, on olnud Eestile kohaks, mille kaudu seda võõrrollust suurel määral eesti rahva kehast on välja higistatud. Meil on viimasel ajal kutsutud ellu palju suuremaid ja väiksemaid organisatsioone, kes kannavad nime: „rahvuslik“. Enamus neist on tekkinud kriisiga ja, võib olla, kaovad temaga. ÜENÜ-le pole kunagi rahvuslus olnud abinõuks, paljaks paraadi vormiks, fassaadiks, deklaratsiooniks, rahvaterviklusest eraldavaks teguriks. ÜENÜ on olnud rahvuslik juba sündides, jutumärkideta. Mitte rahvuslus sõdurivormis, vaid vaikne endastmõistetav rahvuslikkus, seesmine elamus, seesmine jõud. Selle rahvusluse juure jääb ÜENÜ ka tulevikus, külastagu Eestit veel kümme kriisi!

Selle ühendava rahvusluse tähe all on ÜENÜ eesti rahvale mitmeti olnud sillaks, mille kaudu üliõpilased ja õppimata külanõured, põllupidajad ja põllutõõlised, õpetajad ja õpilased, linna- ja maanoored hoolimata usulisist, poliitilisist ja muist killustatuseist on suutnud meie rahva terviklust tõsta kõrgemale silmapilgu huvidest. Oleviku raskused ja pingutused on kõiki noorsoolasi veel enam sidund enda vahel. Ja mineviku mornid mälestused, esivanemate piina pigistused on meid vaid seda enam õpetand armastama oma maad, oma rahvast, oma keelt. Ja see armastus määrabki meie edaspidiste aastate tee...

ÜENÜ Tallinna osakonna juhatus.

Esirida vasemalt: Püilman, Tsõpukov, Kranfeldt, Eik, Odrest.

Seisavad vasemalt: Oolep, Kaljot, Selvnik, Ingländ.

Pauduvad pildilt: majandusmin. Selter, Maap. direktor dr. Johanson (esimees) ja Hasomini osak. juhataja Viilup.

ÜENÜTO osa ÜENÜ-s.

Tallinna ÜENÜ on end vanema vennana täiel määral sidund kogu ÜENÜ noortepere saatusega. ÜENÜTO kaudu teostusid kõik ÜENÜ asutamise ja organiseerimise raskused. Samad mehed, samad majanduslikud ja muud mured, samad ruumid ja ruumide vahetused... Sadu kordi on Tallinna ÜENÜ-st aastate teel matkand organiseerijaid, kõnelejaid, rahvatantsuinstruktore, spordikohtunikke maale, kümneid kordi lähetatud esindusrühmi üle Eesti piiride...

Sajad maalt pärit õpilased on ÜENÜTO liikmeskonnas tegeldes viind rahvatantsu, spordi, male, kirjanduse ja lavategevusoskusi maale, küladesse.

„Eesti lipp USA lipu kõrval ja tuljak 100 000 pealtvaataja ees New-Yorgis,” kirjutab „Vaba Maa” 5. juunist 1934. Ent proua A. Zimmermann (end. nrsl. A. Leinberg), kes sellel New-Yorgi Folk Festival Council'i rahvapidustusil eesti laule ja rahvatantse juhatas, oli aastate eest õpilasena Kaiust ÜENÜTO rahvatantsu tegelasi ning sai vastavad harrastused siit kaasa...

Tallinnast on saadud ka suunda tegevuses. Maale suureks elamuseks olnud, pealikul ÜENÜTO algatusel ja kaasabil korraldatud omakultuuri-pidustused saavad suurt jä-

releaimu maal ning järgmisel aastal tekib osakondades paar tosinat omakultuur- ja rahvatantsuharusid... Tallinnas lavastatud „Eesti kosjad”, „Eesti pulmad”, „Voore mäel” jne. kutsuvad ka maal terve rea „Eesti õhtute” korraldamisi esile. „Urikivi” ümber tekkind omaloominguline elevus meelitab ka maaosakondi andma välja paljundatud ajakirju.

Võib isegi märgata, et mõõnale Tallinnas (1921—24 a.) järgneb ka mõõn maal (vähe tuleb juure uusi osakondi), kuid hoogsele tegevusele Tallinnas (1926—28 a.) järgneb ka suurem juurekasv ja hoogsem tegevus maal. Vaimsete aktsiate tõus ÜENÜTO-s näib tõstvat suuresti kogu ÜENÜ aktsiate väärtust.

Ja kui viimasel ajal ÜENÜTO oma raadiovestlustega ja Tallinna vanemate seltskonnategelaste kaasatõmbamisega ÜENÜ tegevusse on taas tugevas tõusuhoos, siis näitab ÜENÜ tegevus ka maal tugevat tõusu...

Võib-olla on õigus soome noorsootegelasel ja eduskunna liikmel mag. Kaasalaisel, kes läind sügisel kõnekoosolekul lausus: „Te, eestlased, olete noorsootõös meist palju ees, teil on tugev noorsooühing ka pealinnas, kes vahenditult aitab maanoortel ühenduses olla kõrgema kultuuriga”...

A. MEIKOP.

ÜENÜTO-st ja tema suurusist.

Mind saatis usutlema Ülemaalise Eesti Noorsoo Ühenduse Tallinna Osakonda ajakirja „Kõverpeegli” toimetaja, pärast seda, kui olin õppind pähe täpselt selle nii keerulise nime.

— Meie lugejad võib-olla tahavad teada, mida teevad nende pojad ja tütreid siis, kui neid pole kodus! lausus toimetaja, ehkki lugejad on muuseas siin kõrvaline asi, sest toimetaja proua vaid on mures oma tütarde pärast, kes oma igaõhtust kodustäraolekut põhjendavad tegevuse rohkusega ülalnimetatud noorsoo ühenduses.

Alustasin rännakut Toompäale. ÜENÜTO — nii kutsutakse seda organisatsiooni lühidalt — asub sääl kolmekordses majas, mida piiravad ühest küljest Riigikogu, teisest Riigivanema endine korter, kolmandast vene katedral ja neljandast — hoovivärv. Katedrali taheti muuseas kord lammutada. Hiljemini leidis aga komisjon, et sama raha eest võib lammutada hoovivärava, milline kavatsus ka kolme aasta jooksul teostati. — Maja trepikojas ilutses marmortahvel päälkirjaga „Siin majas elas Peeter Suur” ja vähe eemal „Seepärast on iga eestlase kohus tellida „Eesti Noorust”. Mulle on jäänd tänaseni arusaamatuks, kas on iga eestlase kohus tellida „Eesti Noorust” seepärast, et siin majas elas Peeter Suur, või elas siin Peeter Suur selleks, et iga eestlane telliks „Eesti Noorust”.

Eeskojas võttis mind vastu mustajuukseline prilliõega härra, sirutas mulle lahkesti naeratades käe ja esitles end kui osakonna laekurit. Selle vastutasuks pidin ostma ühe loteriitähke ja võtma neid ühe raamatukese levitamiseks oma tuttavaile, milliseid mul muuseas pole sellest pääle, kui nad pakuvad mulle igasuguseid pileteid ja loteriitähki.

— Kuidas mõjub majanduslik kriis Teie ühingule? Kui palju saate riiklikku toetust? alustasin oma küsimuste sarja.

— Meie ei saagi riiklikku toetust! vastas laekur kurvalt.

— Ei saagi? imestusin. Aga kuidas suudate siis vaimsel alal teotseda ilma toetuseta? Kust ammedate oma sissetulekud?

— Meie sissetuleku moodustavad igasugused peod, kirjandusõhtud ja loteriid, mida katseme korraldada, väljaminekku samad ettevõtted, kui nad on korraldet se-

letas laekur. Ent meil on viidud ellu terve rida uuendusi, mis aitavad vähendada kulusid miinimumini. Ruumide kütmiseks, näiteks, kasutame laulgukoori või keskkooliõpilasi. Üüri ja igasuguseid puudu jääke katame vekslitega, millel figureerib esimese žirandina selle nimi, kellele veksel välja antud. Ja ülejäänd võlasaldajad ei julge lihtsalt tulla meid tülitama.

— Kuidas ei julge? pärsin imestunult.

Laekur naeratas üleolevalt, võttis prillid eest, puhastas neid hoolega ja sosistas:

— Meil on siin üks inimene — muuseas osakonna kirjandusklubi juht — kellel on alati midagi korraldada või müüa ja kellest ei saa muidu lahti, kui pead ta soovi rahuldama. Sellest pääle, kui ta äratas üles ühe surnu ja pani selle müüma pääsmeid ja pileteid oma tuttavaile, kes olid tulnud matustele, ei julge temaga kohtuda ükski elav inimene, surnuist rääkimata. Ja kohtupristavit ei too siia isegi kümne hobusega, kuna hiljuti pani ühe neist tasuta esinema.

Vaatasin ehmunult ringi ja kahmasin kübara järgi, sest mul polnud põrmugi tahtmist tasuta esinemiseks. Laekur aga naeratas julgustavalt ja ütles:

— Täna ei pruugi teda karta, sest ta on kaotand oma portfelli ja otsib seda praegu oma sõpradega. Meetodi järgi, mis seisab selles, et käiakse majast majja ja päritakse igalt elanikult, kas tal on portfelli ja kuidas ta selle on omandand.

Laekur viis mind kõrvaltuppa, kus ütles peetavat juhatuses koosolekut. Enne seda juhatas ta sinna ühe juhatuseliikme, kes nähtavasti teadis osakonnast sama palju kui nende ridade alandlik kirjutaja. Siis andis laekur mind ühe härra hooleks, keda esitles kui osakonna sekretäri ja kelle põsed olid punased kogu aeg häämeelest, et võis vabaneda hetkekski kirjavahetuse korraldamisest. Ta juhatas mind ruumi, mis oli täiesti riietega ülekuhjat nagidest ja mille ühes nurgas hulk noori tütarlapsi pu-

S. TSÕPUKOV,
ÜENÜTO laekur

nus pärgi rukkililledest, kullerkuppudest ja koerahambavalurohust.

— Milleks need pärjad? küsisin.

— See on osakonna omakultuuriharu, vastas kirjatoimetaja. Nende ülesandeks on tuua tagasi vanu kuldseid aegu, elustada meie esivanemate kombeid ja luua ühendust meie vanade jumalate ja haldjatega.

— Aga see on ju ebausku meie kultuuri seisukohast välja minnes, julgesin lausuda.

— Teie kultuur on ahvikultuur, aga meie harrastame omakultuuri! sõnas suggesteeriv hääli mu selja taga.

Uustulnuk kandis kaitsevämundrit ja valkjat habet, kaenlas mustasse riidesse mässi asjakene. Nähtavasti oli ta mõjuv isik, sest kõik tütarlapsed tõusid püsti ja hüüdsid kooris:

— Olgu homme päev meile parem kui tänane!

— Kui meie ise selleks aitame kaasa! Ikka unustate te mul selle juure lisamata, tõreles uustulnuk.

— See on meie omakultuuri pääteoreetik, sosistas kirjatoimetaja mulle kõrva.

— Kas lubate end usutella? kummardusin uustulnuka ees.

— Jah, olen Teie käsutuses! vastati.

— Kõigepäält lubage küsida, mis asi on Teie kaenlas?

— Kuidas on Teie nimi? päriti.

— Adolf Freidenthal, vastasin üllatetult.

— Siis on see Teie nägu, kõlas vastus ja ma vaatasin peeglist, millest peegeldus vastu lõust, mis oli niivõrt viril ja moonutat, et pahvatusin naerma.

— Säherdune olete Teie ja on kõik teised, kel puudub eesti nimi! Kas olete nüüd nõus oma nime eestindama?

— Jah, aga Teil on siin juhatuses terve rida Riismanne, Kranfeldte, Inglise, Rooberge, mispärast ei tee sellega algust just teie organisatsiooni nimekad tegelased?

— Kas Te oskate lugeda?

— Ma arvan, peaksin oskama, kogelesin.

— Kas Riis-, Kraan-, Ing-, Roo- on nime alg- või lõppsilbid?

— Minu arvates algsilbid!

— Mis Te's räägite, et pole teind algust. Algust tegid nad kohe, kui nägid oma nägu selles peeglis. Ainult lõpp on visa kaduma, aga seegi teostub jalamaid, kui valmib mu teine peegel, mida praegu konstrueerin.

Olin rohkem kui lõõdud, mistõttu ei osand küsida ega pärida midagi.

— Millisel seisukohal asute meie rahva tuleviku suhtes? Kas ei mõju halvavalt meie

KUSTAS
UTUSTE,

ÜENÜTO
omakultuurilisi
raudvarasid.

rahvaarvu kasvamisele näiteks väljarändamine? küsisin vaid.

— Sugugi mitte, kui seda korraldada omakultuuri seisukohast välja minnes. Kui meie, eestlased, loome endale oma ja kõrgeima kultuuri, kui see on praegu muil rahvail ja jääme truuks oma esivanemate lasterohkusele, mis arvate Teie olevat selle tulemuseks? Selle tulemuseks on, et ameeriklased, aust-raallased ja brassiillased eestistuvad ja võtavad omaks meie keele, kombed ja kultuuri — ja tuhande aasta pärast muutuvad need maad meie asumaadeks ja suvituspaikadeks.

Pärisin veel üht-teist ning jättes jumalaga oli mul selline ülev enda- ja uhkustunne, et vaatasin kahjatsevalt igale muu rahvuse esindajale.

Nüüd võime tutvuda spordiklubi tegevusega, ütles kirjatoimetaja ja viis mind ühe suure kapi ukseni.

— Aga siin pole ju läbikäiku! ütlesin, vaadates abitult kirjatoimetaja otsa.

— Ah, mis asja! ütles kirjatoimetaja, ja samal hetkel langes mulle ümber silmus ning tõustes lakke, liuglesin ma edasi nagu hobune kraana otsas, kuni laskusin ruumi kapi taha, mille ainus mööbel koosnes lauast, kahest maakaardist ja neljast vehklemismõõgast. Toole ma igatahes ei näind ja nende järele polnudki vajadust, sest spordiklubi juhatas istus terves koosseisus suitsupilvel, mis väljus igatüüli suust madala kahaga piibust ja laskus imelikul kombel nende istme alla. Üks juhatuse liikmeist ulatas mulle käe ja pakkus lahkesti naeratades istet pilve äärele. Keskel istus spordiklubi esimees, kelle igast liigutusest paistis välja teesklematu võitlusetahe. Mind üllatas kõigepäält kiirus, millega ta keerutas oma vurru otsa, kui vaidlused muutusid

ägedamaks. Rahvuslikku vaimu spordiklubis kehastas üks vanahärra, kelle nimi oli tihedas ühenduses meie munade ekspordi tõstmise ja välismaile; aktiivsust ja tööhimu — üks lahkesti naeratav noormees, kelle sportlikke võimeid kehastas ilmekaimalt tema väljakist purihammas, mida ma pidasin alul marmittuti või mõne teise eelajaloolise looma omaks ja milline kaalus plommiga tükis tugevasti rohkem, kui see laanelõvi, kes mulle skoutide toast vastu jooksis.

— Vabandage, mul on vist au usutella spordiklubi juhtivaid tegelasi, ütlesin enesevalitsust tagasi saades.

— Jah, meie oleme, ütles spordiklubi töökam tegelane. Me arutame praegu rünnakkaiku kõigile spordiseltsidele — need kõik värisevad nähes Vana Kolli tulevat oma „nohudega.”

— Teate, mis! ütles üks härra, kes osutus võimlus-instituudi juhatajaks. Väga lugupeetud usutlejal on raske orienteeruda ja anda õiget ülevaadet meie tegevusest ja kavatsustest, kui väljendume ainult meile tuntud kõnekäändeis. Arusaadav, et iga seletus peab olema psühhoanalüütiline ja meie tegevust iseloomustav külg on, teate, koordineerimine ehk närvide ja lihaste koostöö, milline, arusaadav, peab olema viidud täiuseni.

— Püüaksin siiski vaielda vastu teie suunale, vastasin. Minu naine, näiteks, oli alul ainult närviline ja siis võisin ma õhtul ikkagi oma tahtmise järgi koju tulla. Nüüd, kus ta võimleb teie instituudis ja on õppind tarvitama seda neetud koordineerimise või lihaste ja närvide koostööd, ei tohi ma pärast kella 10-et üldse enam väljas olla.

— Arusaadav, noogutas võimlemis-instituudi juhataja. Olete arenend ühekülgsemalt kui teie naine. Naise ja mehe arenemises peab pidama silmas nende psühho-füsioloogilisi iseäraldusi.

— Milline on teie arvamus spordist, kui inimese kehalisi ja vaimseid võimeid arendavast tegurist ja millised on spordi kui massilise liikumise väljavaated tulevikus?

— Sport ainult võibki inimest teha täiuslikuks ja võitlusvõimeliseks. Peab lööma serviti, mitte lapiti, vastas esimees. Lugege, mida arvab kasvav noorsugu spordist kui liikumisest, ja mulle ulatati „Eesti Nooruse” number, milles oli alla kriipsutat punasega järgmine epigramm:

— Mis on kunst ja kirjandus? — Põhk!

Mis kultuur ja teadus? — Õhk!

Üksi spordil olgu vaid rõhk!

— Meie koostasime just praegu sportliku katekismuse, ütles vanahärra, võime anda ühe eksemplari teie lugupeetud ajakirja toimetusele.

Mulle ulateti lahkesti siniste kaantega brošüür, mille avades leidsin alljärgnevad käsusõnad:

„1) Mina, jalgpall, olen Sinu jumal kevadest varastügiseni, ülejäänud vaba aja pead Sina ohverdama käsipallile ja raskejõustikule, kes on minu asetäitjad sellesinatse maa peal. Knockout. Amen!

2) Pühapäeva pead sa kasutama hingamis-päevana. Selleks pead sa tõusma püsti ja mitte istuma kõveras kodus või kirikus raamatu taga. Hinga läbi nina ja tarvita suud ainult väljahingamiseks, äripäeval oled seda kasutanud küllalt oma ligimese mahategemiseks. Vajuta alla oma vaheliha, sest ka kopsude alumised osad vajavad õhku, avarda oma rinnakorv, et ilma ei jääks ka ülemised osad.

3) Sina pead oma isa ja ema austama ja armastama. Sünnipäevaks pead neile kinkima naelkingad või poksikindad, et Su vanemad ei muutuks kärsituks kui Sa kaua kodust ära oled.

4) Sina ei pea mitte tapma. Mis on seletatult: Sina ei tohi kirjutada spordivastaseid kirjutusi, mis on suurim kuritegu jalgpalli meie jumala, vastu.

5) Sina ei pea mitte abielu rikkuma. See tähendab, et Sina ei tohi abielluda mehe või naisega, kes mängib sinust halvemini võrkpalli või koronati.

6) Sina ei pea himustama oma ligimese suuski, uiske, võimlusingi, spordipükse jne., sest himud nõrgendavad su närvikava ja sa võid kaotajaks tulla meistrivõistluses väikeseltside vahel.”

— Mis arvate teie neistsinatseist käskudest? pööras minu poole spordiklubi juhataja, häälega kõuena kõmisedes.

— Mina arvan, et jalgpall meie jumal on püha vihaga jumal, kes virutab knockouti igaühe, kes ei usu, mis needsinatseid käsud ja keeldused tähendavad. Absait! Amen!

Olin tulvil sportlikku vaimu, kui lahkusin, jällegi silmuse abil, spordiklubist.

— Teil on täna haruldaselt õnne, ütles kirjatoimetaja. Just praegu kogunesid siia ÜENÜTO noortalendid, s. o. poedid ja humoristid.

Nägin suure laua ümber kuut või seitset noormeest, igaühel käsikiri pöues ja inspiratsiooniallik kõrvaltoolil.

VLDDEMAR VENT,
kirjandusklubi
raudvara.

— Teie olete siis vaimu-
kultuuri esindajad? küsisin
põlastavalt. Mispärast ei
harrasta siis teie kehakultuuri,
kuna ainult see teeb
inimese ja kogu meie rahva täiuslikuks ja
võitlusvõimeliseks?

— Asjata vaev! Oleme inimesed! vastasid
luuletajad ühel häälel.

— Hästi vastatud! täiendasid inspiratsiooni
allikad kõrvaltoolelt.

— Teie ei usu? küsis üks humoristest. Tõestame
kohe! lausus teine ja võttis põuest
karbikese.

Karp avati ja sellest hüppas välja väikene
must loomakene.

— Mis see on? küsis humorist, vaadates
mulle otsa varjatud irooniaga.

— Kirp, vastasin mina üllatunult.

— Mis ta teeb? küsis humorist uuesti.

— Hüppab, vastasin, ikkagi arusaamatuses.

— Öieti nähtud, noogutas humorist pääga.
Aga nüüd vaadake! hüppan mina. Mõõdame
nüüd ära minu keha pikkuse ja kirbu keha
pikkuse, tema hüppe pikkuse ja minu hüppe
pikkuse. Mis te arvate, kas suudame meie, inimesed,
võistelda kirbuga hüppamises?

— E-e-ei suuda! vastasin hämmastanult.

— Aga koeraga jooksmises, gorillaga maadlemises,
sipelgaga tõstmises?

— Ei kaugeltki mitte! vastasin mina.

— Aga kuidas kutsutakse seda tegevust, kui
inimesed hüppavad, jooksevad, maadlevad,
tõstavad?

— Spordiks, vastasin mina ja tundsin, kuidas
mulle valgus puna näkku oma endise üleoleku
pärast.

— Aga nüüd vaadake! ütles humorist ja
võttis tüki lumivalget paberit ning kirjutas
täis selle mõlemad küljed mõne minutiga.
Ütelge, kas suudad kirp seda paberit nii rutu
määrida?

— Ei eladeski mitte! vastan mina vaimustetult.

— Noh, näete nüüd! Ja mis mõtet on rai-
sata energiat alale, kus jääme alla igast nel-
jajalgsest, kalast ja isegi putukast, kui meil
on ala, kus neid kõiki sajakordselt ületame.

— Teil on õigus! ütlesin usuteldava kätt
raputades ja tundsin rõõmu, et kuulusin mi-
nagi teat määral nende hulka.

Laulukoori tegevusega tutvustas mind Iah-
kesti koorijuhataja, keda kohtasin parajasti
proovi vaheajal. Ta viis mind keskmise suu-
rusega saali, mis oli tulvil tütarlapsi ja noor-
mehi. Silma torkasid esimesest pilgust nende
toredasti välja arenend häälepaelad, mis lii-
kusid vahetpidamata nende siidsileda või ha-
betand naha taga. Lauljate ette oli mahutet
klaver. Saalis jätkus veel ruumi koorijuhile,
lauale ja õnneks ka minule, kuna üks laulja
oli kutsut telefoni juurde.

— Teate mis, härra usutleja, saal on meil
väikene, ja laul ei kõla hästi. Kuna aga
juhatus kasutab koori ühtlasi ruumide küt-
miseks talvel, siis ei taheta suuremat ruumi
võtta, sest kardetakse, et see küllalt soojaks
ei lähe ja lauljad võiksid võib-olla haigestuda.

— Aga teil on siin üllatavalt palju rahvast?
imestasin. Mina arvasin, et noored harrasta-
vad ainult sporti, kirjandust või omakultuuri.

— Ah! Sport on ainult tühine ajaviide,
häälepaelad selle all vaid kannatavad, kirjan-
dusest on nad nii-kui-nii tüdind, esinedes iga-
sugu kirjandusõhtuil ja tõtt ütelda, ka koori
töö kannatab selle all. Omakultuur aga ei löö
läbi meie rahva juures. Peab harrastama veel
midagi muud, näiteks uuemat prantsuse muu-
sikat. Teie ei aima, kuidas rahvas tormi
jookseks näiteks Ravel'i pääle.

— Milline arvamus on teil meie noorsoost,
laulu ja muusika seisukohast lähtudes? Kas
võib Eesti ka tulevikus kanda laulva rahva
nime? segasin vahele.

— Üldiselt võib nendega jääda rahule, ar-
vatud välja mõned iseäraldused, mis on seotud
nende hääle eriliikidega. Sopranid näi-
teks on muidu päris sõnakuulelikud, ent nad
väsitavad oma häält ülearu. Pruugib ainult
muid hääli läbi võtta, kui neil on isekeskis
niivõrt palju naermist ja seletamist, et mitte
ei kuule, kes ja kus kohas teised valetavad.
Sopranid on üldse kerged alistuma välistele
mõjudele. Kuuldes midagi noorsooliikumisest,
tõlgitsevad nad seda nii, et olles noorsooühen-
duse liige, ei tohi üldse olla liikumatult. Pea-
vad käed ja jalad olema rahul — noh siis,
keel ja naerulihased peavad ikka liikuma. As-
jatu vaev oleks neile vastupidist selgeks te-
ha. Aldid on selles suhtes palju vastuvõeta-
vamad, neil on tugevasti välja arenend me-
helemineku instinkt ja nad pühendavad oma
vaba aja selleks, et uurida järele, kas nende
liigutused ja käitumine on kooskõlas ühe
või teise bassi nõuetega oma tulevase elu-
seltsilise suhtes. Nende naerul ja sosista-
misel puudub see ühtlus, mis on iseloomus-

ÜENÜTO kirjandusklubi õhtuult.

tav sopraneile. Mida soliidsemad ja tõsisemate vaadetega on bassid, seda tagasihoidlikumad ja mõõdukamad on aldid. Ainult tagasi vaatama kipuvad nad tihti ja peaaegu pooled neist käivad kinnimähit kaeltega äravenitet kaelalihaste tõttu. — Mis puutub tenoritesse, siis on neid vähe ja nad on kaunis hellitet, niihästi laulus kui ka tegelikus elus. Üldse on nad justkui noored kuked, harjutuste ajal peab hoolega pidama silmas, et mõni neist ei libiseks sopranite hulka. Ja, kas teate, härra usutleja, kui raske on neid meelitada tagasi oma kohtadele; sopranite meelehärma ei oska ma teile üldse kirjeldada. — Basse on meil samuti vähe ja mul on selline aimus, et kuskil on üks kõrvaline tuba, kus mängitakse bridge'i samal ajal, kui teised harjutavad. Kõigele vaatamata, peab ütlema, et laul meil edeneb ja lauljate arv kasvab, oleme laulja rahvas ja jääme selleks ka edaspidi. Laul ja muusika on need tegurid, mis meie rahva uueks loovad, lõpetas koorijuht tugevasti minu kätt raputades.

Väljudes sattusin ruumi, kus vaikselt peatuma jäin, kuna siin töötasid korraga kaks õpiringi. Õpiti soome ja rootsi keelt. Intervjuud ma siin ei saand, kuna õpiringi juhatajal, paljaspäisel ÜENÜ raudvaral, polnud minu jaoks aega. Ta sisendas parajasti õpiringile unevastast meeoleu, lastes kõiki valjult, selgelt ja elegantset kooris korra: — Minä en nukku, sinä et nukku, jne.

Külastasin veel maleharu, mis näis olevat sisseseat kõige moodsemail demokraatia põhimõtteil. Haru nimelt koosnes kahest liikmest, ühel nädalal moodustas haru — üks, ja juhatus — teine liige, teisel nä-

dalal tumberpöördult. Kuna male on selline mäng, mis ei salli segamist, polnud mul võimalust neid üldse usutella. Ladudes ette terve rea küsimusi, vastas haru juhatus sellega, et laskis mind harul pikema jututa tõsta ukse taha ja mul polnud erilist soovi sama protseduuri tunda oma nahal mitut korda.

Laul on see, mis meie rahva uueks loob! Mina, jalgpall, olen sinu jumal! Kirjandus on ala, kus ületame teisi loomi mitmekordselt. Esivanemate usk ja kombad on need, mis tõstavad meie kultuuri kõrgemaks kõigi rahvaste omast — kõmisesid mu pääs kuulnud mõtted ja kõnelused. Kui nõnda seisin ja mõtisklesin, avanes äkki uks ja sisse tormas pöörase hooga vahutav inimmeri, enamus keskkooliõpilased.

Missugune orkester täna mängib? kuulsin arutuid küsimusi ja oletusi. Siis suruti mind armutult vastu seina ja kui ma jälle ärkasin haiglas, kuulsin, et kogu selle rahvamurru ja minu siinoleku põhjuseks olla olnud kuulujutt: ÜENÜTO-s olla täna tantsuõhtu ja NMKÜ-sse enam ei pääse sisse. Mõtlesin siis uuesti järele ja mind hakkas närima ussina mõte, kas meie noorus ei ole siiski kõigepeält tantsiv rahvas. Selletõttu jäid mul aga usutlemata Keskjuhatus, näiteharu, orkester, enesekasvatuse ring, kirjandusklubi, rahvatantsuklubi, esperantoring ja paljud nimemakad ja tähtsamad osakonna tegelased.

Nähtu ja kuuldu põhjal julgen nentida vaid üht — töö ja tegevus ÜENÜTO-s keeb sellise hooga, juhtivad tegelased on niivõrt omal kohal, et toimetaja proua ei pruugi mingit muret tunda oma tütrete kodust äraoleku pärast.

Nii siis lõpp hea — kõik hea!

ÜENÜTO kirjandusklubi õpilasohtuult.

Metsaäri F-a J. Kljas

S. Tatari 21-b—8.

Telef. 461-11

METALLIKAUBANDUSE A.-S.

Vennad POPOV

TALLINN,

Kontor: Lai 34. Tel. 441-31, 442-09, 437-73.
Ladu: Põhja puiestee 17. Tel. 441 24.

SUURIM LADU:

Spordi- ehitus- ja profiilrauda.
Raudplekki — musta ja tsingitud,
rihvplekki ja spetsiaal katla-
plekki. Tsinkplekki ja katla-
tsinki (Zinkwalzwerksverband,
Berlin, ladu). Traati. Torusid
ja nende ühendusjagused. Sani-
täärseid tarveid ja armatuure.
Masonite — isoleer ja ehitus-
plaate. Semttalin katusepappi ja
harilikku katusepappi. Balata ja
kummi trantsport- ja hoo- rihmu.
Põllumajandustarveid. Kette,
labidaid, harke, hangusid j.n.e.

Veinikauplus

C. Petenberg,

asut. 1849,

Tallinnas, Börsikeldris, Pikk t. 17, tel. 434-85.

Kodu- ja välismaa

VEINE,

CHAMPAGNERIT,

KONJAKIT,

LIKÖÖRE,

NAPSE j. n. e.

möödukate hindadega.

A. Schapiro & K^o

Tallinn, Estonia pst. 13. Tel. 301-85

Asutatud 1820. a.

Ostetakse

kõiksugu toores- ja
metsloomade nahku
EKSPORTIMISEKS

Maksetakse kõrgemaid päevahindu.

Daamide-pesu.

Laste-pesu.

Laste-riietus.

Põlled.

Trikookaubad.

Koetud kaubad ning sukad.

Supelülikonnad.

Parim töö.

Odavad hinnad.

Kinga tän. 6-8

Õed BÖCKLER

Kaasaegsed raamatud

Võõrkeelne kirjandus
vastavalt igale maitsele

raamatukaupluses

Kluge & Ströhm

Tallinn, Pikk 9.

Odavad raamatud alandatud
hindadega kõikidelt aladelt.

TALLINNA KIVITRÜKIKODA

R. Tohver & Ko

VEENE TÄNAV 16

TEL. 434-07

*Kivitrükk
ofsettrükk
reljeeftrükk
raamatutrükk*

K ä s m u Laeva-omanikud

Korrespondent
REEDER.

Kapten
O. TIEDEMANN

Kaubavedu oma aurikute,
mootorlaevade ja purje-
katega Eesti, Soome,
Taani jne. sadamate ning
Inglismaa kontinendi sa-
damate vahel.

Tallinn, Uus tän. 3
Tel. 450-82, 450-56
Telegr.: „MERIMEES“

Ephag

hambapasta

*hoiab hambaid, muutes
need valgeks ja terveks.*

AUGUST MEIKOP:

KIIRELT KAOB AEG

Viieteistkümne aasta videvuses ununevad mõnedki peatuspaigad aastate teel.

ÜENÜ TALLINNA OSAKONNA ja ühtlasi kogu ÜENÜ viieteistaasta töös ja teel meenuvad küll siiski vast meelsamini kohtamised välisnoortega. Tundub neis kestvais kohtamises niipalju nooruslikku kõrgepingelist kevadekiirgust, niipalju aatelist avarust, et kitsaks jäävad järsku Soome lahe ja põhjamere piirid...

Tundub neis kohtamises ÜENÜ-le omast kultuurilist etteruttamist: uue suuna, uue kultuuriprogrammi, uue välisorientatsiooni vaistlikku vajadust. Ja näib, et ringkonnad, kes pandud otsustama ja määrama riigi seesmisi ja väliseid arenguhooni, seni pole jõudnud ÜENÜ-le järele.

Kui ÜENÜ juba algaastail korraldas suurejoonelised soome keele kursused, ekskursioonid Soome ja Rootsi ning hiljem artiklite, kõnede, esinemiste, kohtamiste kaudu vaid süvendas põhjamaadele omast „omakultuurilist“ (ÜENÜ leitud sõna!) liikumist on meie vanem generatsioon, kus veel tunda mõningaidki saksa kultuuri mõjutusi, reageerind tihti peale nõrgalt! Teostatakse vaevu endakaitset ja katsutakse vahel õigustadagi meie koolis, keeles, kommetes, nimes, kirikuski veel osalt valitsevat võõraverelisust.

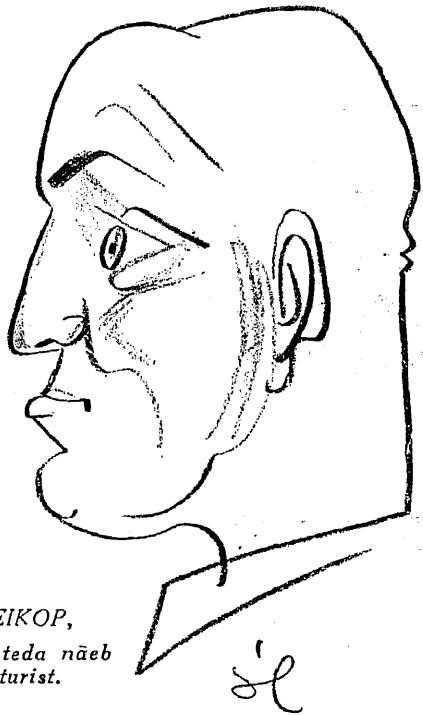
ÜENÜ on jõudnud ette iseenda energiast, nagu poisikene Jaan Oksa „Tumedas inimlapses“...

*

Suvel 1925. a. Paar kuud Haridusministeeriumis seisnud kutsest Rootsis Tranås linnas peetavaile põhjamaade noorsoopäevadele saabus viimaks teade ka Keskjuhatusale. Vajitava rahvastantsu rühma puudumisel olid sõidust öelnud ära juba teised orgid, kelle poole Haridusministeerium oli pöörnud enne.

Aega polnud viita. Keskjuhatus usaldas ülesande Tallinna osakonnale, kes mitmed väliskohtamised ja ekskursioonid Soome ja Rootsi oli korraldand eeskujulikult.

Lootusi rühma koostamiseks oli äärmiselt vähe. Liikmed suveks valgund laiali, suured sõidukulud, äärmiselt lühike aeg harjutuks, juhtide küsimus, rahvusriiete jne. kü-

A. MEIKOP,
nagu teda näeb
karikaturist.

simused — kõik tuli lahendada paari päevaga.

Asja tähtsuse tõttu riskiti siiski. Pandi sente kokku, hangiti pisitoetus Riigivanemalt ja telegrafeeriti Stockholmi saatkonda, kes kulude vähendamiseks suutis Stockholmis hankida ühe tasulise esinemise. Rahvusriideid tüüriti Tartu ja Tallinna muuseumidest ja mujalt, kust aga saadi. Esinemise suuremaks esiletõstmiseks ja rootslaste üllatamiseks otustati esineda ka lauludega. Kahjuks aga kaheksale lisaks võetud lauljale polnud rahvusriideid võtta kustki. „Estoonia“ teater, kelle poole viimasena pöörati, ei avand selleks oma riideladu ei mingi tasu ega kindlustuse vastu. Tuli neil sõita rahvusriideta. Õnnelikumalt lahenes koorijuhi küsimus hra T. Vettiku näol. Hoolimata sadatsorti raskusist lahenes lõpuks ka rühma komplekteerimine.

Siit päälle seiras ettevõtet kordaminek. Peatusel Stockholmis õnnestus (palja telefonilise kõne põhjal!) saada puuduvad riidekomplektid rootsi etnograafilisest muuseumist („Nordiska muset“) mingi kindlustuseta.

Vastuvõtt Tranås oli südamlilik ja meie noorte edu tantsulaval oli ennenägematu. Suudeti meie rahvastantsudesse tuua esmakordse esinemise hoogu ja vaimustust. Polnud siis ka pidustusi jälgiva prints Eugeni eriline tänu põhjusest. Meie rahvastants ja rahvusriie oli rootslasile üllatus. Suudeti püsida välismaalaste kõrval ja isegi ületada neid. Oldi vaimustatud ja vaimustati ka teisi.

Ja kui siis hiljem 4000 kuulaja ees eesti

Tallinna osak. segakoor. Keskel vasemalt koorijuht helilooja Ev. Aav, solistid Ida Aav-Loo, Martin Taras ja Thekla Koch. Evald Aava juhatusel (1929. a. sügisest) on koor kujunenud väljapaistvamaiks ja suuremaks segakooriks Tallinnas.

laulud lahti löödi — oli kogu kuulajaskond täielikult vallutatud. Nii „Tuljak” kui ka „Ehi, veli, opi, veli!” (prl. Lipandi sooloosaga) tulid korrata kolm korda, mida Rootsiskunagi enne polnud juhtund. Taas tõi printsiaadjutant lauljaille printsia südamlükuma tänu ning Stockholmi ajalehemehed ei andnud meile enam rahu. Preili Lipandile lubati vabadasiarengu võimalus Stockholmis ning kuna teised väliskülalised peorumist marssisid jala minema, oli eesti esindajatele hangitud autoukse ette, eesti lipp asetati esimesele autole ning hurraa-hüüete saatel liikusid autod läbi linna. Oldi lauldud end Skandinaaviasse...

Ja kui siis õhtusel suurdineel kõnelesin eestlaste esteetilisest harrastusist, vihjates meie suurtele rahvaluule ja rahvalaulu kogudele — oleme end vabaks laulnud — vastab vastasistuv rootsi sõjaminister vastukõnes: eriti huvitand teda eesti esindaja kõne. Kui kõik meie naabrid oleksid sama kultuurhuvilised, oleks minu amet üleliigne...

Järgmisel päeval esinetakse Stockholmis sama eduga. Ajalehed teevad pikki kirjelusi ja saatkond on rahuldatud. Tallinna noored on andnud esimese esinemise meistritöö hiilgavalt. Sõlmiti sõprussidemeid, leiti aatelsi kaasvõitlejaid kõigis põhjariikides.

*

Juba järgmisel aastal riskitakse Tallinnas suurte omakultuuri päevadega, esialgu küll

koos kaitseliiduga. Segatud vihmast ja majanduslikust ebaõnnestumisest, õnnestuvad päevad moraalselt siiski ülihästi. Sidemed põhjamaadega on nii hääd, et ju esimesele külalakuksela taani ja rootsi noored vastavad jaatavalt. Vähe sellest. Veel samal sügisel, tormisel novembril, kutsutakse Tallinna noori Stockholmi vastukülaskäigule. Sõidukulud kannavad rootsipoolsed sõprusühingud „Apell” ja „Alemogegillet” noorteühingud Stockholmis. Edu on siingi suur ja ühisesinemise majanduslik tulu läheb meie rootsikeelse rahvatülikooli hääks Vormsil. Kõneleb rootsi peaminister ja lõpuks korraldab meie Stockholmi aukonsul uhke koosviibimise Stockholmi peenemas hotellis.

Eriti südamlük on lahkumine, kus rootsi naisnoored meie meesnoorigi muidu vaid peigmehele lubatud õrnusiga üllatavad. Nähakse vaid lahkumispisaraid läbi lillede ja lilli läbi lahkumispisarate...

*

Ja nii nad on kestnud, need Tallinna noorte matkad tulvil südamesoojust, tulvil südametuld. Kestnud on need järjekindlusega kord siin, kord sealpool lahte.

Stockholm, Helsingi, Tallinn, Viiburi, Tranas, Malmö, Hilleröd, Kopenhagen, Turu, Budapest, Jääskä, Mikkel, Kokemäki, Paimio — paar korda ka Riia — kui palju ongi neid kohtamispaiku?! Tuntakse ÜENÜ-d, tuntakse Tallinna noori siin ja seal...

Ülal: „Põhjamaade liit“.

All: Pulga-tants Kopenhageni staadionil.

Liiguvad sajad kirjad, õpitakse keeli, käiakse kümned korrad üle suurte ja väikeste lompide... Ja südamlikke üleelamusi saadakse kõikjal. Mainime veel mõnda niisugust momenti.

Kopenhagenisse, Grundtvigi maja suurde saali on kogund põhjamaa noortepäeva avaktusele paartuhat noort. Inglismaalt, Eestist, Soomest, Austriast, Saksast, Rootsist, Norrast, Gröönimaalt — kõikjalt leidub neid. Maade esindajad tervitavad, millele järgneb vastava riigi hümn.

Järg jõuab Eestini. Tervitusele järgneb hümn, milline põhjamaail tuntud „Värt land“ nime all. Kuidas seda siin küll lauldakse? Jõuavad meie paarkümmend inimest laulda suurele saalile? Kartus on asjata. Esimese salmiga laulab kogu saal, nemad: Värt land“, meie: „Mu isamaa...“ Kuid juba esimese salmi lõpposa hakkab kujunema meile üllatusena: lähedased kaasaulujad muutuvad järjekindlalt kuulajaiks: meie laulumeistrite ja solistide koorilaulu imetus sunnib aegajalt vaikima ka kaugemal olijaid. Viimase salmi algame ju täiesti üksi ja kui selle lõpuosa suure vaimustuse ja liigutusega esile toome, on kogu rahvusvaheliste lippudega ehitud hiigla saal surmavaikne ning paljude maade esindajad pühivad silmist liigutuspisaraid. Pääsis valla hiigla aplaus, olime suuresti tõstnud momendi pühaliikust ning samavõrra oli kasvand meie ja kogu Eesti autoriteet...

Veel teinekord üllatame oma lauluga. Eestlasi ongi imetletud nende kahekordsete võimete tõttu: esinemisega nii rahvatantsudega kui ka lauludega. Seekord oli meil ees välisõit Stockholmist Gripsholmi — umbes kolme tunni sõit laevaga.

Tallinna noored sattusid seekord kõrvu Kopenhageni noortega. Arenes omamoodi lauluvõistlus: kummalgi poolel tuli laulda üks rahvuslik laul ühtki kordamata. Taanlased pingutavad hullu moodi, võtavad „laulikud“ appi ja laulavad kõike, mis meele tuleb. Eestlasil pole „laulikuid“ aga laule tuleb nagu iseenesest. Ja mida lähemale sihile, seda raskemaks läheb taanlasile uute laulude leidmine, tallinlased aga on hoidnud parimad laulud tagavaraks ning kohtunikud tunnustavad võidu üksmeelselt Eestile, kuigi taani rühma esindaja rahvaülikooli juhataja Borup oli oma noori pingutand viimase võimaluseni...

*

Pisarateni liigutatuna tundus kuulajaskond ja liigutatuna kontserteerusid ÜENÜTO noored 80. liikmelise koorina hra Kasemetsa juhatusel ka Viiburis noorsoolaste 1927. a. väljasõidul. Lilled, kõned, laul, lilled, kõned, laul kordusid seal ligi 4000 kuulaja ees ning hoogu ja temperamenti oli meie lauljail tõesti palju. Vist kogu kuulajaskond järgnes meile jaamani ja rong otse uppus inimesisse... Ning järgmisel aastal sõidab Viiburist meie 10. a. juubeli pidustusile 2 laevatäit soome noorsoolasi...

Kes ütleb, palju elamusi Tallinna noored on andnud neile, kes elavad väljaspool Eesti piire... Kui palju nad neid annavad veel edaspidi?

Õnn kaasa järgnevate viisteistaastate teel!

Hõimusi demeid.

Esimene Eesti kunstsarvevabrik
O. Kerson & Co.

Tallinn, Tulika tänav 7
telef. 431-44 ja 431-51

KEEMIA VABRIK
W. HASSELBLATT

Tallinn, Oskari t. 4-b, telef. 448-83

H. Feierbach

MEHAANIKATÖÖSTUS
JA
VEDRUTEHAS

TALLINN, JAAMA TÄN. 10
KÕNETRAAT 304-04

SUURIM AUTOPARANDUS-
TÖOKODA E E S T I S

VALMISTAB:

Autode, vankrite ja teiste sõi-
dukite vedrusid.

Puhvrivedrud, spiraalvedrud jne.
Igasuguste masinate, mootorite
ja autode täielik parandus ning
uute osade valmistamine.

IGASUGUSED ÕLIKÜTTE SISSESEADED

Foto-ateljee

Kuninga 1

MAITSERIKKAD
PORTREED, GRUPID,
SUURENDUSED

Kalevi äri
J. N. IVANOV

Tallinn, Vene tän. 7
Kõnetraat 469-35

EESTI RAHVUSTANTSUST

Eesti rahvustants — see sõna pole meile uudne, selle all mõtleme endistel aegadel tantsitud rahvatantse, mis kantud oma algupärasest tantsulisest rahvaloomingust.

Tema algus on seal, kus tantsu algus üldse: usulises ekstaasis, erootikas, enda väljenduspakitsusis, elamuste-fantaasia tõlgitsuses keha-liigutuste kaudu; kuid igivanast ajast peale rahvatants ühtlasi on seltskondlikuks tantsuks, erisugupooltele seltskondliku lõbusa läbikäimise vahendiks.

Kõiki neid eriliigilisi rahvatantse (õigem rahvustantse) leidub eestlastel: usulisi rituaalseid tantse, kombetantse, karaktertantse (karu-, konnatantsud), mängu-tantse (esemetega) ja massi-tantse.

*

A. Meikop, „Jõulu almanak 1928“, artiklis „Tantsust ja rahvatantsust“ — misuke üks sisukamaid selle küsimuse etterakendusi — kirjutab:

„Või kes suudaks jälgida üksikute tantsude ja tantsukunsti arenemisteid ja -käike? On selge, et sel alal iga rahvas usmatult teistelt on laenanud ning Euroopas on pea-aegu iga rahvas oma välise hiilguse hooajal olnud ka tantsukunstis tooniandvas ja mõjutavas seisukorras. Nii järgnesid Itaalia stiliseeritud protsessioon- ja soolotantsudele 1400—1500. aastate ümber kirglikud ja temperamentsed Hispaania tantsunumbrid Hispaania õitseajast, mille asemele taas hiljem astusid enam seltskondliku iseloomuga Prantsuse tantsukunsti hiilgenumbrid, menuetid ja muud paaristantsud 1650. aastate ümber. Järgnesid Inglise küla (country) tantsud, mis seniste soolo-ilmeliste eestantsijate asemel kutsusid tantsima kõiki pidulisi, alates võidukäike kogu Euroopas. Hiljem taas tungisid esile Lõuna-Saksa valsi (ländler) kujulised ühe paari tantsud ning 1800. aastast algavad juhtima Slaavi tantsud: marsurka, polka, krakovjak, varsovienne, polonaise jt. Euroopa suur kultuuriühiskond on üksteisele annud, mis kellelgi oli anda, iga rahvas oma ajal, oma järjekorras, oma hiilgehoos. Ning sõjajärgseist aastaist oleme jõudnud praegusteni salongtantsudeni, mida laename peaaesjalikult Ameerikast...“

ÜENÜTO rahvustantsuklubi vabas looduses.

Päris suutmatu küll pole nii tantsude, kui ka tantsukunsti arenguteede jälgimine, kui vaid ettevalmistatud töötajaid siin leiduks. Ja see on olnud põhjuseks, miks meie rahvaloomingu üks ala nii kaua on seisnud sõõdis, kuna seda on võimalik isegi uuesti elustada. Õnneks viimastel aastatel on sünninõueti korda saadetud ilus töö ja see aina laieneb, haarates suuremaid hulki.

*

Rahvustants — on pärimus meie kultuurist, on osa meie muistsest loomingust (kuiigi ka sinna on ulatunud küllalt mõjutusi väljast), on seega meie oma vara ja väärtus. Juba seepärast ta ei tohi enam kaduda, mil ta väärtus on ära tuntud. Kuid ta omab veel teisi omadusi — teda võib ja saab rakendada jällegi tegelikku ellu praegu ja tulevikus.

Võib-olla ei ole ta noore rahva seltskondliku lõbustusvahendina niivõrd lähedane ja vahenditu, kui seda moodne tants, ei puudu tal aga pidulikkust ja pühapäevalikkust, milliseid momente me ei leia viimase, moodse tantsu, juures. Ka võimaldub rahvustantse rakendada tegelikku ellu kehakultuuri seisukohalt lähtudes. Seda me ka näeme Soomes, kus võimlemisõpetajad peavad tundma rahvustantse ning kus rahvustantse õpetatakse kõikides algkoolides. Rahvustants seega on ka pedagoogiline vahend — mis arendab nii eetilisel kui ka esteetilisel kehakultuuri.

Kokkuvõetult: rahvustants on osa meie rahvaloomingust, on osa meie kultuuri, meie vara ja uhkust. Rahvustantsu saab ja peab rakendama tegelikku ellu — rahvustants on eetilisel puhas, ilulisel kaunis ja kehakul-

*ÜENÜTO rahvastantsuklubi juhatus.
Vasemalt: Saller, Jerkoviitš, Arik, Jõger, Inland,
Ingerman.*

tuuriliselt kasvavat. Kõikides maades ta esineb pidude eeskavades. Aga ka kunstantsu ta saab ja võib viljeldada, ilmes-tada algupäraste motiivide, ainete, ja algupärase vormi ning stiili näol. Mida lähem side rahvus- ja kunstantsu vahel, seda viljakam viimasele.

*

Rahvusliku õhkkonna loomisel kadakasak-sistunud-venestunud õhkkonnas, mis püsis vene aja pärandusena, haarati ka rahvastantsudest. Esimesena ÜENÜTO asus neid harrastama, samuti rahvastantse ümber looma.

Kuus aastat hiljem, 1925. aastal, esine-takse juba vanade, rahvuslike tantsude har-rastuste-maade — Rootsi, Norra, Taani — noortega koos 9. Põhjamaade noorsoo-oma-kultuuri pidustusil Tranås, Rootsis (hea edu-ga!). Järgmisel, 1926. a., ta esineb üle-maailmilikul rahvusvahelisel karskuskongressil Tartus, 2) I üleriiklikel omakultuuri pidus-tusil Tallinnas, millest võttis osa Tallinna osakonna eeskujul ja õhutusel juba üle 30. maa osakonna rahvastantsude rühmi, 3) Stock-holmi suuril omakultuuri pidustusil, 4) Soomes — Jääskas ja Viiburis — Soome noor-soo üleriiklikel pidustusil 1927. a., 5) Soome noorsoo üleriiklikel pidustusil Mikkelis 1928. a., 6) Stockholmis vabaõhmuuseumis Skansenis 1929. a., 7) Samas 1930. a., 8) Soome-Ugri kongressil Budapestis 1928. a., 9) Põhjamaade noorsoo-omakultuuri pidustusil Kopenhagenis ja Hilleridis 1931. a., 10) Soome noorsoo-omakultuuri pidustusil Kokemäel 1932. a., 11) Samul pidustusil Turus 1933. a., 12) Läti noorsoo ühenduse 10. a. juubeli-pidustusel Riias 1932. a.

Kodumaal on korraldatud samuti hulk esi-nemisi. Välisministeeriumi korraldusel on esi-

netud väliskülaste auks bankettidel, näitu-sil („Leopoldville”) jne.

ÜENÜTO on korraldanud üldse 40 välis-esinemist. Need arvud annavad küllaldase pildi, millisel suure töö on teinud ÜENÜTO meie rahvastantsu propageerimisel, elustami-sel ja massides, noorsoos rakendamisel, üht-lasi ka selle ning viimasega seoses Eesti ni-me esindamisel eduga välismaadel.

Üle ootuste ta töö on kandnud ilusat vilja, kuna nüüd juba kõikjal pidueeskavades sa-gedasti võib näha ka rahvastantse.

Kuid ÜENÜTO ühtlasi on alustanud sõja-käigu muuseumiliku ja surnud õhkkonna kao-tamiseks rahvastantsude ja rahvusriiete tar-vitamisel.

Ka see on andnud tulemusi. Möödunud lau-lupeol ÜENÜ osakonnad rahvariiete ühtluse, elulise rõivastamise ja nendega ilusa efekt-suse loomise tõttu leidsid eriti märkimist ja mainimist.

*

Nähtavasti on rahvastantsude propageeri-mise alal küllalt palju veel teha. Saabuvate võimlemismängude eeltöis omistati neile kesist tähelepanu — neid lasti n. ö. läbi liialt kergesti. Kuid liialt kergesti asjasse suhtu-mine võib avalike esinemiste puhul tuua en-nem kahju kui kasu.

Kuid loodame, et omakultuuri nõue võidab kõikidel aladel, et ka rahvastants leiab väär-ilise aukoha iga eestlase hinnanguis, ning elulisis rakendusis.

Esimesed vaod on aetud. Tähised on püs-itatud. Esimesed õnnestunud tulemused on saavutatud.

ÜENÜTO 15 esimest tegevusaastat kõnele-vad sellest.

Ja siit viib tee edasi!

J. P.

*ÜENÜTO rahvastantsuklubi Gripsholmis,
Rootsis.*

ESTONIA SUVEAED

Igal õhtul tants keerleval
põrandal

Suur kabaree eeskava
Algus kell 9 õhtul

Mängib KURT STROBEL ja tema orkester

A.-s. MEY ja LANDESEN

Tallinn, Viru tän. 9.

Suurlaad soodsam ostukoht

Keemia kaupades

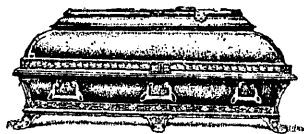
Värvides

Drogides

Kohtudes

Kosmeetikas

Eht jaapani putukapulbri „KATOL“

Puusärgi-äri ja matusetalitus

A. Meldorf

Tallinn, V. Tartu mnt. 1, tel. 463-33, 460-02.

Müügil alaliselt suurimas valikus:

puusärke (puust ja metallist),
riste, pärgi, hauaaedu,
hauakaste, j. n. e.

Hinnad odavad.

Kaitsevälastele ning kaitsevæ-
asutistele erilised soodustused.

EESTIMAA PÖLLUSAADUSTE ÜMBERTÖÖTAMISE

OSAÜHING „VIRU“

Tallinn, S. Kloostri 22/18

Telegr. address: „TURUM“ Telef. 437-84

V A B R I K U D ;

R A K V E R S ; K A D R I N A S ja J Õ G V I S .

T O O V A D : K A R T U L I T Ä R K L I S T ja K A R T U L I S I I R U P I T .

P E A E S I N D A J A

A.-S. RUMBERG TUBERG & Ko.

Tallinnas, S. Kloostri 22/18.

M. Treumann

Tallinn, S. Tartu maantee 17.

Telefon 304-48.

**Kõiksugu koloniaalkaupu.
Heeringaid. Tubakasaadusi
kõikidest vabrikutest.**

Müük suurel arvul.

Kasulik sisseostukoht kaupmeestele.

Hans Diedr. Schmidt

Pärnus

Asutatud 1741.

—
M Ü Ü B:

Kunstväetisaineid, soola, sütt jne.

O S T A B:

Linu, linaseemneid ja vilja.

Veo-, tule- ja muud
kinnitused.

Speditsoon. Agentuur. Laevatalitus

Õlivabrik. Saeveski.

Värnitsat, linaõli, lakivärvi, ja
õlikooke.

F. Strauss & Co.

SPEDITSIOON

Tallinn, Valli 10.

POSTKAST 321.

Telefon: Kontor . . . 445-27

Tolliamet . . . 459-23

Telegr. aadr.: „STRAUSSCO“.

A-s. Grünberg & Co.

ASUTATUD 1863.

Tallinn, Valli 10.

Kõnetraat: Kontor . . . 445-16

Tolliamet . . . 459-23

Telegrammi aadr.: „GRÜNBERCO“

Ekspeditsoon. Tolliklaarimine. Hoiupeale
võtmine. Inkasso ja kinnitus

Igat seltsi ja igaks otstarbeks kodumaa **villast lõnga**, soetud **lamba-**
villu ja akna-, teki- ning **voodrivatti** ostate kõige kasulikumalt otse-
kohe vabrikust. Villa ja puuvilla kraasimine, ketramine ja korrutamine.

Töö kiire ja võistlemata headuses.

H. TESLON'i VILLATÖÖSTUS

TALLINNAS. HARJU 45. TEL. 444-57

JÄRVA-JAANIS: endises tärglisevabrikus, postkast 21, tel. 19

Fritzi Reinike.

Astus esmakordselt lavale ÜENÜTO korraldet omakultuurilisel õhtul „Eesti kosjad“. Järgnevalt Romain Rollandi teoste õhtul „Lilutiis“ j. m. Praegu „Estoonia“ heledamaid operetitähhti.

TERVITUSI ROOTSIST

ÜENÜTO 15. aastapäeva puhul on mul meeldivaks kohuseks „Eesti Nooruses“ esile tuua sooje õnnitlusi ja tänu südamest. Õnnitlusi heleda tuleviku pärast, mis ootab Teid ja Teie noort Kodumaad. Tänu kõige otsekohese ja hea sõpruse ja koostöö eest möödunud aastate kestel.

Nii mõnigi kord oleme seisnud täis reiskohvritega ja pakitsevate südametega, valmis rõõmsate lootustega sõitma Eestisse, ÜENÜ juure. Ja eks nii mõnigi kord oleme meie valmistunud siin, Rootsis, et oma lihtsate abinõudega vastu võtta sõpru ÜENÜ'ist, kui need tulnud meie kodulinna. See on olnud kindlasti armsaks koostööks, ning meie „Appell'is“ loodame selle püsivust tulevikuski. Neid on küll sõpru Tallinna osakonnast, kes meie südamele lähemale tulnud, kuid ka Riisipere ja Varbola noortest on meil kauneid ja heledaid mälestusi.

15-dal aastapäeval meie, appellased, tahame pakkuda omi sooje õnnesoove ÜENÜTO'le, tema liikmeskonnale ja juhtidele — meie sõpradele.
1. 6. 1934.

Ragnar Vallman.

Stockholmi rahvustantsuseltsi „Appell“ juhatusliige.

15. AASTAPÄEVAKS

Asutajailt ja aatelisilt kaastöölisilt
ÜENÜTO-le.

Peatselt möödus viieteist aastat ÜENÜ ametlikust asutamise päevast 1919. a. kevadel. Kui selle asutamise kavatsus oli juba varem okupatsioonijärgsel ajal valminud ning 1918. a. sügisel põhikirja välja töötatud, mida aga olude survele ei saadud teostada.

Viieteist aasta eest oli olukord sootuks teistsugune kui praegu. Nüüd elatakse rahuaegset, kainet ja praktilist elu, kuid siis võitles kogu meie rahvas elu ja surma peale oma vabaduse ja iseseisvuse eest. Võitlust ei peetud mitte üksi väljastpoolt pealetungiva vaenlasega, vaid ka seesmise vaenlasega, kes püüdis meie iseseisvust ja omariiklust vaenuliku propagandaga hävitada ning vaenu meie rahvas nii noorte kui vanade vahele külvata. Muidugi ei saanud ka noored selles ajaloolises võitluse keerises pealtvaatajateks jääda, vaid siirdusid täie innu ja energiaga võitlusesse nii välisel kui seesmisel frondil. Peagi nägid noored, et nende omavaheline killunemine ja omavaheline vaenu õhutamine on neile endile nõrgestav ja kahjulik. Puudus aga ühine koondav keskkoh, kus oleksid võinud üksmeelt saavutada ja ühiselt võidelda. Selleks siis organiseeriti ÜENÜ. Mainitud organisatsioon kuulutas ennast kohe väljaspool poliitilisi erakondi ja igasuguseid kildkondi seisevaks ning alustas suurejoonelist ülemaalist noorsoo koondamise ja organiseerimistööd. See töö kandis vilja ja leidis laialdast vastukaja noortes ning ÜENÜ liikumine sai noorte üldiseks asjaks ja tõmbas noori võitlusesse rahvuskultuuri ja iseseisvuse aate eest, millel oli küll eriline tähtsus Vabariigi algaastail.

Seni on ÜENÜ kogu aeg tõusu teed käinud ja üle kümne tuhande noore enda ümber koondanud. Seda võidurada sammuga noored ka tulevikus edasi. Selleks jõudu ja õnne!

GUSTAV HÄRM,
ÜENÜTO asutajaid.

*LY LASNER-MOOR,
Draamastuudio näitleja*

Noorus on rahutu, otsisklev ja püsimatu. Tuleb leida sobiv tegevus, kuhu rakendada oma rahutut vaimu. Viisteist aastat tagasi ei olnud meil eriti nimetamiseväärset noorsoo tegevust. See mis oli, oli enam-vähem juhuslik — 1919. aastal hakkasid energilised noored organiseerima „Noor-soo“ ühendust Tallinna. Juhuslikult kohtasin esimeste noorsoolaste Härmi ja Marmoriga, kes tegid ettepaneku astuda „ühendusse“. Haarasin sellest ettepanekust kinni suure innuga, ning oliti viies või kuues liige noorsootegevuses, — seega üks esimestest. — Algas koosolekute, kõnede, kavatsuste ning omavaheliste arutluste ajajärk. Rakendati tegevusse kõik oma oskus ja püüdlikkus. Tegelesin laulukooris, olin raamatukogu hoidja ning kassapidaja abi. Mõneski asjas oli teadmisi vähe, kuid tahtmist ja tegevuseiha palju. See aitas nii mõnestki raskusest üle. Ei rahuldanud ju üksi koolitöö ning seda rahuldamatud tunnet sai täidetud kasulikult õhtutega energiliste noorte seas.

Tegutsesin seal kuni 1922. aastani, mil lõppes ka minu keskkooli aeg. Siis astusin ühe noorsoolase soojal soovitusel teatrikooli. See oli uudne ja huvitav ala ja et õppetunnid teatrikoolis olid õhtuti, tuli noorsoo tegevusest loobuda. Kuid päris võõraks ei jäänud ma neile siiski. Juba 1924. aasta sügisel esinesin Anna Haava sünnipäeva puhul — mida korraldas „Noorsoo-Ühendus“ —

avalikult deklamatsioonidega kommertsikooli saalis. Edu oli ja see tiivustas. Nii esinesin pea kõigil esimestel lüürika ja huumori õhtutel. Ning olen seda teinud ka nüüd niipalju kui lubab minu kutse ja „Rändteatri“ Tallinnast eemal viibiv tegevus.

Olen nii mõnegi kauni tunni noorsoolaste seas viibides mälestuseks kaasa toonud ning soovin noorsoo-ühendusele tema 15. aastasel tähtpäeval südamest edu ja õnne.

LY LASNER.

*

Kokku puutudes paljudel juhtudel töökontaktis 15-aasta kestes ÜENÜTO teguvõimsa ja elujaatava noorsooga, on mulle alati jäänud mulje, et siin tehakse noorte seas tõsist ja positiivset isamaalist ja rahvuslikku kasvatusetööd.

Selleks ka edaspidi jõudu ja vankumata püsivust ÜENÜTO noored ja Teie juhid.

5. V 1934. a.

Leo Kalmet.

*

Kas ÜENÜ tõesti on juba 15-aastane?

Näib küll uskumatuna, et see aeg on nii kiiresti möödunud, kuid paratamatult tuleb alistuda eikunagi peatuva aja raudseile seadusile, mis karmilt tunnistavad ülesseatud küsimuse tõeks.

Normaalseis olukorras ja arengu juures 15 aastat ei ole kesteab kui pikk aeg, kuid need ajamerre vajund viisteist aastat, mis sattusid Eesti iseseisvuse uuestisaavutamise raskele ülesehituse ajastule, evivad erakor-

*LEO KALMET,
Draamastuudio näitejuht*

HUGO LAUR ja FELIX MOOR

ralist tähtsust kõikidel meie elu aladel. Samuti ka meie noorsooliikumises, milles ÜENÜ-l lõpmata suuri teeneid.

Mulle meenub esimesi kokkupuuteid ÜENÜ tegelasiga 1921. aastal. Olin siis teatrikooli kasvandik. Nii ÜENÜ kui teatrikool olid leidnud tol aja ulualust Tallinna linna XIX algkooli ruumes Pikal tänaval nr. 69. Üldine palavikuline riigi ülesehitamisetöö oli nakatand kõiki, ja loomulik, et ärksamaid noori, kes olid kogunenud ÜENÜ ja teatrikooli ümber, ei saand jääda tuimadeks pealtvaatajaks, vaid püüdsid ka oma oskuste ja võimete kohaselt kinnitada kive suure alusmüüri, sest olime nois eluaastais, kus ollakse täis ülevoolavat tegutsemisiha. Oli palju omavahelisi kõnelusi ja arutlusi. Oli neis keskusteludes mõndki ebamäärast ja kaootilist, kuid aegapidi hakkas neist kristalliseeruma üksikuid kindlaid taotlusi, nagu: omakultuur, noorsoo organiseerimine rahvuslikus vaimus selle sõna parimas mõttes,

sidemete loomine Põhjamaade noortega, järjekindel kirjandusõhtute korraldamine jne.

Viimased on mulle eriti armsad, sest deklamaatorina astusin oma esimesed sammud selles organisatsioonis. Mäletan seda rõõmu mis mind valdas, kui ÜENÜ 5-da aastapäeva aktusel Tallinna spordiselts „Kalevi” saalis esmakordselt üldse avalikkuse ees deklamatsiooniga (J. Jaik'i „Pühendus ÜENÜ-le”) esinedes sain publiku tähelepanuvääriva poolehoiu osaliseks. See tiivustas sellel alal püsivamale ja tarmukamale tööle. Ja sealt see saigi alguse.

Siin on ÜENÜ-l suuri teeneid. Tarvitseb vaid meenutada, kui palju eriti ÜENÜTO on ära teind kirjanduse tutvustamiseks laiemates hulkades elavate ettekannete kaudu, kui paljudele noortele ÜENÜ on olnud selleks hüppelauaks, kust nad oma karjääri algasid, kui palju noori on leidnud oma pulbitsevale tarmule õige rakenduse ja oma meelsuse arenemisel õige rahvusliku suuna. Eks ole just see viimane meile kui väikerahvale erakorraliselt tähtis.

ÜENÜ aupäeval loodan kindlasti, et nüüd, kus ta väikesest, Tallinnas asutatud koondisest, on kujunenud võimsaks ülemaalseks organisatsiooniks, seni viljeldud õilsad taotlused leiavad üha pidevamat harrastamist, sest salved vaimutöö alal on ammendamatud. Võib olla, nii mõnigi keskikka jõudev noor, oma kutsetöö tõttu tõmbub tagasi otsekohesest tööst organisatsioonis, kuid pealetulev noorus peab seda viima edasi, ja viibki — üles kõrguste poole kodumaa parimaks hüvanguks.

Selleks palju nooruslikku indu ja raugematut püsi.

FELIX MOOR.

Südamlikke õnnitlusi ÜENÜ'le tema 15. a. kestvuse puhul. Olen huviga jälginud ÜENÜTO tegevust tema alustamisest peale ja jõudu mööda kaasa aidanud. Viimasel ajal on mind eriliselt huvitanud ÜENÜTO Kirjandusklubi hoogne töö, kellele siinkohal olgu öeldud parimad soovid tulevikuks.

Tallinn,
2. juunil 1934.

Hugo Laur
„Estonia” näitleja

ÜENÜ noortega koos veedetud õhtud on alati olnud armsad ja kaunid. Hetked, mil oleme süüdanud pakatava vaimustushoo süütesädemeid, jäävad unustamatuks ja soovin et need kestaksid ja korduksid aastakümneid.

Els Vaarman-Kaljot

ELS VAARMAN, Draamastudio näitle.
Justin Fauntly „Kui oleksin kuningas“
Huguette osas.

Kes on tark? Kes igavikult õpib.
Kes on tugev? Kes iseenamast võidab.
Kes on rikkas? Kes omaga rahuldub.
Kes on lugupidav? Kes teistest eemale jääb.

(Tõlitud)

Albert Kruus

SERGIUS
LIPP

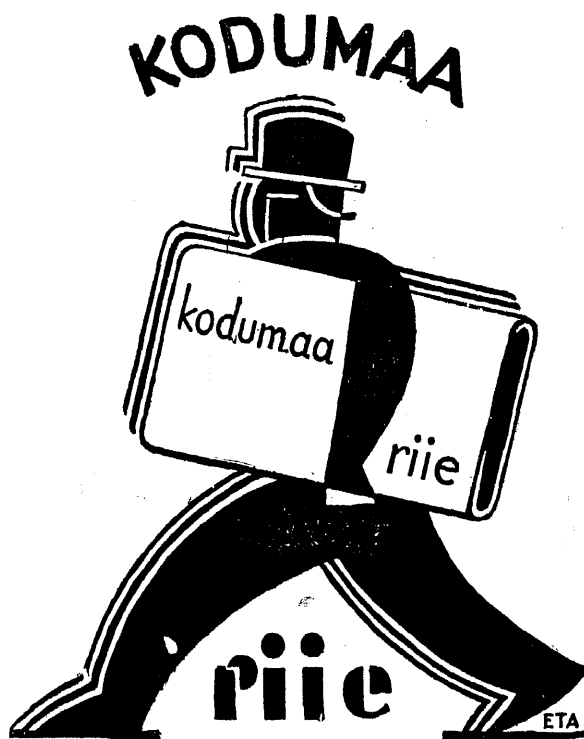
Tegutsedes aastaid lavastajana ja näitlejana
ÜENÕTO paljudes harudes, on mul jäänud
mulje Ühingu liigetest kui agaratest ja arenend
tegelastest.

Tallinna osakonna 15. aastapäeva puhul ei
saa jätta kasutamata juhust soojalt õnnitleda
Ühingut ja soovida jätkata oma kasvatavat tööd
meie noorte seas samas vaimus ja sihis.

Sergius Lipp, „Estonia“ näil.

Õelgu helid seda, mis jääb ütlemata sõnadega.

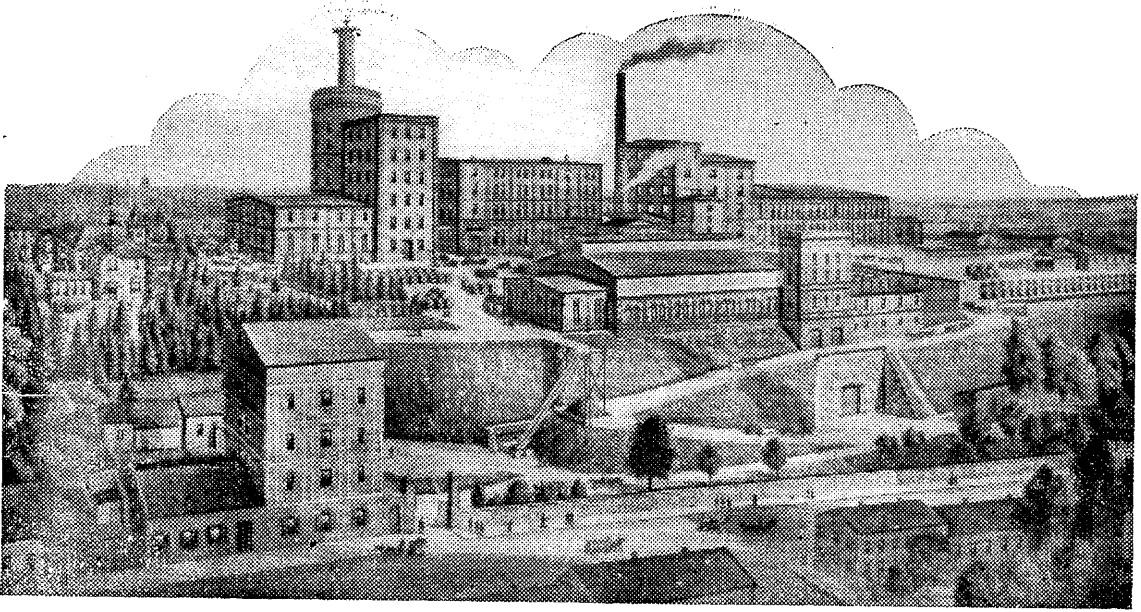
— olgu iga teadliku kodaniku hüüe!

Kodumaa vabrikute kalevid, puuvillased riided, siid ja kunstiid ning niidid on saada val üle Eesti kõikikides paremates kauplustes

SUURMÜÜGIKOHT

A-S. KREENBALT. TALLINNAS

Õlletehas

A/s. A. Le Coq, Tartus

Õlu annab
sportlasele
jõudu!

Mõdu — parim
karastusjook!

Le Coq-i
**DOMBRAU MAITSEV
RAMMUJOOK**

EESTI KUNSTTANTS

Kunas ja kuidas algas eesti kunsttants, kes selle esimeseks teerajajaks ja esindajaks, milline on olnud selle meie kunstiala arengutee — seda küsimust kuni viimase ajani pole leitud põhjust esitada. Kuid kas pole eesti tantsija võrdset teiste kunstialade esindajatega saavutanud — võitnud kodumaal publikut ning välismaal tunnustust? Kas ei oma me siingi rahvusvahelise kuulsusega nimesid? Kas ei viljeldanud Viera „Vanemuises” juba möödunud sajandi 80-dail aastail edukalt pantomiimide lavastusi? — Tähendab, meie teadlikult viljeldatava kunsttantsu algus ulatub tagasi õige kaugele, ligikaudu meie teatriigi alguseni.

Kas ei tegutse antud silmapilgul igas linnas tantsustuudiodid väiksema või suurema edu ning tagajärgedega, mis esinenud korduvalt avalikkuse ees? Eks tegutse juba järjekindlalt meie kolme suurema teatri juures liikumis-(tantsu) juhid ühes vastavate tantsurühmade- liikumiskooridega; rea teiste teatrite juures vastaval alal tegutsemine on kannud seni küll katkendilistemat, ajutisemat laadi — kuid ikkagi erisikulistele koosseisudega.

Juba aastaid on esitatud tantsulavastusi, aastaid on meil tegutsetud elukutselistele tantsupedagoogidena ja aastakümneid tantsijatena. Kuid peale pagevate ajalehe-märkuste ja joonealuste pole nendeni teed leitud.

Eesti tants keskajal.

Eesti tants on vana, vahest sama vana kui eestlanegi. Ta olemasolu tunnistab rahvaluule, „Kalevipoja” — laulud. Eesti tants ühtlasi juba ammu ületas esimese, primitiivse arengustadi — massi-, kooritantsu, kuna keskajast on säilinud märkusi eestlaste kombe- ja rituaalseist soolotantsudest, muide, milliste olemasolu pole teada lähemate hõimlaste juures.

A. W. Hupel teoses „Topogr. Nachrichten” I (1774. a.), lk. 156 jutustab muuseas kummalise teate:

„Jährlich 9 Tage vor Georgius, oder St. Jürgen, in der Nacht, versammeln sich hier eine grosse Menge Bauern, beiderlei Geschlechts, von allerlei Alter aus den umliegenden Gegenden, bisweilen einige Tausende, zünden oben in den Raum der Mauer ein Feuer an, in welches sie allerlei Opfer... werfen.

Hier siehet man unfruchtbare Weiber nackend um die Mauer herum tanzen.”

Kõne on Vastemõisa Ristikiriku nimelise kabeli varemotel eestlaste usulisist kommetest. Märgime siin ühtlasi, et Hupel samu varemeid peab eestlaste oma usu templi omiks.

Igal aastal üheksa päeva enne jüripäeva, öösi, seega aprilli kuu keskel, kogub ühe väikese templi varemete ümber tuhandeid eestlasi. Varemeile südatakse tuli, millesse heidetakse mitmesuguseid ohvreid. Ja sel varakevadisel ööl sigimata naised tantsisid alasti tule ümber armastustantsu.

Hupelile võlgname tänu veel paari teise eesti tantsualalise märkuse eest.

Märgitud teose teises köites lk. 134 ta lausub, kirjeltades pulmakombeid, et eestlased ei pidanud ühtki pulma lahtiste mõõkadeta, mida kandis käes peig ja üks või kaks tähtsamat pulmavõõrast, isegi tantsides...

Eks pea me siit järeldama mõõgaga pulmatantse. Edasi lk. 175 (teine köide) Hupel jutustab, kuis mõnel pool mõrsja pulmapäeval enda on mehe võõga võõsinud.

„Algul on ta peidus, ta otsitakse üles ja siis kohe on temaga tantsitud.”

Siit argneb meile jällegi pilt, kuis mehe võõs peidukohast äsja leitud mõrsja talutatakse pulmalaua ette põrandale ja ta tantsib oma pulmatantsu. Vahest hoiab peig sealjuures käes lahtist mõõka?!

Vahest tantsib põrandal ainuüksi mõrsja oma kaaslasega, kuna teda ju peidust otsiti ning teiste ette toodi?

Kahjuks pole säilinud traditsioone, kuidas eesti naised alasti tantsisid oma rituaalset armastus-tantsu.

Kuid palju varem, juba 1584. a. ilmunud oma kroonikas Balthasar Russov toob drastilisi kirjeldusi, kuidas eesti talupojad voorinud kokku kiriku juure juba laupäeval naiste ja lastega kirmsil ning siis alganud lakkumine, prassimine ja tants.

„Pärast, kui nad just nii targalt kui ennegi kirikust välja tulid, läks uus purjutamine, tantsimine, laulmine ja loksumine jälle lahti...

Ei ole ka võimalik jutustada, mis hirmus lugu siin ka püha Jaani tulega oli... Tantsiti ja lauldi ja karati kõige lustiga ja ei antud armu suurtele torupillidele, mis igas külas väga tuntud olid.

Peale selle oli püha Viidi (St. Viti) päeval, 15. juunil, tema kabeli juures, niisama ka jaanipäeval püha Brigitta (Pirita) kloostri juures suur jõledus... talupojad tulid andeksandmise-kirjade pärast ja ebajumala-teenimise pärast... Ja kui nad selle oma meelest jumalateenistuse ära olid pidanud, mis suur Epikuri pidu seal siis lakkudes, prassides, karates ja tantsides peale hakkas...

(Kõik eeltoodud sõrendused minu poolt.
J. P.)

Ja mitte ainult püha Brigitta kloostri juures, vaid kõigi kloostrite ja kabelite juures tervel maal."

Eeltoodud lõikest selgub, eestlane vanasti tantsis palju, ta tantsis isegi kiriku õuel pühapäeviti. Eeltoodust ka ilmneb, et eestlane omas kujurliku tantsumeele, ta tants oli arenenud massitantsudest kõrgemalegi, üksiktantsudeni.

Teatavasti katolitsism ei suutnud kuigi valdaval määral suretada, hävita eestlaste nii kultuurilisi kui ka usulisi üritusi. Paganlikud pühad said vaid uued nimed — kuid uute pühade pühitsemine toimus vanas vaimus, vanade kommete järele. Eesti muistne kultuur ja vana vaimsus püsisid kuni üheksateistkümnenda sajandini. Kuid siis — protestantism palvevendluse, hernhuutidega hävitas kõik selle, mis aastasadu kestnud orjaaeg teha ei suutnud — eestlaste omakultuuri üritused.

Urvaste kihelkonnas ainuüksi 1736. a. hävitati 80 eestlaste alalhoidunud ja kasutatavat ohvrikohta, samuti teistes kihelkondades üle maa. Vaiksemaks jääb rahvalaul ja pelglikumaks tants. Kuid viimane ei hävine, ta vaid põgeneb enam metsatagustesse, leiab külaliskoha ikka ja jälle noorte ringis. Ei saa aga

salata, et ta läheb vastu oma langusele. Usulised, rituaalsed, karakter- ja kombetantsud haihtuvad, ununevad. Püsib veel esialgu lõbususlik, noorte seltskondliku läbikäimisvahendina massi-, hulगतants, kuni sakstetooa köögikaudu saksateenijate vahetalitusel rahvusvaheline sakste-tants ka viimasele annab surmava hoobi. Siis tuleb salongtants, moodne seltskonnatants — ja rahvatants (rahvustants) ongi jäetud mineviku teedele, — kuni selle harrastus võetakse üles uutal alustel.

Eesti tants ärkamisajal.

Ilmetult algas meie teater — kesiste saksa tõlkeostega repertuaaris, näitlejaisk asjaarmastajad saksateatrite lavalised õpipoisid. Sama ilmetult algab ärkamisajal meie kunstants — Tartus. Kui meie teatri algusaastail lubatud polnud naisel esineda laval ja aastakümneid siis „Vanemuises" näitlejad mängisid varjunimede all, et mitte enda seltskondlikku läbikäimist häirida, mõistame siis, millisel tol ajal suhtuti tantsijale! Ja siin peitub üks põhjus, miks me paremgi tahtmise korral ei leia lähemaid ning ülevaltlikumaid andmeid „Vana-Vanemuise" tantsijate üle — viljeldati ju siis erilise viljakusega tantsu palju hoogsamini kui seda uues „Vanemuises".

Kunas esikord kunstants pääsis „Vanemuise" lavale, milline moment vististi märgiks ka meie kunstantsu alguse, on raske täpsemalt tähistada.

Me leiame A. Viera („Vanemuise" teatrijuhut ja direktor 1878—1906) vaid viljeldamas tantsu dega operetti, laulu ja tantsuga naljamänge ning isegi hoogsalt pantomiime. Ja see on kõik!

Me teame ühtlasi, et „Vanemuises" esimene operett oli K. M. v. Weberi „Preciosa", mis lavale toodi 24. aprillil 1883. a. Sellele järgnes „Korneville kellad" (1889), „Laululinnuke" (1886) ja samal, 1886. aastal 23. nov. etendati tumm-mängu „Kahevõitlus armastuse pärast".

Paar aastat hiljem suuoperettide puhul reklaamitakse tavaliselt, et laulude ja tantsuga („Ebaparun ehk kaltsukuningas", 1888, „Mustlasparun", „Postimees ehk vana arm ei roosteta", 1893; „Üdumäe kuningas" 1894; „Keisri käskjalg" 1898 jne.).

Kes olid need tantsijad, pantomiimitsejad — peale Viera enda, jäägu siinkohal vastamata.

Kuid ei ole kahtlust, et samuti kui teatril, nii ka teatritantsule, eriti veel meie esimese opereti omale, oli eeskujuks kohalik saksa teater. Me päälegi teame, et Tartu Saksa Käsitöölise

Lilian Looring.

seltsi suveteatriis 1879. aastast asuti mängima operette. Kuid mõjutasid kahtlematult ka kohalikud tsirkused, kus ei puudunud tantsunumbrid (Tartus noil aastail tegutsesid: Hinne hobuseteaater, Taddi ahviteaater, Ciniselli tsirkus). Kuid mitte ükski operetis, vaid ka „Vanemuise” rahvapildudel esineti tantsunumbritega.

Uhel rahvapeol, 21. aug. 1883. a., mida samal ajal peeti teatriruumis kui ka aias ja kuhu esinema kutsutud oli artiste nii Riias, Tallinnast kui Peterburist, ei puudu ka tantsunumbrid. Eriti naljamängus „Käsitöölise pidu” ei puudu laul ja tants. Siis leiame „naljaka juudikvarteti” tantsuga. Edasi: „Karu ja Pasha”, naljamäng hommikumaa elust laulu, soolo- ja kooritantsuga. Ei puudu isegi elavad pildid „Kalevipojast” ilulugemisega.

Milliseid tantse tol ajal tantsiti, ka selle üle saame kõneldava peo eeskavast andmeid. Nimelt esineb seal kohaliku Suveteatri saksa näitejuhi Ludvigi tütreke Gretl kunstantsudega: luuletantsud, vengerka, mazurka. Ei puudu siit ka tsirkusenumbrid, „luudeta” meeste esinemised, tants traadil jne.

Näeme eeltoodust, vana „Vanemuine” viljeldas või algatas ka meie kunst- ja lavatantsu üritusi. Lavastusis tantsiti nii koori- kui ka

soolotantse, kuid esineti ka puhttantsuliste üksiknumbritega, isegi pantomiimidega.

Ballett „Estonias”

Tugevama ja tagajärjekama katse endale lavatantsu soetada teeb „Estonia” operett tegevust alustades, kui seda „Vanemuise” oma.

Me teame, ka Tallinna operett alustab tegevust kohaliku saksateatri eeskujudel, varsti kohe täiendavaid äratusi saades Saksamaalt, kuna juhid käisid seal õpireisudel. Tallinna lavatantsus algusest kohe ristlevad kahed mõjud — Peterburi ja Saksamaa omad. „Estonia” operetis enne 1910. aastat lavaliikumise seadjaiks — kui nii tohib öelda — oli mitmest rahvusest tantsijaid. Kuid noil ajal esimesi eesti tantsijaid oli Agathe Hermann (Otto H. öde), varjunimega Inessa Olberjarin, kes on ka esimesi uue, plastilise, paljasjalgse tantsu pooldajaid. Viimane esines vaheti, päälegi vene vürstinnana, ka kord Tallinnas oma tantsuõhtul, meelitades seega balti aadligi end vaatama (misuke asjaolu omandas aga samas skandaalse pöörde, kui vürstinnas tunti eestlane). A. Hermann on ka „Estonias” lavaliikumist noil ajal aidanud operettides seada, kuigi ta oma oskus ja anded tantsu alal vahest eriti kõne alla ei saa tulla. Ta ei liikunud omal ajal mitte ükski tantsijana Tallinnas, vaid ka Peterburis eestlaste ringkonnas, esinedes koduseil koosviibimisel tantsudega.

1909. aastal käis opereti laulukoori ja solistide liikumist-tantsu seada aitas Saksateatrist vastav jõud, järgmisel, 1910. a. lätlane Rimš. Kuid 1911. aastal käib Peterburis tantsu õppimas „Estonia” näitleja A. Michelson keiserliku ballettmeisteri Tšikrigini juures eratunde võtmas ja pöördub tagasi teatri juure tantsujuhina-näitlejana. Temaga ühes samal aastal kerkib esile tantsijana ka näitlejanna Erika Tetzky, hiljem esimese abikaasa, kellest võrsub meile esimene andeline, hinnatav balleriin. Abielupaar Michelsonid „Estonia” tantsijatena ei küpse spontaanselt, vaid küllalt aeglaselt, kuid nendega algab „Estonia” balletilise lavatantsu pidev areng. Michelson omab võimeid ja ka väheke tantsulist kooli. Seda oli aga tolle aja kohta kaunis palju. Muu seas olgu mainitud, et „Estonia” praegunegi tantsujuht R. Olbrei oma esimese tantsulise juhatause saab A. Michelsonilt. Kuid 1913. a. kutsutakse „Estonia” tantsu arendama ja juhtima venelanna Smirnova. Viimase näol teater omab andelise ja omal alal tunnustatud jõu — oli ju Smirnova Peterburi

Robert Rood.

balleti läbilõõnud solist, meie laval esimene tõeline, kõrgeklassilisel tasemel balleriin, ja vahest ka meie senise lavatantsu ajaloos suurima nimega tantsija. Ta on ka esimene palgaline tantsija eesti laval.

*

Smirnova ei leppinud ainuüksi muusikalavastusisse tantsude seadmisega, vaid lavastas ka ühe ballett-pantomiimi: „Unenägu kujuraiuja töökojas”, ise tantsides peaosa ning mis püsis eeskavas viis korda (1913./14. a. hooajal.)

Kui „Estonia” operett paar aastat enne 1910. a. alustas tegevust, ei saanud ega võinud selle tantsuline külg olla kuigi tugev. Neist tantsudest ei oleks võimalik üldse kõnelda, vahest vaid tantsulistest evolutsioonidest — millise nime omavad eeltantsulised, ansamblina säetud laulukoori lavaliikumised.

Kuid Smirnova tantsib juba soolonumbreid

operettides, loomulikult suure eduga. On ka siis loomulik, et sealtpeale „Estonia” lavatants omab ilme, et ka tantsulise andega estoonlyased Smirnovalt omandavad äratusi ja õpetust, eriti Tetzky. Maailmasõja puhkemisel „Estonia” on sunnitud oma ukseid sulgema ja kaotab Smirnova. Alles aasta hiljem algab teatritegevus. Kuid nüüd on tantsus esikohale jõudnud Erika Tetzky oma partneri Michelsoniga. Ta esineb küll ka sõnalavastusis — saades siin mitte just häid arvustusi, kuid kelle loll Kusta „Parvepoistest” aga meie laval siiski seni ületamata —, kuid tantsijana, meie esimese nõtket, tumedasilmalise, hapra, väheldast kasvu balleriinina võidab ta publiku, võidab täielikult selle austuse ja armastuse.

Alles 1915./16. a. hooajal leiame „Lõbusa lese” esietenduse eeskavalehelt 27-st septembrist märkuse: „III vaatus: Ameerika tants „Tres-Moutarde”. Tantsivad Erika Tetzky ja August Michelson” — nagu seda kinnitab Hanno Kompus albumis „Estonia teater 1906.—1931.”. Ja 20. apr. 1917. a. esimest korda esinenud märkus: Tantsujuhataja: E. Tetzky ja August Michelson.

Kuid Erika Tetzky õhuline, rõõmus tants laval kestis lühikest aega. „Estonias” noil segaseil ajal oli eriti raske töötada — külmades, kütmatutes ruumides. Ja Tetzky tantsides operettis „Dollarite printsess” saab külmal laval kopsupõletiku. Mõõdub vaid mõni nädal, ta omab juba ägeda kopsutiisikuse. Ja sellele järgneb sõnum, et Tetzky 12. mail 1918, pühapäeva õhtul, mil haigemaja aknast loojenemise eel varakevadine päike kiiri sisse heitis, mis haigeveodis lamajat veelkord elustasid — ta lausub: „Kui ilus õhtupäike!” — ja pöörab siis näo kõrvale ning uinub igaveseks.

„Erika Tetzky, nagu ka teistegi märtrite nimed, kanname Eesti kunstimaja kuldtahtvile” — hüütakse talle järele. Ta sängitatakse neli päeva hiljem Kopli surnuaiale. Kõik tänavad, kust ta kirst läbi kantakse, on tulvil publikut. Kogu Tallinn leinab oma esimest balleriini, kelle tantsu aeg oli väga lühike.

Tetzky asendas „Estonias” venelanna Sevun-Smironina, kes jätkas esimese tööd, koolitades ja kasvatades „Estonia” tantsukoori, mille koosseisus ei puudunud hiljem tuntud nimed, nagu Emmy Holts, Lilian Loring ja Rahel Olbrei.

Hooajal 1918./19. a., mil tantsude juhiks Smironina, ka teatribüroo teatab „baletitruppe” palkamisest, mis esineb „Nahkhiire” lavastuses divertissementiga: mazurka, böömi

polka, ungari tants, hispaania tants, pizzicato. Ja tantsivad paarides Emmy Holts ja Lilian Looing, Alma Steinberg ja Alice Serman, Hilda Gleser ja Salme Peetson, viimast tantsu aga Smironina ise Jenny Sevuni nime all.

Töökana Smironina kordab Smirnova ballett-pantomiimi „Unenägu kujuraiuja töökojas”.

Smironina järele „Estonia” hangib omale tantsu juhiks Veera Bertingi (vististi poola päritolust, tuntud balti kirjaniku Oleg

tantsijana tegutses meie esimene andeliseim meestantsija Robert Rood, kes kümme aastat hiljem, 1930 ümber tegutseb Tartus, „Vanemuise” liikumisjuhina, omades ühtlasi siin isikliku balletistuudio.

„Estonia” balleti esimene kõrguspunkt.

Hooajal 1920./21. a. „Estonia” tantsu Holsile, Looingule ja Olbreile aitab seada Litvinova. Juba hakkab Olbrei ka ise lavastustesse evolutsioone seadma, järgmisel hooajal sama teeb ka L. Looing.

Ballett „Coppelia“ III v. „Estonias“ 1923. a.

Bertingu abikaasa, milline abielu lõppes lahutusega. Veera Berting mõni aeg tagasi suri Berliinis, vististi tiisikusse). Ta oli varem juba tegutsenud tantsijana Pärnus, ja mõnegi tõhusa tõusumomendi eest „Estonia” lavatants võlgneb tänu viimasele

Uus tantsujuht Veera Berting 25. XI 1919. a. esitab „Koreograafiliste etüüdide õhtu”.

Veera Bertingi tegevus tantsuõpetajana ei piirunud ainult „Estoniaga”, 1922. a. leiame ta ka „Draamastuudio” teatrikooli õpetajate koosseisus ja samal ajal ka „Draamateatri” juures. Ta püsis „Estonias” vaid aastat poolteist, kuid ta juures tegutses ka tema isiklik tantsustuudio, kes esines avalikultki „Draamateatri” ruumes. — Olgu siinkohal veel mainitud, et „Estonia” operetis 1920 ümber paar aastat enne ja peale seda, esimese

Koos II. Kompusega R. Olbrei 1921./22. a. hooajal lavastab E. Korngoldi pantomiimi „Lumitaat”. Järgmisel hooajal „Estonia” ballettmeisteriks on Robert Rood. Sel hooajal „Estonia” ballett näitab õige ilusa saavutuse. Küllalt kuulus vene balleriin Victorina Krigher külalisena lavastab balleti „Coppelia”, mis püsib repertuaaris 11 korda. Võimalik, et see on seni „Estonia” kõige õnnestum ballett, kuna siis tantstrupis leiame suureandelisi noori jõude. Krigher päälegi ise tantsis nimiosa.

Vabariigi esimesed aastad üldiselt märgivad kõikidel kunstialadel erilist tõusu, ka tantsus. Venemaalt saabub tantsijannasid, balleti kuulsusi, tantsupedagooge — kõik see pidi mõjutama ja tunda andma ka eesti kunstantsus.

E. Litvinova balletistuudio.

Üks paremaid tantsupedagooge noilt ajult on endise Peterburi keiserliku ooperi balletitrupi esimesi balleriine Eugenia Litvinova, kes siirdunud Eestisse, saksa okupatsioonivõimudelt hangib loa avada oma balletistuudio. Selle sai ta 1918. aastal. Ja siit algabki Litvinova tegevus Tallinnas balleti alal pedagoogina.

Esimesi õpilasi on vaid mõni üksik. Pea koguneb aga mõnekümne-pealine õpilastekogu. Ta juure tulcb õppima, end täiendama tantsuhuvilisi kõikjal, ka E. Holts, L. Looring ja R. Olbrei „Estoniast“.

Litvinova stuudio tõusis oma võimete tippu 1924.—1925. a. ümber, mil L. Looring ja E. Holts olid solistideks. Tehti külaskäike Riiga ja Stockholmi — eeskavas divertissement ja ballett „Nõiutud mets“. Ja nii siin kui seal eesti ballett võetakse vastu täie tunnustusega.

Litvinova on oma stuudioga lavastanud rea ballette: „Nõiutud mets“, „Chopeniana“, „Vakhanka“, „Ruslan ja Ludmilla“ (osa), „Straussi helidel“ jne. Ta tegevus kestub praegugi. Kuid ta stuudio tase pole ulatunud hiljem sinna, millel see oli kümme aastat tagasi, esimeste suureandeliste õpilaste võimeid pole ületatud, kes aga peatselt jätsid maha oma õpetaja.

Litvinova on jäänud truuks vanale vene klassilisele balletile. Ta usub sellesse ja selle võitu veelgi. Meie puhtballetiliste harrastuste seas E. Litvinova tegevusel on olnud seni kõige ilusamaid tagajärgi, tema stuudio kord oli kõige hinnatavam ja koosseisult kõige ilusam teiste seas.

Galina Tšernjävskaja stuudio.

Vene balleti pärimusi ja eeskujusid on Tallinnas edasi annud, levitanud eesti tantsuharrastajaile veel teisi endisi vene balleriine. Märgime neist Galina Tšernjävskaja, kelle stuudio avaldanud hoogsat tegevust, esinedes igal aastal viimasel ajal divertissementidega ja lühemate ballettide või nende osadega („Bakhanaal“ jne.).

Võiksime ehk mainida siin veel Tamara Becki revüüsid harrastavat stuudiot.

Plastiline tants tungib Eestisse.

Eelpool peatusin balletilisel eesti kunsttantsul. Paralleelselt viimasega on aga arendatud meil plastilist tantsu, mille kuulutajaks ja pioneeriks on Isadora Duncan, too kummalise temperamendi, suure ande ja kibeda saatussega naine, kes saabus Ameerikast Euroopa,

Gerd Neggo.

pani toime siin tantsulise revolutsiooni, käis kommunistlikul Venemaal lavastamas revolutsiooni apoteoosi, ning hukkus õnnetult, pooduna sõidul autos oma pea-kaelasallist, mille üks ots auto ratastesse kinni jäi.

Aastal 1903 Isadora Duncan kutsutakse kõnelema oma uuest kunstist Saksamaale. Ja ta kõneleb tuleviku tantsust:

„The dance of the future is the dance of the past, the dance of eternity and has been and will always be the same“ ... („The Dance of the Future“, 1903, Leipzig).

Kuid see oli vaid üldlauseline sissejuhatav, vastaseid lepitada tahtev käeviibe. Ta toon muutub otsekohe pealettkivaks, prohvetlikuks: „Ballett arendas lõpuni oma vormid“, alal on tast vaid „elav laip“. „Balletikooli liigutused on surnud, sest et nad on ebaloomulikud“, „Balleti trikoo all on ebaloomulik keha, vigastatud skelett. Ballett rikub naise loomulikkude ilu ja keha...“

Ja siis ta satub ekstaasi oma missioonist tantsijana: „Mis enam on kui kõik muu ilus, terve ja kõlblik, see on tantsija missioon, ja sellele missioonile tahan pühendada oma elu...“

Tants, mis oleks valguse ja õite subtiilne tõlgendus. Nii puhas, nii tugev, et inimesed, kui seda näevad, peavad lausuma: me näeme hinge endi ees liikumas, mis on jõudnud valguse juure ja valge värvi olu on tuntud... Ta peab olema palve, see tants.“

Loomulikkus ja ilu, keha ja hinge harmoonia, tantsus avaldugu naine oma suurimas ja puhtamas olekus — seda Duncan kuulutab. Ta tuleb Schopenhaueri ja Nietzsche mõtete maailmast, ta peab oma õpetajaiks Darvini ja Haeckeli, kuid ta oma meelelaad on nii lähedane Maeterlinckile. Ja üle kõige — ta huvi antiik-kultuuri vastu. Ta peab oma tantsu õigustatuks, kui ta selles leiab ainult ühe koha, mille kujur vahenditult võiks üle kanda marmorisse...

Ta tantsib paljasjalgselt. — Miks? küsitleb teda üks naine. „... sest oman religioonse tunde inimese jala ilu vastu,” saab see vastuseks.

Gerd Negro tantsurühm.

Pariisis, Berliinis alustavad tegevust uues vaimus kehatehnika õppeasutused. „Lugesin 1913. a. kusagilt ajakirjast välismaal olevast iluliikumisest. See haaras mind nii, et istusin rongile ja sõitsin Berliini” — kirjutab erakirjas Elmerice Parts, meie uue tantsu esimesi pioneere ja rakendajaid. Duncani vaimulub ka meie tantskunstilised üritused.

Elmerice Partsi studio Tartus.

Aastal 1913, märtsis, Elmerice Parts avab meie esimese plastiliste tantsude studio Tartus. Väikses, vaikes idüllitsevas ülikoolilinnas on see seltskondlikuks suursündmuseks, nagu seda oli ka Partsi esinemine „Vanemuises”, millele esiritta saabus pikkade pikksilmadega üliõpilaskavalere, krüsantheemid rinnas, — et imetleda paljasjalgsel tantsu. E. Partsi studio kujuneb seltskonna eliidi külastamiskohaks, Tartu seltskonnadaamid astuvad siia: nii Jaan Tõnnissoni, Hindrey, helilooja Aaviku j. t. proud. Klaveril käis saatmas Mart Saar, kes improviseeris isegi talle ettetantsitud tantsu- saateid. Õpilasi kogus üle 30. Kaks korda nä-

dalas käidi harjutusel Naisseltsi ruumes. Pea õpilaste arv aga vähenes. Siis käidi Partsi juures kodu.

Kevadel 1915 studio debüteerib „Vanemuise” saalis publiku ees. Esinevad 5 õpilast ja E. Parts ise. Esinejate seas on ka õpilasena Ella Ilbak. Üks väike tants siin on M. Suure saatemuusikaga, edasi „Palve” (Böcklini maali „Püha hie” järele), „Kreeka sõjameeste tants” (tuunikus) jt.

Sama aasta sügisel Elmerice Parts, aga ka ta kaks andekamat õpilast Ella Ilbak ja Gertrud Pedrix sõidavad Peterburi — kõik end täiendama.

On ta tagasi Tartus, jätkub studio tegevust, esineb ise, annab 1920. ümber kehatehnikas õpetust „Draamastudio” teatrikoolis ja esineb „Draamateatris” O. Wilde'i „Salomes” — luues meie lava parima Salome kuju, eriti rõhutades ja valdavana esitades selle tantsu.

Kuid vahepeal elutunnetus ja kunstiline väljendus muutuvad. Saksamaa närviline, eksaltteeritud, ülipingeline ekspressionism asub mõjutama ka meid. Elmerice Parts päälegi asub uuesti Saksamaale, kus kasvab välja impressionistlikust sentimentaalsest stiilist kaldudes rafineeritud erootikasse ning kiiva, teravjoonelisse masinstiili oma tantsudes. Ta tantsib Berliini nooblimas „Kurfürstendamer”-teatris revüüs terve talve solistina (ühes partneriga).

Ta tants pole enam laiade masside tants. Ja siit on ka seletatav nende tantsude eesti publiku küsiv vastuvõtt, mil E. Parts Saksamaalt tulles esines kodumaal.

Uut otsijana, fantaasiarikkana, tõelise kunstnikuna E. Parts ei suuda püsida kohal. Umbes viis aastat tagasi ta jõuab äratundmisele, et nii sentimentaalne kui ka erootiline stiil on oma aja ära elanud. Kunst ja elu on suunatud tervenemisele, elu-jaatamisele, rõõmule, hõiskamisele.

E. Parts sünnib ümber rahvustantsude stiilis. Ta asub vaimustusega otsima eesti rahvustantsu jälgi, uurib rahvaluulet ja muinasjutte, kuni leiab esimese motiivi ja jäänu-seid rahva seas, Setumaal. Neid ta asulü kasutama. Ta loob nüüd tantsu, mille alu-seks võtab rahvuskombeid, neid tantsuliselt rakendamisega väljendades. Saatemuusikaks on tantsurütmikaga ja rahvalaulu-viisid.

Sel baasil keeb nüüd töö Partsi stuudios. Õpilastegrupp jälgib juhatajat, kes tantsib ansambelis soolot, eeskätt poiste osi. „Jaa-ni õhtu tants“ Muhu saarel, „Setu pulma-tants“ — mille aluseks kohalikud vastavad kombed, — need on E. Partsi viimase stuudio repertuaaris.

Kaks aastat tagasi E. Parts andis stuu-dioga oma esimese rahvustantsudega õhtu Tar-tus — kuigi leidis selle puhul kõhklejaid, ei puudunud ka vaimustusse sattunud. Kuid uus suund on meie kunsttantsus leitud. Uus rahvuslik ideaal ja mentaliteet on siin läbi lõõnud. Meie andekamad tantsupedagoogid eesotsas Elmerice Partsi on tõsiselt veen-dumuse ning andumusega rakendunud tööle selles sihis. Kes tohiks kahelda veel tule-mustes?

Näeme, Elmerice Partsi tegevus tantsupe-dagoogina on olnud eriti viljakas ja tulemus-tõhus. Ta võib oma õpilaseks pidada meie suurima tantsijanna Ella Ilbaku, kuid temalt on saanud tantsulise äratuse ja õpetust pal-jud teisedki meie anded, Pedrix, Neggo, mõ-lemad Erlemanid, kes omavad Tartus nüüd oma plastiliste tantsude stuudio.

Elmerice Parts algas Isodora Duncani jäl-gedes. Tema stuudio samal ajal aitas kaasa vormida noorte hingi. Koos loeti ja arutleti vaimseid, kunstilisi päevaküsimusi. Stuudio juhataja mõju ulatus isegi õpilaste üllapi-damisele elus.

Kuid Elmerice Parts läks pea oma teed. Peale 1920. a. omab ta uue ekspressionistit-seva tantsustiili, viimasel ajal puhtrahvusli-kul alal aga jällegi teistlaadse tantsuideaali. Ta loominguline tee äratjana ei ole veel kaugeltki lõpul.

ELLA ILBAK.

Aastal 1912. Tartus esines soome tantsi-tar Grippenbergi. See oli Tartu eesti selts-konna ees esimene puhtantsuline õhtu. Ja millist mõju see avaldas, võime arvata. Henr. Visnapuu kirjutab Grippenbergilise soneti, selle ära saates lillekimbus. Korraldatakse tantsitarile auavaldusi. Ja selle tantsuõhtul viimastes ridades, toolil püsti Ella Ilbak, pli-kakesena jälgis tantsu.

Kui Elmerice Parts avas oma stuudio, oli Ilbak siin esimesi. Ja otsekohe avaldus ka viimase suur anne, täis elutuld, hoogu, unis-tusi — aga kes algusest kohe tüdinematu enda töös. Ei miski suutnud teda meelitada tantsuliste ülesannete juures. Iga päev tun-dide viisi treening algusest peale seniseni.

1915. a. sügisel ta siirdub Petrogradi — täis entusiasmi ja usku endasse. Ta as-tub Klaudia Issačenko plastika ja teatri-kunsti kooli, samal ajal käies ka vürst S. M. Volkonski nimeliste Dalcroze'i rütmika-kursusil. Kaks aastat ta peab vastu Petro-gradis — täis puudusi ja isiku alandust, trööstijaks vaid tantsuline tulevik.

Side Tartuga püsib tal kogu aeg. 1916. a. sügisel ühel muuseumi-peol „Vanemuises“ Il-bak esines esikord Tartus, tantsides Beet-hoveni „Kuuvalge sonaadi“ järele. 1918. a. kevadel aga ta annab oma esimese iseseisva tantsuõhtu — täis saali ees. Õhtu võetakse vastu soojalt. Ella Ilbakus nähakse geeniust tantsu alal. Kunstnikkond annab talle pär-litist kaelakee ja Fr. Tuglas pühendab talle ühe oma vaimustavama sõnavõtu.

Ella Ilbak aga tunneb enda tehnilist soo-vidajätvust ja järgmisel aastal õpib Pariisis Maria Rutkovska balletistuudios, ühtlasi I. Duncani akadeemias ning lühemat aega Her-berth'i akrobaatikakoolis.

Siis järgnevad küpsed esinemised — ko-dumaal, Riias, Saksamaal, Rootsis, Soomes, Ella Ilbak võidab rahvusvahelise tunnustuse ja kuulsuse plastiliste tantsude valitud esi-nadajana.

Meie tantsijatest on ta ainukesena truuks jäänud Isodora Duncani usutunnistusele ja stiilile — skulptuursele plastikale, tantsuli-sele helgusele, läbituntud hingelikkusele, ke-vadisele valgusele ja õitsmisele...

Ta esimesed tantsud on hingestatud „kuu-valge“ meeleoludest, või siis spontaanse jõu vallandumisest. Ta meeleolutseb või siis tar-vitab laia paatost oma jooks-tantsudest. Kuid ta tantsib ka staatiliselt, ühel kohal seistes käte-tantsu.

Mida enam veereb aastaid, seda rohkem sisepoole areneb Ilbak — ikka vähem jooksu, tormitsemist näeme ta rakenduses, ja looduslähedane lüürika „vangistatud luikena”, kelmikana „paažide”-tantses ja pühitsuslikuna „palveis” ning kurblikult terviklikuna, hoogsana oma parimas tantsus „Leek”.

Ella Ilbak rahvusvahelise kunstnikuna elab rändlinnuna kõikidele. Ta jõuab Põhja-Soome, kus vihastab moraalitsevaid pastoreid ja saab lilletatud noorte poolt. Ta tantsib Egiptuses ja Indias, Budabestis ning Stockholmis — kõikjal valdava eduga.

Ta esindab uhkesti eesti naise ilu ja hingelist, kujurlikku laiust kogu maailmale.

Tema maailm — see asub sealpool igapäevsust, tema kaudu kaunis Olümp on nähtav olnud ka teistele.

GERD NEGGO JA TEMA STUDIO.

Laban — uus, võimas isik ja anne Euroopa tantsumaailmas — alustab oma õppemeetodiga ja ideedega võidukäiku. Ta juure ruttab paljudelt maadelt huviosalisi, kuigi ta tantsutruppi pole kerge pääseda.

Gerd Negro, esimese äratuse ja õpetuse plastilise tantsu alalt saanud Elmerice Partsi studios, 1921. a. astub v. Labani juure

Edit Oltorp.

Helmi Tohvelman.

kooli, kes siis töötas Stuttgardis. See saab kutse esineda Mannheimis, sõidabki siia ja viimase „Natsionaalteatris” lavastab oma esimese tantsudraama „Pimedad”, siis „Õõtsuv tempel”, milles juba kaasa tantsib Gerd Negro. Viimane õpib koolis ja samal ajal esineb ka laval.

Laban võttis vastu enda juure vaid piiratud arvul õpilasi, arvult 16, 6 meest ja 10 naistantsijat, kellest moodustas tantsutrupi, mis andis mööda Saksamaad ringreisul etendusi. Pääle tantsutrupi Labani all tegutsesid veel liikumiskoorid, kuid teiste juhatusel.

Mannheimist asuti kord veel Stuttgarti, sealt aga Hamburgi, kus möödus viljakas tegevus. Laban lõi kammertantsude-lava, kus esineti kaks korda nädalas. Ja siin Laban komponeeris oma suureid draamad, milles Gerd Negro kandva jõuna osa võttis. Berliini Nollendorf - teatris esinemisel 1923. a. kammertantsudes Gerd Negro esikorra esines juba solistina numbris „Hispaania rütmid”, leides kohapeal tunnustust. Tantsustragöödias „Agamemnoni surm” ta esineb Elektra osas — jällegi saksa tunnustusi võitvalt. See tantsustrupp lagunes 1924. aastal ainelistes raskustes, mis tingitud olid Saksamaa majanduslikust kokkuvarisemisest.

Gerd Negro pääle seda saabub kodumaale, esineb märgitud aasta 9. nov. Tallinnas „Draamateatri” ruumes, 13. nov. Tartus. Siis teeb ringreisi mööda kodumaa linnu, võites kodumaal tunnustust ja populaarsust.

Ta asub ka peatselt pedagoogilisse tegevusse, üle kandma meie tantsuhuvilaste võimesse Labani juures omatud töömeetodit, tantsustiili ja sisu. Juba 1925. a. ta on „Draamastudio” teatrikoolis liikumisõpetajaks, 1926. a. aga avab oma isikliku tantsustudio, mis seni tegutsenud eriti viljakalt ja õnnelikult.

Ta ei loobu ka ise esinemast. 1927. a. alul on ta Riias, nädal aga hiljem esineb Tartus, seejärel kohe Tallinnas. Ja järgneval igal aastal ta esineb oma stuudioga nii Tallinnas kui ka Tartus, lavastades peale soolo- ja ansambelnumbrite seadmiste ka pantomiime.

Gerd Neggo lähtus v. Labani tantsukoolist, tunduvalt abstraktsest tantsust. Mäletame ta „Hispaania rütme”, „Morne rütme”, „¾ taktis”, „Eesti rütmid” jt., milles puudus literatuurne sisu. Tants oli vaid rütmiline rakendus, plastiliste hüpote-käikude ruumiline seadeldus, mis järjestatud kompositsiooniliseks tervikuks. Samas stiilis tants me leiame ka ta studio esimeste esinemiste repertuaaris: kogu rühma poolt „Andante”, „Elegia”, „Fantasmagooria”, „Scherzo finale”, „Maski tants”, „Scherzo infernale”; soolotantse: „Valse lente”, „Mornid rütmid”, „Arabesk”, „Risolutto”, „Sostenuto”, „Cantabile” (— näeme neist, kuis erinevad on vaid üksiktantsude tempo ja meeleolu, sisulisi momente neis aga ei taotleta); kahetantse: „Grotesk”, „Duo”, „Serenaad”, (3. III 27. a.)

G. Neggo algusest kohe tantsis ka teisi, lüürikasse suunduvaid numbreid: ta kuulsaks saanud „Palve”, „Tšunglilaul”, ja pantomiimilisi rakendusi: „Fantoom”, „Arlekinaad”, paroodiaid jne.

Alates 1929. aastast on ta oma stuudioga lavastanud pantomiime. Nimetatud aasta 3. märtsil ta studio esinemis-eeskavas on divertissement ja teiseks Jaap Kooli „Nõia-ring”, pantomiim 2 jaos. Selles tantsib kaasa Gerd Neggo ise nõiana.

Juunis k. a. viimase studio käib esinemas Helsingis Rahvusteatri, nii divertissemendi kui ka mainitud pantomiimiga, leides võõrsilgi tunnustust oma tööle.

Järgmisel, 1930. a. studio esinemisõhtu eeskavas muu tantsunumbrite järele on uus pantomiim: L. Angiolini „Õudne külaline”, 4 v., Gluck'i muusika järele. Eriti uhke vastuvõtu leiab aga kolmas pantomiim, Leo Delibes'i kuulus „Coppelia”, 2 v., mis toodi lavale 1933. a.

Kuid uudsusega G. Neggo üllatas täiel määral ka 1934. a., mil oma studiotöö raskuspunkti oli kandnud üle rahvusliku stiili, rahvustantsu otsimisele-leidmisele, kasutades rahvuslikke aineid: „Kalevipoja-süit” — esmakordne mitmepildiline ulatuslikum tants-rakendus, siis rahvustantsude stilisatsioon kauneis, stiliseeritud rahvusriietes — need töid uue elevuse Tallinna tantsuella, need jäävad ka märgitavaks momendiks meie kunst-

Töölisteatri tantsurühm.

tantsu arenguteel homse, rahvustantsu, oma-
stiili leidmisel.

GERD NEGGO ÕPILASED.

Gerd Neggo pedagoogiline tegevus on kand-
nud vilja. Ta õpilased mitte ükski pole oma-
nud annet, vaid ka juhatamisvõimeid. Ta
õpilasist Edit Oltorp siirdus 1931. a.
Pariisi end täiendama, ühtlasi tegutsedes seal
ka pedagoogina. Peadselt jõudnud tagasi Tal-
linna Oltorp avab siin oma stuudio, töötades
ses rütmilise võmlemise stiilis, kuid õpetades
ka tantsutehnikaid.

Oltorp ei tööta täiesti rippuvana G. Neggo
stuudio töötamisviisist, kus sai oma hari-
duse. Lähtekoht on eelmisega sama, kuid
suund on isikuline, kusjuures ka balleti-tehnik-
alt on saadud täiendusi ja tuge. Ühtlasi omab
viimane eriti huvi dramaatika vastu, sidu-
des tantsu näitekunstiga.

Oltorp lähtub tunde tõlgitsemisest, otsides
selle vormiks uusi ideid ja aineid, kas või
literatuurist: „Faustist” soolotantsuna kehas-
tatuna Margaretha, Medela, Sappho jt. kujusid.
Ta stuudio on esinenud avalikkuse ees
paaril viimasel aastal.

HELMİ TOHVELMAN

Teine Gerd Neggo stuudio vanemaid lõpe-
tajaid Helmi Tohvelman tegutseb 1931.
a. peale „Töölisteraatri” juures liikumisjuhina.
Hilda Gleseri näitejuhiks olemise ajal ka-
vatseti siin ellu kutsuda oma tantsu õppe-
rühm. Kuna liikumisjuhita teatritegevust pol-
nud võimalik arendada, siis see ka palgati.

Helmi Tohvelman, kes Neggo stuudio esi-
nemistelt meeles hoogsa, karakteristikasse
suunduva andena, on arendanud edasi oma
ideid uues ümbruses. Tal on tulnud instse-
neerida tantsulisi esinemisi järgmistesse la-
vastusisse: „Olen 26 aastane”, „Lõhutud
kruus” ning evolutsioone lavastusisse „Kos-
jasõit”, „Meie küla poisid”. Teatri juures
kestab pidevalt tantsuline ettevalmistus, 2
ja 3 tundi nädalas teglasile.

„Töölisteraater” on andnud ka puhtantsulisi
õhtuid, nii 3. dets. 1933. a., millel esines
Gerd Neggo studiste ja mujalt (Esperk, Toh-
velman, Baerenklau, Koppel, Vaag.)

HILDA AREN.

Hilda Aren siirdus 1930. a. eel Tartu,
asutas seal oma stuudio, kuhu kogus hul-
gana õpilasi ja esines plastilis-pantomiimiliste
numbritega 1930. a. „Vanemuises”. Oma tants-

kunstilist tegevust ta vahepeal jatkas ka Vil-
jandis „Ugala” juures. Praegu tegutseb „Va-
nemuise” juures.

Näeme siit. Gerd Neggo stuudio mõju ot-
seselt on kandunud meie mitme teatritöhe,
ka „Estonia” tantsrühma, kuhu aegajalt üle-
võetud parimaid õpilasi (Kurfeldt, Anvelt,
Blinoff, Raudsepp.)

BALLERIINID

Emmy Holts.

Petrogradist, Preobraženskaja balletikoolist
1918. a. saabus Tallinna Smironina. Selle
juure tunde võtma tuleb „Estonia” näitleja
Robert Rood, kes sinna pea kohe viib ka
Lilian Loothingu. Siis tuleb „Estoniast” ka
teisi Smironina juure, nende seas Emmy Holts.

Järgmisel, 1919. aastal „Estonia” palkab
endale tantsujuhiks Smironina. Ja nüüd al-
gab teatris riski hoogne tantsuõpetus: Noorte
tantsuhuviliste seas on väljapaistvad neli:
Holts, Loothing, Olbrei ja Stamm, nende keskel
tantsudes solistina Smironina ise. Viimane
püsib „Estonias” õpetajana vaid aasta. Siis
siirduvad nimetatud ta õpilased „Estoniast”
Litvinova studiosse — ning küpsevad kiiresti
väljapaistvaiks tantsijaiks, tänu oma loo-
mupärasele andekusele.

Blinoff ja pr. Esperk.

Emmy Holts tõuseb esile balleriinina otse uskumatu kergusega. Ta tantsib „Estonias” peatselt kohe priimaballeriinina, võib jumala armust andena, kes on loodud vaid tantsijaks ja kellele kõik õnnestub kergesti. Ta on ka Litvinova stuudio esinemistel esimesi, kes võidab täiel määral publiku. Litvinova stuudio teises balletis, „Nõia viles”, ta tantsib peaosas — naiivse, naeratavsilmalise, šarmika, naiseliku kujuna, ta omab kõiki suure tantsija eeldusi.

Toda publiku lemmikut, keda kõikjale esinema kutsuti, jätkus ka kõikjale. Ta elas boheemlaslikku, vahelduskirevat elu, kuna ta liialt kergesti saavutas edu.

Ja ühel päeval, peale balleti „Nõia vile” uhket õnnestumist, mõistmata mis põhjustel, põgenes kellegi kahtlaselt raskusisse sattunud juudi soost ärimehega. Mõni aeg hiljem levines kuuldus, et too ärimees on kuski lõunamaal maha lasknud enne oma kaaslase, siis enese.

Neid kuuldusi seni ei ole suudetud ümber lükata. Ja vististi kuski võõrsil võõra käe läbi kustutati meie seni kõige andelisema balleriini elutuli, kes vaid viis aastat sai laval tantsida — kaasa arvatud ta õpiaeg. See kaotus oli suur, eriti tundaandev meie lavatantsus, sest seni, kuigi Holtsi surmast möödus kümme aastat, pole tõusnud meie lavale tema andekusega võistlejat.

LILIAN LOORING.

Eelmisega sama tantsulist arenguteed on käinud Lilian Looring, meie praegune tunnustatuim balleriin. Smironina, Veera Berthing, Litvinova — need olid ka tema õpetajad. Ja kui Litvinova lavastas oma esimese balleti „Nõiutud mets”, siis Looring tantsis selles peaosas. Viimane püsib ka „Estonias” kuni 1925. a. priimaballeriinina, vahepeal kaasa teinud Litvinova stuudioga külaskäiguetendused Riiga ja Stockholmis, kus eestl ballett leidis sooja vastuvõtu. Siis olime meie oma kunsttantsuga vähemalt lätlastest ees.

Alates 1925. a. Lilian Looring pea kogu aeg on viibinud välismaadel, tantsides Hollandis, Saksamaal, Portugalis, Itaalias, Tšehhoslovakkias, Schveitsis ja mujal. Üle aasta ta töötab Schveitsis isegi tantsupedagoogina, et välja arendada seal endale tantsutruppi, millega koos siis asuda ringreisudele. Kuna iseisesevalt töötamiseks talle töölouba ei anta — ta loobub oma stuudiost, tuleb Budapesti, õpib siin akrobaatikat, et tasa teha, mis va-

hepeal on lastud õpetajaks olles enda suhtes kaotsi minna.

Lilian Looring on jäänud truuks balletile, mitte küll enam klassilisele balletile, kuna moodsate voolude ja uudsustega ta on läinud kaasa — oma tantsustiili piires. Ta tantsib poolklassilist balletti. Repertuaaris on tal olnud õige mitmekesised, ballett- kui ka karakteritantsud („Esmeralda”, „Romanss”, „Albaania laul” — Albaania tantse ta on seadnud kohapeal, kohalikest rahvastantsudest ammutades motiive; „Nuku” tantse, „Basroljeef” jne.) Balleriin ei saa esineda, tervet õhtut kanda ainuüksi. Ja meespartneri (viimasel ajal ta on tantsinud Oginskiga, kes aga omab teise, plastilise, kooli, mistõttu nende koostants kaugeltki pole kerge). Kuna ta anne ulatab üle meie kohapealsete teatrite palgal-tantsijate võimeist, siis saatuseks loomulikult on turneed vaid võõrsil.

RAHEL OLBREI „ESTONIA” LAVATANTSU JUHATAJANA.

Aasta 1924 on pöördelise tähtsusega „Estonia” lavatantsu arengus, mil siin teist korda ballettmeistriks kutsuti Rahel Olbrei. Viimane vahepeal on teinud ühtlasi tunduva pöörde oma tantsukunstilises taotlusis. Ta algas balleriinina, kuna ta sai oma esimese tantsulise hariduse balleti alal: pr. I. Smironina juures Tallinnas 1918.—19. a., E. Litvinova studios 1919.—22. a., — sealt-peale aga orienteerus plastilise tantsu suunas. Ta käib tutvumas J. Dolcroze'i rütmilise gümnaстика ja plastika-ga Hellaerus 1921. a., õpib Mary Vigmanni plastilise tantsu koolis Dresdenis 1922.—23. a. ning on R. v. Labani tantsrühma kaaslaseks 1926. a. Saksamaal.

Ta alustab ka „Estonias” intensiivselt tantsuharrastuste juhatamist, Saksamaal omandatud kogemuste ja eeskujude alusel esialgu.

Ta kutsub ellu uues koosseisus tantsurühma (-koori) „Estonia” juure 1925. a., millega hiljem lavastab nii ballett kui ka pantomiime ning kogu aeg rahuldades teatri tantsulisi nõudeid: rühma, tantsrakendusid draamas, operetis ja ooperis.

„Estonia” tantsrühm koosnes vaid kümme-kond csavõtjast, see oli esimene rühm. 1930. a. kutsuti ellu aga juba teine rühm. Kokku on need andnud oma tubli juhi juhatusel mõnegi hea lavatantsija — mainime vaid Maltutise, Koili, Kuurmani.

Töö siin on eriti intensiivne ja süstemaatiline. Harjutused kestuvad hommikust õhtuni,

Rahel Olbrei.

lisaks ülesastumised õhtul etendusel — küll rütmilise kehatehnika, küll balleti alal.

Visa töö on andnud tagajärgi. „Estonia” aineliselt vististi parematel aegadel R. Olbrei tõi lavale rea tantslavastusi: 1928. a. Nilsoni pantomiimi „Roheline flööt”, kus lavastaja ise esines Ilona peaosas. Järgmisena esitati klassiline ballett-pantomiim „Giselle” — millel veenduti, et „Estonia” tantsutrupi koosseisus on kauneid andeid, kes omavad ka tunnustust vääriva tantsutehnika.

Kolmandaks tantsulavastuseks oli O. I. Bierbaumi tants-pantomiim „Paan võsas”.

Tantsrühmal on aga tulnud kogu aeg esineda nii operettides kui ka ooperites („Mignon”, „Manon”, „Tannhäuser”, „Lakme”) ning draamadades („Peer Gynt”, „Siinai tähistel”).

„Estonia” tantsrühm on nõudlikumaks filteriks, kus puhttantsuliste eelduste, võimete ja küpsusega võimaldub esile pääseda, kuhu koondunud meie saledamad, eeldustekohasemad tantsuhuvilised.

Siin on esikohal töö, treening, alles siis looming kargetes, nõudlikutes vormides ilma vigurdamata, tehnilist ebaküpsust lavaefekte taha peitmata.

Kahjuks teatrijuhatus viimastel aastatel pole leidnud võimaliku tants trupil esineda iseseisvatel õhtutel. Sellega on pidurdatud meie tantslavastamist, mis „Estonia” kantuna tohiks saavutada ilusamaid tulemusi. Jääb loota, et ka siin ajad parandust toovad.

Eeltoodu vahest annab skeemi, kuidas on arenenud meie kunstants, eriti lavatants, kuna viimane on leidnud peamiselt viljeldamist, kuigi meie suurimal tantsijannal, El-

la Ilbakul kunagi pole olnud sidet rakendus-tantsu, lavatantsuga. Kogu aeg rööbiti võime leida kahe eristilise tantsu üritusmomente, balleti ja plastika omi, isegi vaheldamisi ühes ja samas teatris, üks aasta balleriin lava-praktika juhatajaks, järgmisel plastiliste tantsude pooldaja.

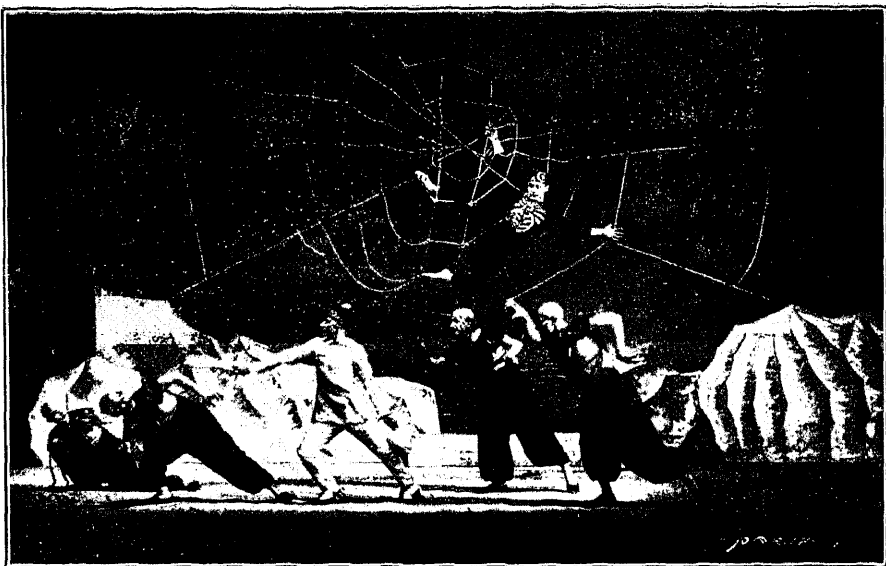
1906. a. kutsutakse „Estonia” muusika- ja laulujuhiks Otto Herman. Pole siis pärida, kuidas pääses ta õde, plastiliste tantsude harrastaja, „vürstinna Inessa Olberianin” „Estonia” esimeste operettide evolutsioone seadma. Kuid siis juhivad viimase tantsu vene balleriinid, 1919. a. aga plastiliste tantsude pooldaja Veera Berling. Hooajal 1922./23. a. balleriin Krigher lavastab „Estonias” suurejooneliselt ja suure menuga balleti „Coppelia”. Samal hooajal aga lavastatakse ooper „Aida”, ja me teame, et selle tantsu seadis plastiliste tantsude suurim esindaja Saint M’ahesa.

Rahel Olbrei „Estonia” praegune tantsujuht, algas balletist, siis suundus täiel määral plastikasse. Kuid viimasel ajal on ta oma töös uuesti lähenenud balletile, viimane tunduks ajuti juba ülekaalus „Estonia” lavastusis, või valdavana.

Sama võime jälgida meie teiste teatrite, näiteks „Vanemuise” tantsuliste ürituste puhul, kuigi need on jäänud kahvatuiks, ja kus võõrrahvast tantsijate käes, kes ise eel-

pr. Kubjas-Espark.

Lavapilt ballett-pantomiimist „Roheline flööd“.

haridusega, isegi viimasel ajal liikumisjuhi koht hoitakse.

Kui Tallinnas on domineerinud balett, seda traditsiooniliselt „Estonias“ — kuigi siin Gerd Neggo kool ja viimase kaudu levinenud plastilise tantsu mõju on olnud suur ja vallutav, mõneks aastaks esimese varju surudes, — siis Tartu on viljeldanud eduga plastilist tantsu. Ei ole teada tähtki momenti, kus Tartu puht balleti alal kõneväärset oleks andnud. Elmerice Parts, Ella Ilbak ja rida teisi vahetuntud nimesid — ent kõik plastilise tantsu alalt.

Kunsttantsulisi algatusi on olnud meil õige mitmeid. Tantse on isegi väga hoogsasti arvukalt harrastatud. Meile on küpsenud rida nimekaid tantsijaid, kelle saatuse aga vaevast kadetsemisväärne — kodumaa ei suuda kanda nii luksuslikku ja aristokraatset ala,

kui seda on kunsttants, või siis ainult pooleti, vaevaliselt. Kuid ettevõtlikud ja julged eesti tantsijad on siirdunud siis välismaale. Ja eestlasi tantsib Pariisis, Berliinis ja teiste linnade teatrites — ärgem veelkord mainigem neid, kes rahvusvahelise tunnustuse võitnud ja viibivad peaaegu alati võõrsil.

Vaid ühte oleks vaja: meie tantsijannade uute otsimuste koordineerimist, nende töö, endakulutuste ja valuliselt leidude juure teeräitamis, ja hindamist.

Meie kunsttantsus käärleb praegu uue otsimine põletavamini kui kunagi varem: oma tants, oma stiil, rahvustants, rahvuslik sisu — see on vallanud meeli ja loovat nägemust.

Ja me sammume vastu uuele ajajärgule oma kunsttantsuga, eesti andeliste noorte tantsijatega.

Külastage

Hotel „du Nord'i“

Tallinnas

HILDA GLESER

In memoriam.

Inimese tõelist väärtust tunneme vaid siis, kui oleme temast jäädavalt lahutatud.

On peened, imepeened niidid inimhingede vahel, ja nende katkedes tunneme, et oh jäänud nende külge midagi meist enestest, tunneme sõnuseletamatut valu. Masendava hoobina rabas Hilda Gleseri surm kõiki talle lähedalseisjaid. Lähemate omaste, paremate sõprade kaotus tundub teinekord vähem valusana.

Millised olid siis need põhjused, mis tegid tema kaotuse niivõrd suureks ja valuliseks?

On kunstnikke andelt, ent puudub seesmine intelligents, teistel on seesmine intelligents, ent puudub võime ennast täielikult väljendada, kolmandail on pisut mõlemaid, ent tasakaaluks raudne tahe ja haruldane töökus. Gleser enese isikus ühendas kõige kolme põhitüübi omadused, olles varustet ühtlasi ande, töökuuse ja seesmise intelligentsiga. Ent siiski puudus tal populaarsus, hulkade vaimustav poolehoid, mida ta oleks väärib rohkem kui keegi teine oma alal.

Ent see on kergesti tõlgitsetav. Enamus publikut, lai mass, nõuab näitlejailt vaid puht väliseid omadusi ja peaasi kompromissi oma maitsele. Sellist kompromissi Gleser ei tunnustanud. Olles suur kunstnik ka seesmiselt, ta ei võinudki seda.

Ent veelgi rohkem: tema isiklikud maitsetud olid suundunud veelgi kitsamasse, üldsusest veelgi kaugemasse ringi. Ta ei tahtnud olla niivõrd vana, kindlaks kujunenud teatrikunsti tõlgitsejaks, kui uute, vähetuntud kunstivoolude pioneeriks — katsetajaks. Tuletame vaid meele ta innukat kaastööd noores Hommikteatris, ta lavastusi „Hanumani tütar“, „RUR“ ja teisi. Kõik uus, vähetuntud, tavalikkusest erinev köitis tema tähelepanu.

Ja siin oli ta huvivald äärmiselt mitmekülgne: Läänemaade ekspressionism, Grottesk, Nõukogude Vene, klassiline tragöödia, Hiina, Jaapani, India igivanad, nii erinevad kunstivormid leidsid temas innuka ja väärilise tõlgitseja. Siiski ei olnud Gleser ainult novaator ja katsetaja, olles küllaltki teadlik, et vana hea kunst suudab pakkuda rohkem hingele ja südamele. Siin ongi Gleser loonud oma tuntuimad ja meelisõõbuvaimad kujud — Ase „Per Gyntis“, Laura „Pisuhännas“, Mascha „Elavas laibas“, Siniida „Too, kes saab kõrvahoope“ ja lugematuid teisi. Gleserit on nimetatud „Estonia“ teatri süda-

Hilda Gleser †.

metunnistuseks. Ta oli äärmiselt nõudlik kunsti, kui ka enese suhtes.

Kahjuks ei ole teater, pealegi meie kitsastes oludes, kaugeltki vaid kunstitempel. Sellepärast Gleseri rahutu, otsiv vaim rakendaski ennast tõhe kõikjale, kus julgeti midagi ette võtta ainult kunsti nimel. Üldse tema iseloomustavaks jooneks oli haruldane töökus. Töötades näitlejana „Estonias“, lavastajana samas ja „Töölisteatris“, lavapedagoogina teaterkoolis, deklameerijana Raadio ringhäälingus ja kirjandusõhtuil, suutis ta olla kontaktis kodu- ja välismaa kirjandusega, iseõppimise teel täiendada üld- ja kunstilist haridust; suutis abivalmilt töötada kaasa ÜENÜTO kunstilisis harrastusis.

Gleser oli autodiktaat sõna paremas mõttes; omades vähese koolihariduse, oli ta suutnud tõusta meie vaimse eliidi esirinda. Tema enesearendamise indu iseloomustab näitlikult talle nii omase huumoriga jutustet pildikene lapsepõlvest. Kirglikult kiindunud raamatuisse, sai ta kodus alatasa tõelda, et kulutab asjatult õli ja pidi tihti lugemist vastutahmist katkestama. Et lugemist siiski jätkata, tuli ta järgmisele omapärasele ideele. Kuna maal on kombeks, et surnute juures öösel keegi valvaks, püüdis ta igal juhul seda ülesannet võtta enesele, millega avanes võimalus terve öö, salaja ligivõetud raamatuid lugeda, ilma et keegi oleks selle üle pahanud.

Harilikult suured kunstnikud ei ole inimesena huvitavad; tundub nagu oleksid nad andnud

parima enesest oma loomingusse. Gleser moodustas erandi ka selles suhtes. Tema ise-loomu silmapaistvamiks jooniks olid seltsimehelikkus, elutark, pisut grotesksusesse kalduv huumor ja teatud lapselikkus, mis oli säilinud vaatamata aastatele.

ÜENUTO kunstilises tegevuses on Gleseri nimi lahutamatu Hugo Lauri ja Felix Moori omast.

Vaatamata töö rohkusele leidis Gleser aega rakendada nii mõnegi kunstilise ettevõtte teostamiseks, mis tundus talle eriliselt lähedana.

Lavastajana: R. Rolland'i „Lilulis” ja Ham-suni „Munken Vendt'is”, Maretina „Seeba Kuningannas” (A. Gailiti „Toomas Niper-naadis”), pr. Helmerina Ibseni „Nooras”, deklameerijana lugematuil kirjandusõhtuile on ta andnud meile unustamatuid kunstilisi elamusi. Tuletame vaid meele ta meisterlikus ettekandeis — Eduard Vilde „Sõpra”, Knut Ham-suni „Diderik ja Iseliini”, Marie Underi „Kontvõõrast”, „Lapsehukkajat”, „Valget lindu”; tuletame meele Maretit, mis oli tipp-saavutusi ta lavalise loomingu sarjas. Gleserita ei oskaks kujutada ette möödunud tegevuse ilusamaid lehekülgi. Gleserit ei ole enam, ent aina kristalliseerub, muutub selgemaks see tõeline ilu, mis oli peidet ta isikusse ja loomingusse.

Ja mäletades teda nõnda — lelavana oma valges kirstus, ümbritsetuna sõpradest, keda ühendas, vaatamata ilmavaateliste lahku-minekuile, ühine leina ja suure kaotuse mee-leolu, tundub — nagu oleks ta rääkinud siis oma viimase, tumma monoloogi:

— Kõik jääb, mis on loodud südamevere ja armastusega. Surm ei suuda midagi hävi-tada, ta ainult eraldab selle, mis on näiline ja illusoorne sellest, mis tõeline ja igavene.

Voldemar Vent.

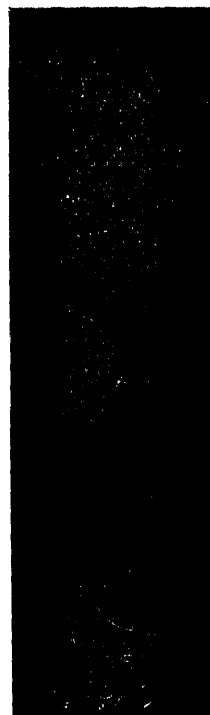
EKSKURSIONI

Põhjamaade Noorsoo omakultuuri pidustusile, 13.—17. juulini Helsingis, korraldab ÜENUTO rahvastantsu klubi. Sõiduhind ÜENU liik-meile Kr. 5.—, võõraile Kr. 5.50. Registree-ruda kuni 1. VII. s. a. Lossi pl. 4, telef. 429-77.

TRÜKIKODA ESTOTRÜKK

TALLINN, SUUR KARJA 8

TELEFON 445-25

**VALMISTAB IGASUGUSEID
TRÜKITÖID MÕÖDUKATE
HINDADEGA**

KOHALIKUD, KUI
KA POSTIKAUDU
TELLIMISED TÄI-
DEKSE TÄHT-
AJAKS KIIRELT

MASINA- JA KÄSILADU
AUTOMAAT TRÜKIMASINAD

ÜENÜ KIRJANDUSRÜHMAST

LUBAGE TUTVUSTADA ÜENÜTO'ST VÕRSUND KIRJAMEHI

Juhan Jaik.

Juhan Jaik on rühma suurpomm. Teda on tunnustand maailm kogu ta suuruses ja aus fantaasiarikkamaks kirjanikuks üldse. Ryhmas on ta autoriteet ja ei tee kaasa selle nooruslikuma osa noorusrumalusi. Laseb teha seda jutukangelastel oma noorsoo novelles ja ka muis romaanes. Omab suurepärasest vestlemise andi. Selle ja ka kõigi muude väga mitmesugusemate hääde omaduste poolest on ta eesti noorimaist noorima põlve suur lemmik. Algas luuletusiga, mida helistas maailma „Rõuge kiriku kellas”. Hiljem tuli „Võrumaa jutte” ja muidki novellikogusid ja romaane.

On suur ja ehtne patrioot. Esimesi, kes nõudis rahvuslikkuse selget ja kategoorilist väljendamist ÜENÜ liikumises. Suur hõimu sõber, mistõttu kylastab tihti hõimumaid. Ago Jõgeriga koos andsid esmakordsel Ungaris viibimisel vande ungari rahva eest valada verd, kui viimane seda vajab ja kui ungari tytarlaste südamed jäävad truuks...

On ajakirjanik ja toimetab „Postimeest”.

Ago Jõger.

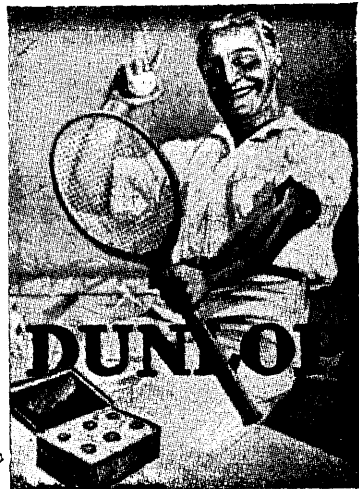
Kui satute esmakordselt ÜENÜTO-sse, hakkab teile kõigepealt silma kõigist peajagu pikem, suure kahuspeaga ja „helerohelise narratusega” noorsoolane. See on Ago. Tema ongi ÜENÜ Kirjandusryhma president ning ideeline juht. Alati on tal kellegagi midagi seletada, kusjuures selgitavalt ja veenvalt vehib kätega. Armastab palju „sõitu teha”, sest nii saab noori kõige paremini tööle ergutada, muidu jäävad nad „mähkadeks meesteks” — nagu tavatseb öelda. Kui „Eesti Noorus” on tarvis ilmutada, siis muutub ta ametkoht ajakirja toimetuseks: laegas on käsikirju täis, telefon tiliseb iga natukese aja pärast, üks toob korigeerit kaastöö, teine viib selle trykikotta jne. Pärast tööaega läheb Ago ise trykikotta korrektuuri ja murdmist sooritama. Ja kui Moori või mõne teise asjaosalise kätte saab, siis „teeb sõitu”, miks pole tehtud seda ja toda.

Kuid kõigi nende koormatuste kõrval jätkub Agol aega esperanto ja fotografeerimisega tegelda. Sealjuures on ta alati nooruslik. Nooruslikumat ja fanaatsemat noorsoolast polegi.

Ruudor Kivirähk.

Lubage esitella endale Ruts Kivirähka „kogü ta maises olemuses”. Nyyd teeb ta teile kummarduse ja näoga toreda grimassi. See on eelsuurim austusavaldus. Suurim on see, kui ta valab teid kirjanduslikku vormi — kirjutab teist humoreski või veste. Ja siis naerate juba katkemiseni.

Tunnen Rutsi kirjandusryhmlasist kõige kauemini. Oleme ju koolivennad. Meenub, kuis toimetasime koos Gustav-Adolfi gümn. ajakiri „Eost”. Mina tippisin yhe näpuga masinal ajakirja lehekyljed valmis, kuna Ruts ringi esinikuga opalografeeris tihtipeale kella 2-ni öösi. Sealjuures olid me riided talgist valged ja näod-käed trykimustast määrdund kui kuraditel. Sellal Ruts isegi luuletas, kuid ei kirjutand veel humoreske. Noorsootööd tegema ja humoreske kirjutama hakkas ta ÜENÜTO-s. Ja Vent on selles syydi, sest tema tõmbaski Rutsi Kirjandusklubisse. Kui Rutsi mingi asi huvitab, siis ei pidurda teda mingi jõud, siis saadab ta korda paljugi. Nii on ta selle lühikese aja jooksul, mis ta, ÜENÜTO-s olnud, igale yenylasele tuntud tegelinski. Ja esinema peab ta tihti. Olgu mainit, et ta pyhitses Kirjandusryhma kevadballil 25. esinemist oma töödega. Muuseas, asjust, mis sünnivad kauges tulevikus kõneleb kui prohvet, minevikus aga kahtleb alati.

Valdo Krekman.

Esteet läbi ja läbi. Ei luba laulda, et tütarlaps on „pruun kui äsjapraet kotlett”, nagu teeb Pant, vaid nõuab luuleski kavaleerlikku esteetikat, millepoolest seisab ryhmas esikohal. Tunneib hästi koolinoorsoo psühikat ja popitegemise meteoroloogiat. Ise pole teind kunagi poppi, vaid trykkis koos Kivirähaga „Eost”.

Eriala — luuletamine. Aga kirjutab ka humoreski, kui see puutub ylalmainit ainevalda, ja õpetab moodset esteetikat uudistantsude ja grammofoni muusika abil. Kasvult järgmine Ago Jõgerist, kirjamehelikult veidi vimmas, aga kui daamiga tantsib, või ka niisama jumalaimuidu kurameerib, on sirge ja sihvakas kui taevareedel.

Omab hääles nagu hingeski suurt õrnust ja hardust kui oma luuletusiski — eelkõige autori enese ettekandes. Kui abiellub, siis vaid armastusest — ent mitte varem kui Sinisalu on kosind ryhmale maja ja Moor sooritand doktoritöö vana-idamaiste haaremite teemil; varem mitte. Tulevikus istub kindlasti parnassil luuletajate kõrgeimal pukil ja joob nektarit „made in ÜENU Kirjandusryhm”.

Arvi Moor.

„Seesaane”, Arvil on palju toda „kynaraiujate” verd, keda ta kujutab oma novellis „Kaks kynaraiujat” ja kes santlaagerdades rändavad mööda maad, otsides „tööd ja muidki võimalusi”. Seepärast on tal tänavugi kavatsus jalgsi matkama minna mööda põhjarrannikut paari teise kirjandusryhmlasega, kogumaks ainet ja õppimaks tundma rannarahvast ja elu-olu. Tema jutlemine on alati vyr-

sitet muhelev-kerge ning vaikse huumoriga nagu ta loomingki. Saatust ironiseerides on lõpetand hästi Tallinna Tehnikumi, kuigi õpetajad talle tihtipeale on soovitand humanitaarkooli ta kirjanduslike kalduvuste pärast. Oskab ehitustöid ja meisterdab arvatavasti ise enda jaoks kõrge puki parnassile. Anname talle vaid aega. Mitmekylgselt arenend noorsoolasena toimetab ka „Eesti Noorust”. Ja jätkub teda mujalegi. Eraelus on „naljakas ja vigurine päälegi.”

Bernhard Pant.

Optimistlikumat inimest polegi. Tal on tar- mu kas või ajamiseks „tuultega võidu” aate- lisel hipodroomil. Ta optimismi energia on nagu võimas kosk, mida tuleb rakendada ja juhtida väärtuste loomistõhe, ning isegi talt- sutada, muidu raiskub kogu see suur jõud, tekitades isegi kahjusid. Alati pystipäisena, alati kõvahääleliselt seletab ta oma veendeid ja ideid, mille lätted on ammendamatud. Peale selle on ta jõuline ja instinktiivselt loov poeet. Ametalaliselt näeb end tulevikus pas- torina, kuigi praegu myyb oma isa vyrtspoes rahvale leiba ja loorbereid, ent tulevikus annab rahvas vahest temale poeedileiba ja — loorbereid. Elame — näeme. Ah jaa, kannab vestitaskus kirjanduskriisi lahendamise võtit ja paksu paki dekreete eesti kirjandus- inimeste elujärje parandamiseks.

Alleks Sinisalu.

Mees sama romantiline kui ta looming ja nimigi. Ryhma humoristid soovitavad talle kyll märgatavamast seost pidada kodanliku Blauhut'iga, võttes nimeks Sinimysike. Mui- dugi hyljati nende projektid, sest Sinisalu oli enne tarvitusel kui tulid eelnimetet soo- viavaldused. Ja humoristidel jäi vaid ohata: „Sel mehel pole huumorisoont!” Selles suhtes oli neil õigus.

Alleks on korralikkuse kehasus. Alati on tal lumivalge krae kaelas, kaelaside otse ja revääridel pole yhtki juuksekarva. Alati kor- ralik ja täpne. Seepärast on ka loomulik, et ta on Kirjandusklubi ja -ryhma laekur. Nagu ei puudu yhtki nõõpi ta kuuel, nii ei puudu yhtki senti kassast.

Alleksit hyytakse ka „kodanlikuks boheem- laseks”, sest tema käitub ainult etiketi järele. Tema tantsib ka alati rohkem kohustantse. Sealjuures ei jäta ta aga oma kirjanduslikku põldu söõti, vaid töötab seal kirjandusryhm- lasist kõige intensiivsemalt. Andku ta kylv kord tsyseda lõikuse.

ÜENÜ kirjandusrühm.

Asutet 25. märtsil 1933. Esinend Tallinnas pool to-sina avaliku kirjandusõh-tuga ja korraldand esine-mismatku Rakverre, Hal-jala, Virumaa Rahvaüli-kooli, Jäärja, Ohekatku ja mujale.

Istuvad vasemalt: Kivirähk, Jöger, Valgma, Krekman; seisavad: Moor, Vent, Pant ja Si-nisalu.

Irma Truupõld.

Tuli ÜENÜTO-se ühel ajal Voldemar Ven-diga. Oli väga romantiline tytarlaps; ja viis Voldemar Vendiga koos Ilmar Reimani ja J. Järve tontide maja juurde, vaime vaatama. Nägi alati kirjanduslikke muresid ja jutus-tas neid veel kirjanduslikuma huviga. Esi-mene luuletis oli „Kärbes” (mitte teemil: „Arge tapke inimest”). Voolis savist sure-matute klassikute eeskujul, voolis sõnust värs-se iseseisvalt ja eeskujudetult — ja voolis enesegi luuletajaks. Praegu on ÜENÜTO-st eemal füüsiliste tingimuste tõttu, elukohaks Haljala. Sellepärast pole saand ka rühmaga rohkem kaasa töötada, kui vaid ringreisil Hal-jalasse, muide, väga mugavalt.

Aksel Valgma.

Aksel Valgma ehk teiste sõnadega Alek-sander Grynberg on ajakirjanik nagu Jaikki. Toimetab „Vaba Maa” talus mitmeid lehti. ÜENÜ perre ja yhtlasigi kirjanduspõllule rat-sutas oma „Lehmakiitsakaga”, millega sai ÜE-NÜ kirjandusvõistlusil kõrgeima auhinna. Oli kyll enda ytlust mõõda vedand sulge juba varemini, kuid siis just, kui oma Pegasuseks hankis tolle „Lehmakiitsaka”, alles too õi-ge sulevedamine algas. Kirjutas ja kirjutas, ega teindki muud, kuni kirjutas end lõp-likult ajakirjanikuks. Oma armsast „Lehma-kiitsakast” pole siiski kõigest hoolimata raat-sind lahkuda. Ratsutas sellel kirjandusryh-ma liikmekski ja läbi kõik rühma õhtud ja esinemised. Ja kui jumal annab elu ja ter-vist, ratsutab tulevikuski.

Voldemar Vent.

Alati vaikselt muigel leiab ta ka kõige ras-kemas ja lootusetumas olukorras huumorit. Ja siis võngub kustund pabeross kergelt ta muigava suu imevaist tõmbeist. Yle kym-ne aasta on Volli töötand ÜENÜTO Kirjan-dusklubis, mis oma tegevuses intensiivsemaid klubisid kogu maailmas. Kuid ka tänamatu seltskondlik töö pole suutnud ta pakse musti juukseid muuta halliks ega hõrendada. Volli on pisut jesuiitlik, sest ta deviisiks on: „Eesmärk pyhendab abinõu!” Ja tema ees-märgiks on rahvast kirjanduslikult arendada. Oli omal ajal tantsu vastu kirjandusõhtuil, kuid nyyd on sest veendest loobund, leides, et tantsus pole midagi halba ja võib koguni abinõu olla kirjandushuvi tõstmisel.

Volli tunneb kõiki kirjanikke, kunstnikke, muusikuid, näitlejaid ja tema mõju kunsti-ringkonnis on niivõrt suur, et saab igayht ÜENÜTO-sse esinema. Seepärast liiguvadki kurjad jutud: ta võivat isegi Ramses II elustada ja tuua esinema. Oleks juba ammu korraldand geeniuste õhtu, kus muuseas oleksid esinend Goethe, Schiller, Shakespeare j. t., kuid et nimetet isikud eesti keelt ei valda, jääb õhtu ära.

Kirjandusklubis Vent on päikeseks, kelle ymber planeetidena ringlevad teised. Oo, see on suur systeem. Ja kui kord Volli oma ko-halt ära astub, siis tuleb Kirjandusklubi tae-vasse kaos, mille korraldamine nõuab ener-giat, mida ei oska kujutellagi.

„Esimene Eesti Kindlustuse Selts Maja“

„**EKS MAJA**“ on kõige vanem ja oma tusedate reservide ning arvurikka kindlustusvõtjate pere tõttu võimsamaid ühistegelisi kindlustusasutusi Eestis.

„**ESIMENE EESTI KINDLUSTUSE SELTS MAJA**“ („**EKS-MAJA**“) kindlustab õnnetuste vastu: **tule-, elu-, klaasi-, koduloomade ja murdvarguse** kindlustuse aladel.

„EKS-MAJA“ juhatas:
Tallinnas, Lai tän. 1, telef. 438,85.

KONTORID: Tallinnas, Lai tän. 1, telef. 445-07. Tallinnas, Harju 29, Tallinna Majaomanikkude Pank. Tele. 427-49.

OSAKONNAD: Tartus, Suurturg 7, tel. 9-78; Valgas, Vabaduse 6, tel. 36; Viljandis, Tallinna 13, tel. 1-73; Petseris, Kastani t., tel. 1-02; Rakveres, Lai 17, tel. 1-64.

Agendid igas linnas, alevis ja vallas.

Ostame peekoni- ja pekisigu, veiseid, vasikaid ja eksportlambaid.

Müüme igasuguseid tapamaja-, vorsti- ja konservivabriku saadusi, kirjut pesuseepi ja väärtuslikku jõutoitu — liha- ja kondijahu segu ning verejahu.

Ühisus

„Estonia Eksporttapamajad“

S. Tartu maantee 101, postk. 33. Telefon 309-53 ja 305-51.

Elegantseid

jalanõusid soovitab

JALANÕUDE-ÄRI
Harju t. 26. Tel. 436-26.

A. ADAMKA

EDGAR EIK, ARVI MOOR & Ko:

KALEIDOSKOOP

ÜENÜTO tegelasist

KARL KRANFELDT.

Omavahel lühidalt ja lihtselt kutsut Kaalu on ÜENÜTO tõhusamaid ja autoriteetsemaid veteraane. Asund on ta osakonna tüüriil mitmeid-setmeid aastaid. Ja nii ta on juhtind vilund viikingina seda ÜENÜ emalaeva, äraseletetult ÜENÜTO-t, majanduslikult ähvardavate karide vahel, vältides puhuti otsustavaid kokkupõrkeid. Muide, on ka tunt kirgliku „jahimehena” see Kaalu. Peab jahti osakonnale maja laskmiseks, kuid sääb ka mõnikord püüniseid kajakaile, kes tulevad nokkima kitti osakonna aknaraamelt.

Ülcüldse kindel mees sõnas ja teos, ellik mees omal kohal, kes oskab ka mittemillestki teha midagi, kui see aga tuleb osakonnale kasuks. Osakonna nimel kõneldes tunneb vaid üht teed: kõneleb südamest südameisse. Seliselt laadib need „akkomolaatorid” 100%liselt jällegi, kelle energia kulund osakonna küttejõuks.

Ilmus ÜENÜTO-sse tosin aastat tagasi. Oli vahepeal „maapaos”, kuid tuli lagedale jälle siis, kui oli enda isikliku elu viind perekondlikule alusele. Nii sai tast tubli perekonna isa — seda osakonna- ja omaelus.

ALICK ODREST.

On Saaremaa päritoluga. Rändas osakonna juhatusse kirjandusklubi kaudu. Ja on teind ennemgi analoogilist matka saarelt suurele maale. Istub juhatuses sekretärina, alati korralik ja lubaduste täitja. Veidi boheemlane, ent sõna parimas mõttes. Tunneb tislerti-tööd, meisterdab endale vajalikku ja osakonnale loteriirattaid. Boheemlusega seoses seisavad kirjanduslikudki huvid. On kirjutand lühijutte ja vesteid (armastuskirju ei tunnustand) ja luuletand täis mitmed kaustikud. Tunneb hästi välismaa kirjandust ja vallalisena huvitus hirmu- ning õudusjutest, pidades vastavaid loenguid.

Muhe mees ja tal alati mõnusat saarlase juttu. Sedasi.

AUGUST MEIKOP.

Kõigi Soome magistrite ja professo-rite sõber ja hõimukaaslane. Teenis

vene sõjaväes, elades kolm kuud Torneo linnas, Soomes. Käib Rootsis iga kahe aasta takka, Soomes kaks korda aastas. Pea-, haru- ja asutamiskooosolekuil hoovab optimistmist. Töökas, ent pika toimega. Ei luba loid olla kellelgi. Elab põhimõtte järele: tee alati midagi, tee isegi halvasti, aga peaasi — ära maga! Kõik ÜENÜ Soome algatused käivad tema kaudu. Elukutselt noorsootegelane — ÜENÜ Keskjuhatuses peasekretär. „Eesti Nooruse” peatoimendaja. Heasüdamlik, peegelpäire ja paksunahaline. Tunneb tuhandeid keeli ja kõneleb kümnekond. Töötab igas olukorras.

RALF INGLAND.

Tüse vanapoiss. Kasvand vaid laiuses ja raskuses. Sekretäriaadi tööl katkestamatult, kord osakonnas, kord Keskjuhatuses, aga ka kummaski koos. Naist ega rahakotti ei tunnusta. Viimasel pole tühjalt mõtet ja täidetuna — noh, seda luksust ei armasta. Aga tööd vuhib hooliselt — riigi ja noorte hüveks. ÜENÜ ettevõtete suhtes kunagi ei satu eriti vaimustusse. Teab, igal aurahal on ka oma tagakülg. Asjus kogenend, sõnaga, vana kala.

Kandnud ka kunagi naitumise mõtteid, kuid lõppeks armund naise asemel ikkagi osakonda ja jäänd sellele truuks surmani. „Põline üenülane peab olema põline poissmees”, ütleb. Elab lihtselt Volli Vendi humoreski „Kadund inimese” põhimõttel: iga mees, kes võtab naise, on kadund inimene. Sugereerib seda argumenti teistelegi — endaealisile ja nooremale. Ja loodab kindlasti vanapoist s. o. ÜENÜTO raudvara järelekasvule. Eeldusi on selleks igatahes.

Rahvatantsus tunneb end kodus. Ei tantsi küll eeskätt tantsu enese, vaid teeb seda pigemini kehakaalu vähendamise pärast.

Üldse tüsedam kuju tantsu alal. Eriti aga sobiv „Härjatantsus”. Mängib ka malet ja lööb sekka kõikjal. Tunnustab ka opositsiooni, kui seda läheb vaja osak. huvides.

EDUARD RIISMAN.

ÜENÜTO asutajaid ja kauaaegseid tegevliikmeid. Kainema mõistusega mees ühingus,

kelle juures mõistuse ülekaal ei käi närvidel. Jumal on andnud talle väga palju. Ühesõnaga: mitmekülgne inimene (mitmekülgseuse fenomen), oskab juhatada koosolekuid, mängib bridži ja viulit mõlema käega. Lau- lab, kõneleb, kirjutab, spordib — ja seda kõike paremini keskmisest tasemest. Temas on harmooniliselt ühinend — igatsus kaugete randade järele ja praktiline mõistus. On sendita rännand läbi kõik neli ilmajagu (Aafrikas pole käind) ja praegu evib moodse pilvelõhkuja Kadriorus. Seltskonnategelane igal alal. Väljaspool ÜENÜ-d teotseb poliitika ja väliseestlaste organiseerimise alal. Mees, kellest kõik peavad lugu ja kergitavad kübarat. Ise on tervituskommete lihtsus- taja- te liidus.

EDGAR EIK.

Olnud kümme aastat ÜENÜTO-s ja ika- ka samal kohal, s. o. alati juhatuses. Elas läbi osakonda ilmumisel tõusu protseduure — abisekretärist tõusis peagi abiesimeheks. Rootsi keele mõistja. Tõlgib kui vaja ja kõneleb siis, kui satub Rootsi. Tranäs' sõidu ajal esines ametlikult selle keele tõlgina. Pooldab tervituskommete lihtsustamist ja kuulub vastavasse liitu. Kuid sellest hoolimata „viskab viiski”, kui seda eriti soovitakse. On poissmees ega'i kurameeri — tegelikult. Tuleks väga ametlik, kuna eraelus tegeleb juriidilisel alal. — On nagu Odrestki saare päritoluga, ainult selle vahega, et põlvneb Naissaarelt. Tunneb hästi kalurite keelt, paremini isegi rootsi keelest. Evib sel alal haruldaselt hea imiteerimisvõime, kui kunagi peaks sattuma hoogu.

S. TSÖPUKOV.

On ÜENÜTO majandusventiil, see Sima, lühidalt. Hoidus hiilgavalt noorena kaua. Nüüd osakonna mured majandusfrondil imesid välja nooruse eliksiiri. Hallinesid üksikarvad brunettpeas, jättes Kranfeldti samalaadse prot-

sessi suurde vähemusse. On ühtlasi tuletõrjuja ja perekonna-isa. Tuntud kõigile, ka Soomes. Kuigi üldiselt Simka nime all. — Mees alati muigelnäo. Isegi siis, kui osakonna rahandusmured purevad südant ja sooni.

Heasüdamlik ja hoolitseja. Hoolitseb osakonna, perekonna ja kogu linna rahva eest. Viimasele lubab kütet oma puuhoovist. Räägib alati mahedat juttu, kogudes „üleval” endale kuulajaid. Teind ka kunagi „Hõmmik- teatrit” ja sporti. Nüüd harrastab vaid jooksu — osakonna rahaliste vahetekordade likvideerimiseks.

ERICH KALJOT.

Olgu juhatuses või väljaspool, käib ika ühte viisi harva koosolekuil. Teind palju ÜENÜ hääkäiguks 1919. a. peale. Kuid hiilgepäevad nagu oleksid möödud, alates 1930. a. kevadest. Kassa ja aruannete teoreetik. Abiellus näitleja Els Vaarmaniga. Sellep ta aktiivsusest tõmbuski tagasi. Endine vägev sportlane. Teeb seda veelgi, kui peaks minema naljaks.

Ärivaimega mees, muidu.

JOHANNES REINART.

On ajajooksul kasvand suureks spordipoliitikuks. Tema peamiseks harrastuseks on lõpetada koosolekuid parajal või mitteparajal ajal. Ehkki ta lõpetamisega kõikjal on virk, jääb ta algamisega alati hiljaks. Rahast suurt ei hooli ja paneb selle alati mängu, kui klubi hädas.

Eraelus naisemees ja pangaametnik.

HELENE KIBUS.

Laulukoori „põhivarandus”. Teekeetmise eriteadlane ja südamlikumaid naisi. Viimane omadus ilmneb eriti välismaalaste malnidades. Siis võib sageli näha pisaraidki. Oli omal ajal tüsedamaid tantsijaid rahvustantsu alal. Nüüd tõmbund ses suhtes veidi tagasi, loo-

*Pehme maitsega paberossid
eriti nõudlikeile*

Regatta

I-se järgu segu — madal hind!

H. KIBUS

E. LAGLE

R. INGLÄND

vutades maad nooremaile. Armastab lapsi, ja neid tal ÜENÜTO-s palju. Üldse — emalikult hoolitseja kõikjal.

ELFRIEDE LAGLE.

Kõige suurem tegelane laulukooris, kantselei ülem — nii öelda. Võtab tööd alati tõsiselt. Teeõhtute korraldamise eriteadlane, kuid ühtlasi teeb sel alal kõik musta ja puhta töö. Korralikumaid käijad laulukooris. Tuleb esimesena ja läheb viimasena. Elab kaasa ühingu mured ja rõõmud.

FREDI ERIK.

Kannab sarvprille, on suure energiaga. Küsib ikka, mis uudist. ÜENÜ segakoori telg esinemis- ja organiseerimisküsimusis. Eeskujulik ÜENÜ revident ühtlasi. Eraelus liidab ja lahutab, märgib üles ja tõmbab maha. On perekonnaseisu ametnik. Räägib alati. Laulukoorile nuhtluseks, „määrib ikka midagi kraesse“.

EEDI TRAUSMAN.

Sportklubi laekur, on tõsine inimene. Klubi rahaasjad on korras kui apteegis. On meeleheitel, kui kassast puutub üks sent. Oli kaua aega osakonna majahoidja, nüüd hoiab osakonna vara.

VOLD. INGERMAN.

Loteriide ja rahvustantsude eriteadlane. Töötab mõlemal alal korraga. Õpetab tantse võimluspõhjustusteks ja välisesinemisteks. Nõuab distsipliini, kõnelda lubab teisi vähe, kuid enesele palju. Stilisatsiooni ei tunnusta. „Setib“ tihti eriteadlasena matkade leivakotti. Värskeid kurke peab tal olema alati, ühingu ja mujalgi.

REIN OOLEP.

Suur töötegija, seda peamiselt sportlatal. Näeb intriige ja intsidente juba seal, kus neid veel polegi. Ja tema eriliseks lõbuks ja harrastuseks ongi tülide loomine ning nendele õnneliku lahenduse leidmine. Armastab põhjalikult ja üksikasjalikult seletusi ära tuua. Kasvult veidi alla keskmise. Tema on „väike prill“ — kannab väiksemaid prille kui Neudorf. On võtnud põhimõtteks, olla korraga seitsmes juhatuses.

Loodab ka leida ühingu endale „laulvat kuldrannakest“.

JORHH NEUDORF.

On kõva ja kange mees sportklubis. Organisaator ja igapidi tegelane. Kannab õudseltsu suuri sarvprille, milletõttu hüütakse „suureks prilliks“. „Onku“ nime pälvib sportklubi mees- ja naisperes, samuti skautide ja gaidide ringis. Tunneb, muide, end vanemana, kui on tegelikult. Popsib ajaviiteks piipu ja tülitseb Meikopiga telefonikõnede pärast. Rändab ringi mööda maad, kutsutuna korraldajana osakondade spordivõistlustele. Tunneb sellepärast kõiki maa- ja linna sporditegelasi nägu- ning kättpidi.

KARL BOKMAN.

Ekh lühidalt Boki on klubi baromeeter. Kaob tähtsate sündmuste eel alati jäljelt ja ilmub alles siis, kui kõik on korras ja mööda. Kuid mõnikord lööb siiski sekka, kui on tuju. Käib palju maal ega maga kunagi.

ÜENÜTO Sportklubi juhatus. Istuvad vasemalt: major Lütis, V. Puhk, K. Soonberg (esimees), kol. Tomberg ja J. Reinart. Seisavad: E. Trausman, K. Bokman, G. Neudorf, V. Vainola, S. Kaart, O. Saar ja H. Jõelet.

ÜENÜTO sportklubist.

ÜENÜTO sportklubi (tolleaegse nimega sporditoimkond) asutamiskoosolek peeti 30. augustil 1919. aastal Luiki, Uusi ja Zippikoffi algatusel. Tähendatud aasta möödus organiseerimise tähe all. Järgmisel aastal moodustati jalgpallimeeskond, kes pidas oma esimese võistluse kaitseliidu meeskonnaga. Ka peeti esimesi kergejõustiku võistlusi. Alul valiti kodukorra järele toimkonna juhatus kolmeks kuuks. Sellest tingituna käis läbi esimestel aastatel spordiklubi juhatusel väga palju tegelasi. 1921., 1922., 1923. aastate! toimkond asus elavalt maaosakondade sportliku tegevuse elustamisele. Korraldati kergejõustiku, jalgpalli ja muid võistlusi. Tolleaegseks juhatusel esimeheks oli praegune ÜENÜ-

ÜENÜTO sportlased Viljandis, peale uue Eesti rekordi püstitamist A. Kuuse (keskel ülal) poolt.

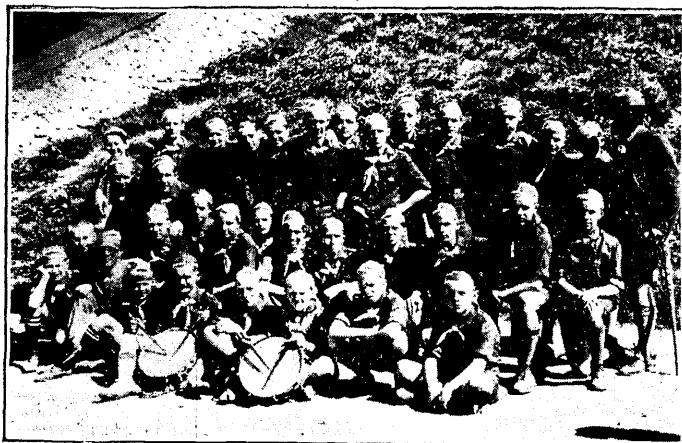
TO esimees nrs. K. Kranfeldt. 1924—1926. a. astutakse Eesti Jalg- ja Käsipalliliidu liikmeiks. Need aastad on eriti tegevusrohked. Peeti hulk murdmaajooksu võistlusi, kus võitjaks tuli peaaegu eranditult praegu tuntud jooksja A. Maasik. Isesõnalis elavat tegevust näidati jalgpalli alal, samuti ka kergejõustikus, rattasõidus, ping-pongis ja käsipallis. 1924—1926. aastate suurt edu ja tegevust peame panema tänava surnud nrs. Raoul Pärnpuu arvele. Tema algatusel reorganiseeriti sporditoimkond sportklubiks. 1927. a. kandus tegevus rohkem ping-pongi harrastamisele. Jalgpallis peeti esimene karikavõistlus ÜENÜTO-Makkabi vahel, millise karika ÜENÜTO hiljem võitis jäädavalt. Asuti ka

ÜENÜTO naisportlasi 1932. a.: Kelder, Parts, Katz ja Rauga.

harrastama kroketti, kurnimängu ja tennist. 1928—1930. aastatel näidati käsipalli alal suurt tõusu. 1928. aastal tuli ÜENÜTO meeskond võrkpalli B klassis Eesti meistriks ja 1930. aastal A klassis Tallinna „Kalevi“ järele II. kohale Tallinnas. Ka naiskond tuli võrkpallis II. kohale, kuna korvpallis päris Eesti meistritiitli. Võeti käsipallis teiste linnade nais- ja meeskondi vastu ja korraldati võistlusi. 1928. a. võttis ÜENÜTO sportklubi vastu Läti Noorsoo Liidu jalgpallimeeskonna, korraldades Tallinnas mitu võistlust. See on olnud ka ainuke juhul, mil ÜENÜTO jalgpallimeeskond on pidanud rahvusvahelist võistlust. Muide, jalgpall näitab noil aastail väikest tagasimeekut. Kergejõustiku tõusu periood algab 1930. aastal, mis siiani on kestnud. Peeti esimene suurem rahvuslik võistlus minister O. Kösteri rändauhinnale. Need võistlused andsid ÜENÜTO-le spordi alal nime. Selle võistlusega näitas ühing, et ta on suuteline korraldama suuri võistlusi. Esimene interclub peeti Pärnu „Vaprusega“. Tallinnas korraldati esimesed Tallinna esivõistlused kergejõustikus. 1931. aastal võeti vastu Viipuri

XI SKAUTRÜHM praegusel hetkel, ÜENÜTO noorimate tegevusharusid.

G. Neudorf, ÜENÜTO sportklubi ja ÜENÜ spordi-kesktoimkonna raudvarasid. (Lähemalt lhk. 132 ja 173).

kuulus võimlemiselt „Kelkkalan Kisailijat”. Neile korraldati esinemisi Haapsalus, Pärnus ja Tallinnas. Soome võimlejad võitsid igalpool publiku poolehoiu. Kuid õnnetuseks andis see vastuvõtmine klubile suure puudujäägi. See oli valusaks, kuid ühtlasi ka hääks õpitunniks sportklubile sarnase suure ettevõtte korraldamiseks. 1932. aastal sportklubi korraldas juba esimesi rahvusvahelisi kergejõustiku võistlusi. Viimane, 1933. aasta, näitab väga elavat tegevust, seda eriti kergejõustikus. Kuna klubil varem puudusid tippsaavutuste mehed, ei või klubi nüüd kurta nende puudumist. Mainime näiteks Aksel Kuuse't, kes möödunud suvel Itaalias, Torinos, üliõpilasvõistlustel, saavutas kõrgushüppes II koha. Vilnos A. Kuuse hüppas 195 cm, milline tagajärg on Eesti rekordiks ja ühtlasi küüniv maailma paremate saavutuste tasemeni. Ka võime nimetada Klemmerit, Saart, Kaske, Knuuti, Kadakat, Kurvitsat, kes kõik kuuluvad eesti paremate hulka. Möödunud aastal klubi korraldas juba mitu rahvusvahelist ja hulk rahvuslike kergejõustiku võistlusi. Klubi naissportlased käisid Soo-

mes, Helsingi Naisspordi Liiduga interklubi pidamas ja võtsid Turus rahvusvahelistest võistlustest osa. Ka jalgpallimeeskonna tegevus on näidanud tõusu. Sportklubi möödunud aasta suurt tegevust näitab ka see, et kassa läbikäik oli aasta jooksul juba ligi 2000 krooni. ÜENÜTO sportklubi tegevust on juhtinud hulk inimesi. Nende loetelu viiks pikale, mainime vaid üksikuid. Algaastail juhtis klubi tegevust praegune Ekraveliidu esimees M. Veiss. Hiljem oli juhiks, nagu juba varem märgitud, K. Kranfeldt. Ka praegune Kaitseliidu spordijuht ltn. Lepp on olnud klubi juhiks. Neli viimast aastat on klubi tegevust juhtinud praegune Eesti Spordi Keskliidu abiesimees, Olümpia kolmekomitee liige Leopold Tõnson. Praegune klubi juhatus on 9-liikmeline: Esimees — K. Soonberg, abiesimeesteks — kolonel Tomberg ja Reinart, sekretäriks — K. Bokman, laekuriks Trausman, organisatoriks Neudorf, arhivariks Vainola ja ametita liikmeiks major Lüüs ja ja N. Puhk. N. Puhk on ühtlasi ka ÜENÜTO skautrühma vanemaks.

KINDLUSTUSSELTS „EESTI“

Asut. 1907. a.

Kodumaa suurim ühistegeline kindlustusettevõte.

Portfellis kindlustusi 154.534

Liikmeid ümmarguselt 25.000

Tasutud kahjusid viimase 15 aasta jooksul:

a) arvult üle 4000

b) summalt üle 250.000.000 sendi.

Igale kindlustusvõtjale võimaldatud liikmeksastumine.

VALITSUS: Tartus, Suurturg 8.

RAOUL PÄRNPUU †

Käesoleva aasta kevadel kaotas Tallinna osakond oma aktiivsemaid tegelasi — Raoul Pärnpuu.

Keskkooli õpilasena ilmub R. P. Tallinna osakonda sügisel 1924. Järgneval aastal ta valitakse spordiharu juhatusse. Siin ta teotseb kuni 1930-ni.

R. P. koondab ÜENÜTO-sse keskkoolide õpilasi, organiseerib jalgpalli-, käsipalli-, jääpalli- ning teiste alade mees- ja naiskondi. Isiklikult hangib soodsetel tingimustel harjutamisvõimalusi, soetades treeninguks vajalikke ruume jne. Olles ühtlasi jalgp.-meeskonna hooldaja, korraldab ta jalgpallimeeskonnale võistlusi teiste spordiseltsidega. Hoolitseb ühtlasi mees- ja naiskondade sportliku varustuse eest, viies selle täiuslikkuseni.

ÜENÜ spordiela seemise korraldamise kõrval töötab ta aktiivselt ka seltsidevahelises elus. Tema isiklikul algatusel kutsutakse ÜENÜTO-sse kokku Tall. väikeseltside esinjad, kes valivad Tall. Väikeseltside Keskjuhatusse, kuhu kuulub ka R. P. Sellejärele ÜENÜTO astub liikmeks kõikidesse Eesti Spordi liitudesse... Ja R. P. on ÜENÜTO esindajaks neis kõigis. Samal ajal ta tiivustab sportlasi võtma osa jalgp., käsipalli ja kergejõustiku kohtunike kursustest. Nii kujundub ÜENÜTO-sse ajajooksul kergejõustiku kaader, suuruses praegu ligi 30 inimest. — Arvestades Tallinna teiste suurseltside üleolevat ja ebaõiglast suhtumist ÜENÜ sportliku

Raoul Pärnpuu

In memoriam

tegevuse suhtes, otsustab R. P. organiseerida ÜENÜ ühiseks aktiivseks osavõtuks eesti spordiela juhtimisel. Esijoones tuleb asutamisele ÜENÜ Spordi Keskoimkond, millisele seatakse ülesandeks propageerida ÜENÜ osakondades jur. isiku õiguse tähtsust (seni seda polnud) ning spordiliitudesse astumist. — Ja praegu evibki juba ÜENÜ juhtivat osa Ektravelliidu juhtimisel.

Nagu R. P. evib suure oskuse sise- kui ka välisorganiseerimise töös, nii evib ta ka seda majanduslikul alal. Tema organiseeritavad majanduslikud ettevõtted annavad alati tulu.

Isiklikult teotes Pärnpuu aktiivsportlasena kergejõustikus ja käsipallis. Õppis Tartu ülikoolis õigusteadust.

Ent järjest halvenev tervislik seisukord sunnib teda tõmbuma tagasi kõikjalt. Kevadel 1934. on tiisikus 26-aastase väsimata töömehe lõplik võitja.

*

Raoul Pärnpuu oli noorsoolase kehastusi. Täis palavlikku teotsemisindu ja teoilha ilmus ta kui meteor kõikjale, tuues endaga tuld ja temperamenti. Tihtigi lootusetu tühjas ja külmas õhkkonnas, milles tuli algaastail võidelda ÜENÜTO-lasil, polnud Raoul Pärnpuu malniduses hinges kunagi külm. Sisi-mat sooja, suurt usku ja jõudu õhkus temast. Vaimustust kandis ta alati enesega — ja mitte vaid sportlasile, ka teistele tegevusharudele kiirgas seda. Kesk tolleagseid suuri sõnu ilusaist ideedest, noorsooliikumise kaunitest tähistest, kesk kaoslikku ilusate mõtete rikkust ja sõnade küllust, nõudis tema esimesena noil päevil konkreetset ja asjalikku vaimu, ta nõudis töösüsteemi ja loos seda.

Ja kui õpingud ülikoolis ning salalik haigus väärased ta jõu — eemaldus ta tegevusest, tähelepanematult asetades end uute jõududega. Ja kui siis palavlikult rahutu hing katkestas kõik maised sidemed — teadsid vähesed vaid, millise kallimeelse noorsoolase maine kest maeti sõmera alla, nii palju oli ta viljakas tegevus kasvatanud ja toonud uusi noori, eriti sportklubisse.

Üha võidelda ja võita raskusi — selle testamendi määras ta aga aegsasti kõigile noorile, ja seda täidame, kuni voogab noorus ja elu...

ÜENÜ ELUST

ÜENÜ Keskjuhatus.

ÜENÜ uus 1934. aastaks valitud Keskjuhatus jagas oma ametid järgmiselt: esimees K. Kornel, ETA direktor; asetäitja V. Rooberg; abid ajakirjanik ja õigusteadlane Ad. Bachmann ja Hasomini peasekretär A. Kurvits; peasekretär A. Meikop ja sekretär J. Liivak; laekur R. Bergfeldt; varahoidja J. Utno; arhivaar E. Sõrmus. Juhatuses on kolm endist Vabariigi Valitsuse liiget.

Keskjuhatus juure otsustati koopteerida endised koopteeritud liikmed K. Selter, Ed. Riismann, N. Teiss, K. Utuste ja uena majandusministeeriumi rahandusdirektor K. Keller.

Endises koosseisus jätkavad tegevust spordi-, maatulundus- ja näitekesktoimkonnad, kuna uue kirjanduskesktoimkonna moodustamine on käimas.

ÜENÜ juubeli aktus

korraldetakse 16. juunil Estoonia kontsertsaalis. Aktuse kavas on kõnesid, tervitusi, laule ÜENÜ ühendatud koorilt ja Tallinna osakonna segakoorilt, esinemisi välismaakülastajalt, Soomest ja mujalt.

Vastutav ja tegev toimet. A. Meikop. Väljaandja: Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Keskjuhatus. Toimetusliikmed: J. Jaik, Ed. Riismann. Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, Lossi pl. 4. Trükikoda „Estotrükk“, Tallinn, S. Karja 8, 1934. a.

ÜENÜ kirjandusvõistlustist

osavõtt on elav. Žürii, mille koosseisu kuuluvad J. Jaik, Pedro Krusten, A. Antson, L. Soonberg, A. Üksip, A. Tamman ja A. Meikop, töö alguseks oli saanud üldse 148 tööd. Neist luuletusi 113, proosatöid (jutustusi ja lühijutte) 25 ja näidendeid 10. Töid on tulnud kokku igast maanurgast.

LUGEJALE.

See erinumber ilmub esimesteks üleriiklikeks võimlemispidustusteks ÜENÜ Tallinna osakonna 15. aastapäeva juubelinumbriks ja on väga kohane igale pidustusele sõitnule kui ka muule elavale inimhingele. Katkendilise filmina, kaudu töö ja nalja tutvustab ta nende noorte organisatsiooni saavutusi, kes teadlikena end rakendand suurele ülesehitavale tööle. Andestatagu, kui leitakse viperusi ja vempet, üha ülemeelik ju energiast ülekeev on olnud see noorsooline elugi, mida edustame. Toimendus vabandub, et ruumi puudusel on pidand paljud-paljudki jääma välja.

Kui lugejat huvitab nende inimeste ja organisatsiooni edaspidine saatus, külastage ÜENÜTO ettevõtteid varasügisest hiliskevadeni — sääl kohtate siin tuttavaks saand kui ka uusi sõpru — tegelikkuses. Seniks jätame neid lahkesti „nägemiseni“!

Toimendus.

KAESOLEVA ERINUMBRI TOIMENDAND
AGO JÖGER ja ARVI MOOR.

KLISEE TÖÖSTUS
V. REBANE & K^o
TALLINNAIA4
TEL. 464-97

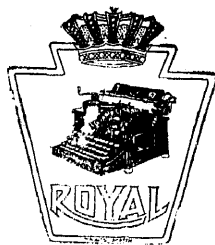
IGASUGUSED
KLISEED.
ESMAJÄRGU HEADUS!
MÕÕDUKAD HINNAD!

AKEL RO.C.

Ei ole paremat kui

Güntheri

Riidevärvid

Büroomasinad

Kirjutusmasinad **Royal**
Arvustusemasinad **Facit**
Lütmisemasinad **Dalton**
Paljundajad **Ellams**
ja nende tarbed

V-d Loun & Schitikov,

Tallinn, Niguliste nr. 18, telefon 434-37

Standard

Bensiinid —
Petrooleum,
Määrdeõlid,
Nafta,
Flit,
Nujol
Mistol.

AKTSIA-SELTS

EESTI-PETROL

S. KARJA 4.

Liisa Born

**Kalade,
vähkide,
kodu ja
metslindude
eksport.**

Vastuvõtmise koht:

Tallinn, Estonia pst. 13, tel. 301-58.

Kontor ja korter:

Tallinn, Gonsiori 5-4, telef. 309-25.

Telegr. aadr.: Born - Tallinn.

*Võtan igasuguseid kalu ekspordiks
kui ka siseturul müügiks vastu.*

Maksan paremaid päevahindu.

M. Männil & Ko

TALLINN, PIKK 13. TELEFON 431-49

**Raud- ja tereskaubad,
laskeriistad ja laskemoon.**

M. Miller

Asut. 1909.

Tallinn, Heina 33. Tel. 439-51

**Kalla- ja masinatehas.
Laevaparanduse töökojad.
Autog. ja elektriga shveisimine.**

KRISTL. NOORTE NAISÜHINGU EINELAUD

TALLINN, HARJU T. 48.

Hommikueined 8-12. Lõunad 1-6

*Toidad maitsvad terved, valmistatud ai
nult värskelt ja häist aineist. Taimetoidud*

Teenimine kiire. Hinnad mõõdukad.

Teenimine ja riiehoold tasuta.

**Tiibklaverid
Pianinod
Harmooniumid
müügile ja tüürile
Reisukohvrid**

**Reisukotte
Aktimappe
Vihmavarje
Jalutuskeppe**

Karl Jürgenson

Asut. 1880.

Tallinn, Kuninga 5. Telef. 436-86

Pärnu Laeva A-s., Pärnu

Korrapärane reisijate ja kaubavedu

**Tallinna ja Stockholmi
vahel.**

Esimesejärgu reisijate ja kauba
aurulaev

„KALEVIPOEG“

Kapt. GEBHARDT

Minek Tallinnast Stockholmi: igal laup. k. 16

„ Stockholmist Tallinna: „ keskn. „ 12

Lähemaid teateid annavad:

Thomas Clayhills & Son

Tallinn, S. Brookusmägi 14.

Telefon 435-58.

Telegramm-aadress: „Clayhills“-Tallinn.

...mõõduandev on jalg!

*Kõige kaunim jalg võib
mõjuda eemaletõrjuvalt,
kui jalanõud on valmis-
tatud iganenud või maitse-
vaeselt valmistatud liistul*

NAHAVABRIK ASUT. 1877 A.

UNION →

jalanõud

*on nägusad ja ületamatud
oma headuse poolest, val-
mistatud 1934 a. mudeli
järele kuulsa nahavabriku*

UNION →

nahast.

Hinnad õiglased.

Kas olete juba tuttav meie ainukese kodumajanduse ja kultuuri ajakirjaga

„Taluperenaine“

mida loeb hulk kümneid tuhandeid eesti naisi maalt ja linnast kõigis maailma jagudes.

„Taluperenaist“ saab tellida igast postiasutusest. Üksinumbrid müügil **kõigis** ajakirjanduse müügikohtades. Proovinumbrid maksuta.

Toimetus ja talitus:
Tartus, Peeter Põllu 5, tel. 9-37.

Teie kuulete kogu maailma...

1934. a suuruudis

„Maailma-Supper 34“ heksoodiga

Teie võite nüüd kuulata mitte üksi Eesti, Soome, Vene, Saksa ja teiste Euroopa maade saatjaid, vaid kogu maailma. Üksainus käelligutus ja teie kõrva kostavad helid ookeanide tagant — Indiast, Jaavalt, võib olla isegi mõnelt kaugelt lõunaookeani saarelt

Tartu Tel. Vabrik A-S.
Tartu, Puiestee 9/11. Telef. 2-34.

„CERESI“ leivavab. valmistatav

TERVISLEIB

erineb harilikust rukkileivast sellepolest, et ta ei ole valmistatud rukkijahust, vaid tervetest rukkilinnase teradest.

Seega jäävad tervisleivasse peale viljatera sisemise tärkli massi veel viljatera ümbritsevad kestad, nagu maitsev tselluloosist väliskest ja väärtuslik valgurikas alenroonkest, samuti jääb alles idu. Alenroonkestas ja idus sisalduvad väärtuslikud valkained, vitamiinid ja toitesoolad, ning kõik see jääb TERVISLEIVAS alles, kuna harilikud puhastamise ja kroovimise masinad need eemaldavad.

TERVISLEIVAS on tärglist osaliselt diastaasi toimel suhkruks muudetud. Nii sisaldab TERVISLEIB umbes kümme korda rohkem suhkrut kui harilik rukkileib ja seetõttu on ta märksa maitavam.

TERVISLEIBA küpsetatakse umbes 140° kuumuses, mille juures aga leiva sisu temperatuur üle 95° ei tõuse, seetõttu jäävad vitamiinid oma jõusse. Sellepärast on tervisleib tähtsaimaks toitaineiks.

ERITI SOOVITAV ON TERVISLEIB neile, kes kannatavad kõhukinnisuse all, sest ta mõjub reguleerivalt soolte tegevusele.

Kõrges headuses kontsert- ja hariliku suurusega punasest maha-
gooni ja mustast pirnipuust

pianiinosid

Suures valikus soovitab

SPRENK-LÄTE

KLAVERITEHAS

TARTUS, RÜÜTLI 25. KÖNETR. 13-09

Moodsaid hooaja uudiseid

siidi, villaseid ja puuvillaseid riideid,
pesu, sukke, sokke, kõlapitse, j. n. e.

soovitab rikkalikus valikus

A.-S. „RAUANIIT“

TALLINN, PÕHJA PUIESTEE NR. 7.

NÕUDKE MEIE KAUPU.

EESTI TÖÖSTUSTARVETE A.-S.

TALLINN,
V. KARJA 1. TEL. 426-72, 426-73, 426-74.

Ehitusmaterjalid :

katusepapp ja isoleerpapp omast
vabrikust, tõrvavaba katusepapp
„Etasist“, „Tenax“ külmlüim j. n. e.

Tehnilised artiklid :

saed, viilid, smirgelkäiad, veorihmad,
masinad ja aparaadid, samuti kõik-
sugused tehnilised artiklid.

Tekstiil :

kõiksugused tekstiilmasinad ja nende
osad, inglise villane lõng kudumi-
seks ja ketramiseks.

Graafika ja paber :

Litograafia ja tipograafia värvid,
pronksi, keemiaaineid ja kõik lito-
graafia tarbed, kõiksugu paberid
laost ja välismaalt.

Foto-tarbed :

plaadid, filmid jne, paberid ja keemia-
ained parimatest inglise vabrikutest.

Georg Stude

TALLINN,

Pikk tän. 16.

Telef. 442-76.

Joach^m Christⁿ Koch

VENE 12.

ASUT. 1747

JÄRGMISTE FIRMADE ESITUS:

Rolls Royce Ltd. Morris Motors Ltd.

Mooforraffad: ja B. M. W.

AUTOOSAKOND

Moodsate masinatega varustatud

auto parandustöökoda

TALLINN, VENE TÄN. 14.

VILJANDI SAE- JA JAHUVESKI

VILJANDIS, KÕUE TÄN. 7, KÕNETRAAT 310

OSTAB metsa, palke; LÕIKAB laudu; HÖÖVELDAB voodri-, lae-, põranda- ja igat seltsi laudu. OSTAB nisu, rukkeid, otri, kaeru, **põhku, heinu, vikke.**

JAHVATAB igat seltsi vilja; PÜÜGELDAB uues valts-veskis nisu, otri, rukkeid.

**MAJATARBED
KÕÖGINÕUD**

A-S.

D. Mirvitz & Pojad

Talinnas
Estonia pst. 13

Tartus
Raekoja 6

J. SCHVEDE

**VILLAKRAASIMISE-,
KETRAMISE- ja
KUDUMISETÖÖSTUS**

Viljandis, Tartu tän. 42, tel. 308

Müün ja vahetun villade vastu maitsekaid ja vastu- pidavaid

**ülikonna-, jope-, palitu-,
kleidi- ja mantliriideid-**

Tööstuses saadaval ühe-, kahe- ja kolmekordsed lõngad.

Saada ka kõikide koolide vormi- mütse.

A./S.

Tartu Tööstuse Pank

TARTUS, Ülikooli tän. 44. Omas majas
Telegr. aadr. „Doge pank“ – kõnetr. 635 ja 835

**TOIMETAB KÕIKI
PANGAOPERATSIOONE**

PANGA JUURES EESTIMAA KINNITUS-A./S. „EKA“ PEAESINDUS

**Kalosse, botikuid,
linoleumi, vahariiet,
õliriide- ja presentkuubesid**

soovitab suurimas valikus

S. KULL
TALLINN, V. Posti 8.

Parimad kroomtallaga
tenniskingad „**REKORD**“
igat seltsi nahast jalanõud
ja kõiksugu naha kaupu
ostate soodsamalt

A.-S.
ALEKSIS GORBATSCHEW ja Ko.
VENETURG 5 KÖNETRAAT 307-34

Koloniaal-
veini- ja
tubakakauplus

A. EEK
TALLINN,
S. Tartu mnt. 19. Telefon 304-94.

*Paberi- ja kirjutus-
tarvete ladu*

Rudolf Käsper

VIRU 4 (Passažis).
Telefon 436-71.

*Aknakardinaid
Doodivaipu
Kleidiriideid
Pesuriideid jne.*

N. Teisenroth
Tallinnas, Viru 10.

A. SCHEER
Paela- & posamenditööstus.
Asut. 1892.

Valmistab sõjaväe tressi ja paelu narmast,
kõiksugu nõore siidist ja puuvilast, kumme,
ööpesu-nõope ja topse, pidžama-garnituure
ja igasugu muid paele- ja posamenditöös-
tuse artikleid — ka tellimiste peale.

Tellimiste täitmise kiire ja
korralik, mõõdukate hindadega.

Tallinn, Viru 4, kino „Heliose“ pesi III k.
Kõnetraat, nr. 444-82.

Pudukauba ladu

O. PICU
Tallinn, Vene turg 3. Telef. 305-86

müük suurel ja väikesel arvul.

Pagari- ja kondiitri äri
Th. Jürgenson
Tallinn, Narva mnt. 55.

Koloniaal- ja viinakauplus
Heinrich PITSER
Tallinn, Narva mnt. 42. Tel. 307-42

Tartu Eesti Majanduse Ühisus

Tartus, Holmi tän. 12-18.

OSAKONNAD:

TARTUS, VÕRU TÄN. 4
PÜKAS
RÄPINAS

Laos alati saadaval suures valikus mõõdukate hindadega

**põllumajanduslikud-, raua-,
naha- ja koloniaalkaubad.**

Soodsam ostukoht igale tarvitajale.

o-ü.

SPORLEDER

TALLINNAS, endine (B. WHISHAW)
Asut. 1880. a.

Telegr. aadress: „SPORLEDER-TALLINN“
Telefon 457-16, 457-17.

SPEDITION,
SÜTE ja KOKSI IMPORT,
LAEVA AGENTUUR,
HAVARII KOMISSARIAAT

K. A. Rütman & Ko.

TALLINN, Jaani 9. Telefon 466-72.
Telegr. „AUGUSTUS“.

Alati suur ladu

Raske keemia-kaupadest.

Abiladu:

TARTUS, Kaluri 17. Telefon 1-74

Pleki- ja vasesepa töökoda

D. BIEK Tallinn, Müürivahe 5

Katuste katmine ja parandus.

Kõiksuguste majapidamises tarvisminevate
plekk-esemete valmistamine ja parandus

TÖÖTASU MÕÕDUKAS.

Esimene Eesti Sooltööstus

Telefon 303-63

INGLISE MAGASIN

H. GUTKIN

TALLINN,

VIRU TÄN. 4.

FELEF. 4 6-46

soovitab oma lugupeetud ostjaskonnale odavate hindadega kõige suuremas väljavalikus kodu- ja välismaa riidekaupu.

EESTI HELIPLAADI TÖÖSTUS

Bellaccord- Electro

on lasknud müügile kauaoodatud heliplaadid **Artur Rinne** lauluga, nagu:

1. **Tädi Anna** — Fox.
2. **Säärast neidu ei unusta** — Tango samanimelisest heli-filmist.
3. **Lähme üles lakka** — Fox operetist „Önne peab olema“.

Peale selle palju teisi uudiseid, Nõudke meie katalooge.

P E A L A D U :

O-ü. „Esto-Muusika“

Tallinn, Viru tän.

E. A. K. Ü.

Erahaigla

TALLINN, Narva mnt. 6-a

*Statsionaarne ravi igal alal.
Röntgeni, raadiumi ja elektri kabi-
netid. Massaashi kabinet. Vesi-
ravila. Laboratoorium.*

Telefonid: 428-80, 428-81.

A. Laamann

Väike Karja 8, telef. 336-64

TALLINN

Parim valik

riide- ja lõngakaupadest.

Julius Aberg

Kalevi- ja valmisriiete-äri

Suur Karja 5

TRIKOO- JA SUKAVABRIK

„ESTOTRIKOO“

TALLINN, KOPLI 22, TELFON 439-61

Valmistab igasugu:

trikooriiet,

sukki ja

pesu

puuvillast, siidist, villast ja segatult.

Inglise I-a tsingitud katuseplekki

mark „Bingley“

„Poola“ I-a tsingitud katuseplekki, hea pehme, ei viska tsinki maha, **musta plekki** 10-nael. kuni 20-nael., **valget plekki** J. C. 1×2×3×4×. **siberi plekki** 10-nael. kuni 20-nael., **inglistina** pankades ja lattides, **seatina, vitsrauda** 1¼". 1½", **I-a söögiõli** (raudvaatides), **I-a itaalia tomatipüreed** soovitab

V. VUNDER

Suur Patarei tän. 6.

K/M RÜK'il

on alati laos kõige uuemad inglise ja kodumaa vabrikute ülikonna, palitu, mantli ja kostüümi riideid ja nende juure minevad manused, nagu: voodrid, nõöbid, siidid jne.

Kõige austusega

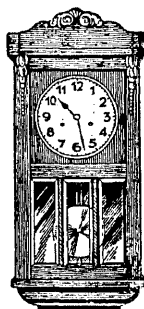
O-ü. „Riieturite Ühiskaubamaja“
Tallinnas, S. Karja 19, tel. 455-77.

**Majatarvete
spetsiaaläri**

A/S Mirvitz ja Pojad

Tallinn, Estonia pst. 13. Tartus, Raekoja 6

Kuld laulatuse sörmuseid, minuti pealt õige käiguga kellasid, kui ka muid kuld- ja hõbeasju ostate kõige odavamalt

H. Mäll'i ärist

Müürivahe tän. 9, Tallinnas

Igasugused kella- kulla- ja hõbeda töid tehakse kiirelt ja korralikult.

Ostan kulda ja hõbedat.

SOODSAM OSTUKOHT EN-GROS JA EN-DETAIL

paberi, kirjutusmaterjali ja iluasjade alal

KARL LOOG

TALLINN, SUUR KARJA TÄN. 9.

TELEF. 449-13.

„MOOTOR“

Autobuse- ja kaubaveoliinid

Tallinn, Kopli 38, telef. 450-52.

Autobusejaam: Tallinnas, Veneturg, tel. 305-45.

GINOVKER'I

sokolad,
biskviit.

Kauband. A-S. Hüppler & Ko.

Tallinnas, Suur Tartu mnt. 43. Telefon 305-01.

Soovitame ladust: **Rauda — igat seltsi**
Plekki — musta ja tsingitud
Ehitusmaterjaale
Maalritarbeid
Majapidamise- ja jahtitarbeid

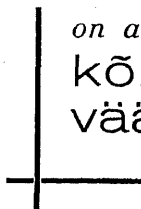
Ostame: Vana rauda, malmi ja
ja teisi metalle.

STAR

kingakreem ja
veesaapa määre

*on võitnud suure
tarvitajaskonna.*

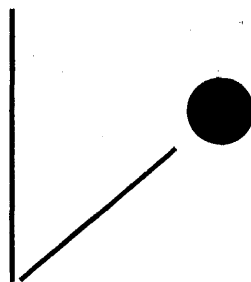
*Selle põhjuseks
on ainult nende
kõrge
väärtus.*

PLEKISEPA TÖÖKODA

A. AMAN

RÜÜTLI 4 • TALLINN
Telef. 430-19

Tehakse igasugu pleki-
ja vasesepatöid
antud kavandite järele, niisama
ka ehitustöid, katuste katmisi
jne.

J. Hülb - Tallinn

MAAKRI TÄN. 22, krt. 9. TEL. 308-09

Masinavabriku KARL KRAUSE, LEIPZIG ainuesindus

Soovitab trükikodadele igasuguseid **rotatsioontrüki-, raamatutrüki-, sügavtrüki-
offsettrüki-, kivitrüki- ja ladumasinaid; stereotüüpia- ja tsinkograafia-
aparaate ja abinõusid; raamatuköitmise- ja karbitöötuse-sisseseadeid.**

AINULT KÕRGEVÄÄRTUSEGA MASINAID

Korralik teenimine ja asjatundlik nõuanne.

EESTI ELEKTRIMASINATE EHTITUSE A-S.
ENDINE „VOLTA“ TALLINN

Valmistab:

Elektripumpi
Elektrimootoreid
Elektri-triikraudu
Elektriventilaatoreid
Elektriga metallide keetmise
(sveissimise) seadeid
Elektri-põletispuude saage
Elektriaparaate
Elektri-transformaatoreid

Õhukütte seadeid

METSA- JA PUUTÖÖSTUSE A-S.
„VIKTORIA“

Tallinn, Koppel, Vene-Balti tehas
Kõnetr. Kopli 13 ja 14
Telegr. address: Victoria-Tallinn

Soovitab

pakk-kasie

igasuguseis mõõtudes kõikide
kodumaa saaduste pakkimiseks
suurel ja väiksel arvul

VALMISTAME PARIMAI D

VILLASEID JA SHIID
KLEIDI, MANTLI,
VOODRI- JA PESU-
RIIDEID, SUKKI, SOK-
KE, PITSE, PAELU.
TRIKOOD J. N. E.

MÜÜK ÜLE MAA!

AKTSIASELTS

OSKAR KILGAS

$\frac{A}{L}$ «SUOMI»

Suvised sõiduplaan 1934

TALLINN — HELSINKI

Väljasõit TALLINNAST:

igal kesknädalal kell 9.30 hom.

„ laupäeval „ 9.30 „

Väljasõit HELSINGIST:

igal esmaspäeval kell 10.00 e.l.

„ reedel „ 10.00 „

Sõidu kestvus umbes 4 tundi.

Sõidupiletite hinnad:

I klass (kajuti koht) Kr. 13.—

II „ (salongis) „ 11.—

III „ „ 9.—

Lapsed 4 — 10 aasta vanuses maksavad pool
hinda, kui nad kajutis omaette aset ei vaja

Gruppides sõitjatele hinnaalandus.

Esindus Tallinnas: **A.-S. TALLINNA LAEVAÜHISUS**, Suur Karja 18.

Telefon 426-90 (4 liini)

Helsingis: **John Nurminen O.-Y.**

Peale seda toimetavad piletite müüki:

EESTIS: A.-S. Eesti Reisibüroo Tallinnas ja Tartus;
Eesti Turistide Ühing Tallinnas; Rahvusvaheline Magamisvagnite Selts. RIIAS: Riigi Raud-
teede Reisibüroo ja Rahvusvaheline Magamisvagnite Selts. Saksamaal, Warsawis, Kaunases jne
müüvad pileteid M. E. R. ehk Rahvusvaheline Magamisvagnite Selts.

Õigused muutmiseks reserveeritakse.

Trükikoda „Estotrükk“, Tallinn, S. Karja 8.

Hind 50 senti

